

OULU

PAKKAHUONEENKATU 9

1/15/1-2

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus

17.10.–28.10.2005

MUSEOVIRASTO

Rakennushistorian osasto

Sanna Lipponen

Oulu, 1. kaupungin osa, kortteli nro 15, tontit nro 1–2

Tutkimuksen laatu	Koekaivaus
Kohteen ajoitus	1600–1800-luvut
Peruskarttalehti	MK n. 1:3850
Koordinaatit	X=7213 80, Y=3428 10, Z=5,09(3,58)–7,21(5,86) m mpy
Maanomistajat	As. Oy Oulun Länsikulma & As. Oy Pakkahuoneenkatu 9b
Tutkimuslaitos	Museovirasto, rakennushistorian osasto
Kaivausten johtaja	FM Sanna Lipponen
Kenttätyöaika	17.10.–28.10.2005
Tutkitun alueen laajuus	tontti 1 noin 7,5 m ² , 9 m ³ ; tontti 2 noin 13m ² , 5 m ³
Tutkimuksen kustantaja	As. Oy Oulun Länsikulma & As. Oy Pakkahuoneenkatu 9b
Diat ja mustavalkonegatiivit	125613, 125614, diaroitu 12.12.2005
Löydöt	KM 2005072:1–217

Aikaisemmat tutkimukset

Ikonen, Tiia & Mökkönen, Teemu 2002. *Oulu – Uleåborg. Kaupunkiarkeologinen inventointi.* (Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti). Museovirasto, rakennushistorian osasto.

Kempainen, Riikka (Archeus Oy). *Rakennushistoriallinen selvitystyö. Asemakaavoituksen historiaa, kortteli 15/I Pokkinen, Oulu ja rakennushistoriallinen selvitys, tontit 1 ja 2, Pakkahuoneenkatu 9.* Oulu, 27.9.2005.

Kirjallisuus

Haggrén, Georg 1994. "Pikarit, ikkunat ja muut lasit, Helsingin porvarien haurasta ylellisyyttä ja arkiesineitä". *Narinkka, Helsinki 1550–1640.* Helsingin kaupungin museo. Jyväskylä. s. 282–307.

Halila, Aimo 1953. *Oulun kaupungin historia II, 1721–1809.* Oulu.

Hyttinen, Marika; Kallio, Titta; Oikarinen, Teija & Rajala, Anu 2005. "Oulun vanhat puupäällysteiset kadut", *Historiaa kaupungin alla – Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Oulussa,* toim. Titta Kallio & Sanna Lipponen. Oulu. s. 63–69.

Kehusmaa, Aimo 1997a. *Oulun tuomiokirkon kaivaukset 1996.* Raportti. Pohjois-Pohjanmaan museon arkisto.

Kehusmaa, Aimo 1997b. *Oulu Aleksanterinkatu 8:n kaivaukset.* Raportti. Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto.

Kehusmaa, Aimo & Sarkkinen, Mika 2003. *Oulun tuomiokirkon kirkkotarhasta, arkeologinen tutkimuskertomus vuodelta 2002.* Raportti. Pohjois-Pohjanmaan museon arkisto.

Lempiäinen, Terttu 2002. "Kasvijäännetutkimukset", *Sirpaleita suurvalta-ajan Helsingistä,* toim. Marianna Niukkanen. Hämeenlinna. s. 53–57.

Lempiäinen, Terttu 2004a. *Oulu, Byströmin talo.* Makrofossiilitutkimus. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto. Turun yliopisto.

Lempiäinen, Terttu 2004b. *Oulu, virastotalo.* Makrofossiilitutkimus. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto. Turun yliopisto.

Lilius, Henrik 1985. *Suomalainen puukaupunki.* Rungsted Kyst.

Lipponen, Sanna 2005a. “Oulun katukuvan muutokset kaupungin perstamisesta 1800-luvun alkuun – Arkeologinen näkökulma”, *Historiaa kaupungin alla – Kaupunkiarkeologia tutkimuksia Oulussa*, toim. Titta Kallio & Sanna Lipponen. Oulu. s. 55–62.

Lipponen, Sanna 2005b. “Hirsirakennuksen pohjia virastotalon korttelista”, *Historiaa kaupungin alla – Kaupunkiarkeologia tutkimuksia Oulussa*, toim. Titta Kallio & Sanna Lipponen. Oulu. s. 99–102.

Lipponen, Sanna 2005c. *Oulu, Virastotalo. Kaupunkiarkeologinen koekaivaus, 28.6.–9.7.2004.* Raportti. Museovirasto, rakennushistorian osasto. Luettavissa [www-osoitteesta http://www.nba.fi/tiedostot/e285cd89.pdf](http://www.nba.fi/tiedostot/e285cd89.pdf).

Mökkönen, Teemu 2005. “1600-luvun kartat ja niiden pohjalta toteutettu digitaalinen paikkatieto”, *Historiaa kaupungin alla – Kaupunkiarkeologia tutkimuksia Oulussa*, toim. Titta Kallio & Sanna Lipponen. Oulu. s. 27–36.

Tranberg, Annemari 2004. *Metodina arkeontologia: Muinaisuus hyönteisfossiilien tuottaman tiedon näkökulmasta – Yli-lin Purkajasuon kivikautisessa ympäristössä sekä Oulun kaupungin lähimiljöössä 1600–1700-lukujen vaihteessa.* Pro gradu -tutkielma. Taideaineiden ja antropologian laitos. Oulun yliopisto.

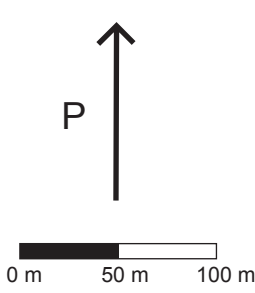
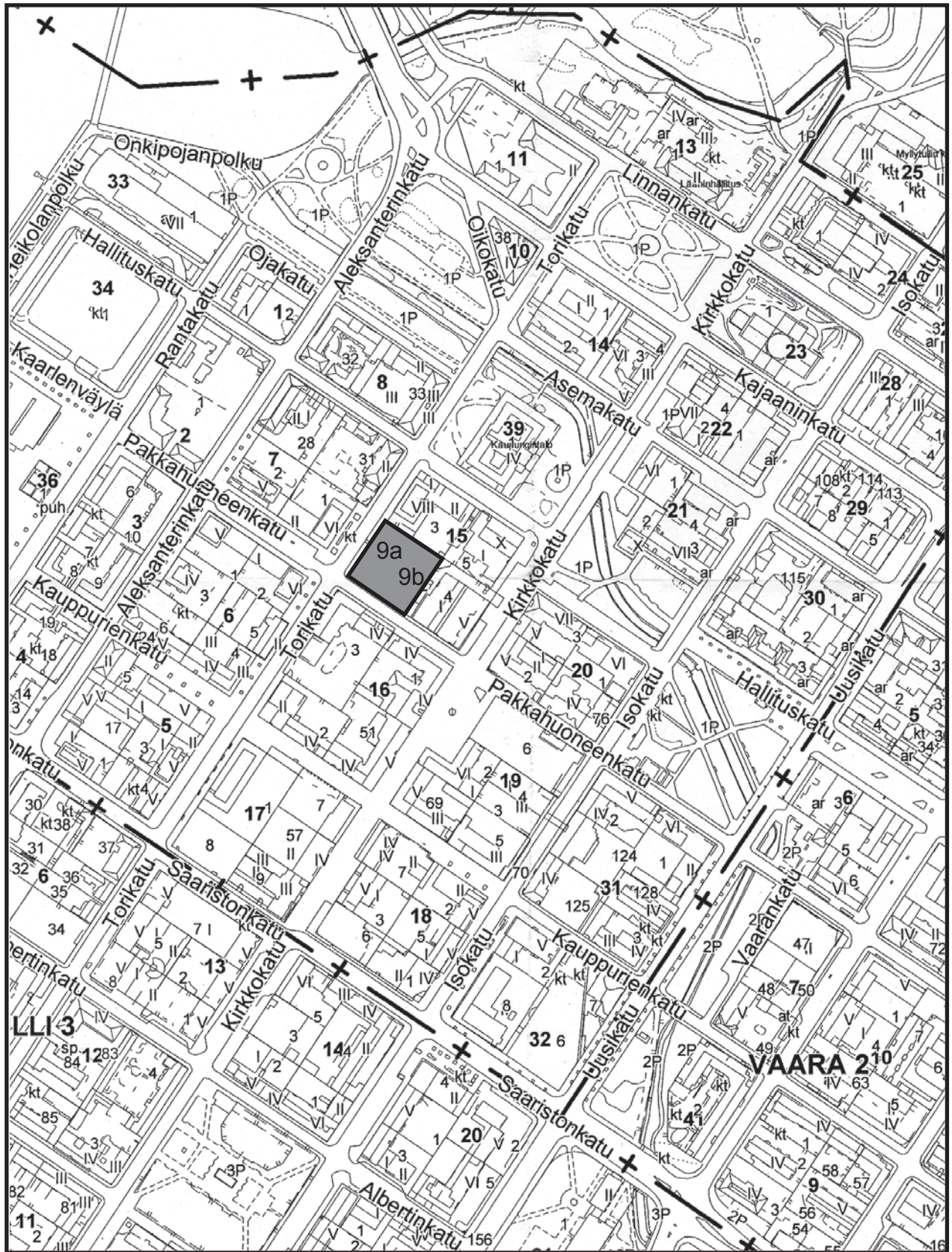
Tranberg, Annemari 2005. “Hyönteisfossiileja Oulun kaupungintalon tontilta”, *Historiaa kaupungin alla – Kaupunkiarkeologia tutkimuksia Oulussa*, toim. Titta Kallio & Sanna Lipponen. Oulu. s. 113–119.

Vuojala, Petri & Kovalainen, Pasi 2001. “Någon regularité och mehra ordning – Oulun kaupungin ajanmukaistamispyrkimyksiä 1775–1809”. *Taidehistoriallisia tutkimuksia* 23. Helsinki. s. 83–98.

**Kaivauskertomuksen sivumäärä
Alkuperäisen kaivauskertomuksen
säilytyspaikka**

18 + liitteet (44)

Museovirasto, rakennushistorian osasto

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Yleiskartta Pakkahuoneenkatu 9 n. 1:3850
KARTTAOTE Kantakartta 2002 Oulun kaupungin tekninen keskus Lisäykset: Antti Krapu 1.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 1

Sisällysluettelo

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	1
Tiivistelmä	5
Johdanto	6
1. Historialliset taustatiedot	6
2. Kaivausmenetelmät	7
3. Tehdyt havainnot ja kaivauksen kulku	8
3.1. Kaivausalue 1 (As. Oy Oulun Länsikulma, tontti 1)	8
3.2. Kaivausalue 2A (As. Oy Pakkahuoneenkatu 9b, tontti 2)	12
3.3. Kaivausalue 2B (As. Oy Pakkahuoneenkatu 9b, tontti 2)	13
4. Esineistöä	14
5. Makrofossiileista	16
6. Johtopäätökset ja jatkotutkimustarve	18
Yhteenveto	19

LIITTEET

Luettelot startigrafisista yksiköistä

Matriisit 1–3

Karttaluettelo

Kartat 2–22

Kuvaliite

Dia- ja mustavalkokuvalettelot

Löytö- ja luuluettelot

Luettelo poistetuista löydöistä

Kuvat 1–29

Makrofossiiliraportti

Tiivistelmä

Oulun keskustassa 1. kaupunginosan 15. korttelin tonteilla 1 ja 2 suoritettiin kaupunkiarkeologiset koekaivaukset Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta 17.10.–28.10.2005. Tutkimuksen teettivät Asunto Oy Oulun Länsikulma ja Asunto Oy Oulun Pakkahuoneenkatu 9b, jotka suunnittelevat tonteilleen parkkihallia. Se tulee tuhoamaan kulttuurikerrokset kokonaisuudessaan. Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologisen inventointiprojektin Oulun inventoinnin perusteella tontti 1 on ollut korttelialuetta jo 1600-luvun alussa, jolloin tontilla 2 on sijainnut yksi kaupunkiin johtaneista tulliporteista tullihuoneineen. Tulliaita on kulkenut tonttien poikki. 1650-luvun jälkeen molemmat korttelit ovat olleet korttelialuetta lähes nykyisen asemakaavan mukaisesti. Koekaivauksissa löydettiin tontilla 1 1600–1700-luvun rakenteiden osia ja tontilla 2 1700-luvun rakenteita. Kiinnostavien kerrosten paksuus vaihteli 60 cm ja 80 cm välillä. Koekaivausten perusteella jatkotutkimukset ovat tarpeen ennen suunniteltuja rakennustöitä.

Johdanto

Oulun keskustassa tonteilla 1/15/1 ja 1/15/2 (Pakkahuoneenkatu 9) suoritettiin kaupunkiarkeologiset koekaivaukset Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta 17.10.–28.10.2005. Tutkimuksen teettivät tonttien omistajat Asunto Oy Oulun Länsikulma ja Asunto Oy Oulun Pakkahuoneenkatu 9b, jotka suunnittelevat tonteilleen parkkihallia. Se tulee tuhoamaan kulttuurikerrokset kokonaisuudessaan.

Tutkimukset katsottiin tarpeellisiksi sillä Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologisen inventointiprojektin Oulun inventoinnin perusteella tontti 1 on ollut korttelialuetta jo 1600-luvun alussa, jolloin tontilla 2 on sijainnut yksi kaupunkiin johtaneista tulliporteista tullihuoneineen (kartat 19–20). Koekaivausten tarkoituksena oli selvittää tonttien kulttuurikerrosten paksuus, luonne ja säilyneisyys. Niiden perusteella voidaan arvioida jatkotutkimusten laajuus. Korttelin rakennushistoria 1800-luvulta on arkistolähteisiin nojautuen selvitetty arkkitehtitoimisto Archeus Oy:n rakennushistoriallisessa selvitystyössä (Kemppainen 2005).

Piha-alueet ovat pääosin asfaltoitua, mutta kaivausalueet avattiin nurmialueille (kartta 2). Tontilla 1 maakerrokset ovat suurelta osin tuhoutuneet hiilikellarin ja talon alla sijaitsevaan kellariin menevän luiskan vuoksi. Molemmilla tonteilla viemäröinti ja muu kunnallistekniikka on tuhonnut kulttuurikerroksia vähissä määrin. Tontille 1 avattiin yksi kaivausalue, josta tutkittiin luonnollisiin maakerroksiin saakka 2,5 x 3 metrin alalta. Tontille 2 avattiin kaksi kaivausaluetta, joista toinen (1,5 x 2 m) kaivettiin pohjamaahan saakka. Toisen kaivaminen jäi kesken. Kaivamista hidasti yksi sadepäivä sekä maan jäätyminen toisella viikolla.

Kaivausten johtajana toimi FM Sanna Lipponen, apulaistutkijana eli piirtäjänä FM Antti Krapu, tutkimusavustajana FM Kirsi Jylkkä sekä kaivajina HuK Tiina Kuokkanen ja fil. yo. Sanna Hujanen. Kaivinkone kuskeineen vuokrattiin Maarakennus Jonne Alakiuttu Oy:ltä. Kaivausten jälkityöt tehtiin Oulun yliopistolla pääosin vuoden 2005 aikana. Kenttäkarttojen puhtaaksi piirtämisestä vastasi A. Krapu, joka myös luetteloi ja talletti valokuvamateriaalin. Esineistön puhdisti ja luetteloi K. Jylkkä. Esineistön ja luiden tunnistuksesta vastasi S. Lipponen. Luiden tunnistuksessa avusti myös FM Anna-Kaisa Puputti. Esineistön konservoi Oulun yliopiston arkeologian laboratorion konservaattori Jari Heinonen. Makrofossiilinäytteet analysoi FT Terttu Lempiäinen Turun yliopiston kasvimuseosta.

1. Historialliset taustatiedot

Korttelin 15 tonttien 1 ja 2 asemakaava on tunnettu 1600-luvun alusta alkaen. Museoviraston rakennushistorian osaston vuonna 2002 tekemän vanhojen karttojen asemoinnin perusteella (Ikonen & Mökkönen 2002) 1600-luvun alussa tontit ovat sijainneet silloisen kaupungin reuna-alueella. Tonttien poikki on kulkenut tulliaita ja itse tullihuone on sijainnut tontilla 2 (kartta 20). Tuolloin korttelijärjestys on ollut sekava; perustamisestaan lähtien Oulu oli päässyt kasvamaan hallitsemattomasti. Nykyisen tutkimuksen valossa voidaan olettaa, että 1652 palojen jälkeen kaupungin asemakaava reguloidiin Claes Claessonin vuoden 1649 (kartta 19) suunnitelman mukaan. (Mökkönen 2005, 29) Myös vuoden 1705 palon jälkeen tämän suunnitelman mukainen asemakaava säilyi, vaikka kaupungin pinta-ala olikin kasvanut kohti etelää ja itää (kartta 21). Nykyisen kaltainen asemakaava on siis ollut voimassa tonttien kohdalla jo 1600-luvun puolivälistä alkaen. Tori- ja Pakkahuoneenkadut ovat kulkeneet niillä paikoillaan missä ne nyt kulkevat. 1600-luvun puolen välin jälkeen Oulun kaupunki oli yleisilmeeltään samanlainen kuin muutkin suomalaiset kaupungit. Katujen varsille rakennettiin vain asuintaloja, pitkät sivut kadun suuntaisesti. Talousrakennukset sijoitettiin tontin sisäosiin, jonne oli käynti portin kautta. Katu oli kapea, matala, suljettu ja suoraan etenevä tila (Lilius 1985, 15 & Lipponen 2005a, 55). 1700-luvun kuluessa katutila muuttui korkeammaksi, kaksiker-

roksisten ja korkeilla kivijaloilla olevien rakennusten yleistyessä (Vuojala & Kovalainen 2001, 95 & Lipponen 2005a, 55).

Tontit ovat sijainneet suuren lammen läheisyydessä, sen itäpuolella. Alun perin maa tonteilla on noussut melko jyrkästi kohti itää. Siksi tontin 1 Torikadun puoleinen reuna lienee ollutkin melko märkä. Märkyys on ollut ongelmana läpi tontin historian, mistä voidaan nähdä viitteinä viereisen tontin (virastotalo, Lipponen 2005b, 98–102 & Lipponen 2005c) kaivaustuloksissa sekä Torikadun ja kaupungintalon valvonnoissa esiin tulleista lautakaduista (Hyttinen, Kallio, Oikarinen & Rajala 2005, 63–66). Lampi kuivatettiin 1760-luvulla (Halila 1953, 81 & Lipponen 2005b, 99).

Tonttien tarkempi järjestys tunnetaan ensimmäisen kerran vasta Märten Haxellin kartasta vuodelta 1763 (kartta 22). Sen mukaan asemakaavasuunnitelmaa ei noudatettu tiukasti, sillä talot sijaitsivat niille kuulumattomien tonttien ulkopuolella (Vuojala & Kovalainen 2001, 83). Silloin nykyisten tonttien 1 ja 2 paikalla sijaitsi neljä pienempää tonttia, joista kaksi oli Torikadun varrella, yksi Torija Pakkahuoneenkatujen kulmassa ja yksi Pakkahuoneenkadun varrella. Karkeasti arvioiden niistä numeroilla 191 ja 192 olevat sijoittuvat kaivausalue 1 kohdalle ja 192 kaivausalueiden 2A ja 2B kohdalle.

1822 ja 1882 tonttien rakennuskanta tuhoutui täysin tulipalojen myötä. Niiden jälkeinen korttelin rakennushistoria on kerrottu Riikka Kempaisen tekemässä rakennushistoriallisessa selvitystyössä (2005).

2. Kaivausmenetelmät

Kaivausalueiden avaus tehtiin kaivinkoneella. Sillä kaivettiin kunnes kulttuurikerrosten löytöaineisto viittasi 1900-lukua ja 1800-luvun loppua vanhempiin kulttuurikerrostumiin. Hyvänä indikaattorina kaikissa koeojissa pidettiin liitupiippuja. Konekaivun lopettaminen onnistui kaikissa koeojissa juuri oikeaan aikaan (noin 0,5 metrin syvyydellä maanpinnasta). Pystyimme dokumentoimaan 1800-luvun alussa tuhoutuneet rakenteet ennen kaivausten syventämistä. Koneella kaivettuja maakerroksia ei pyritty identifioimaan, kuin poikkeustapauksissa. Ne kirjattiin kaikilla kaivausalueilla yhden stratigrafisen yksikön alle. Muuten kaivauksilla noudatettiin yleistä stratigrafisten yksiköiden mukaan etenevää kaivamista.

Kaivausalueet avattiin tonttien nurmialueille, joilla ne haittasivat mahdollisimman vähän autojen paikoitusta. Alueet avattiin korttelin suuntaisesti ja mitattiin paikalleen tonteilla sijaitsevien betoniatojen ja rakennusten perusteella. Karttapohjana käytettiin vuoden 1981 asemapiirrosta. Kaivausalue 1 avattiin Torikadun varteen ja sen koko oli noin 7 x 4 metriä, lopullisen pohjaan saakka kaivetun alueen ollessa noin 2,5 x 3 metriä. Sen lounaiskulma sijaitsi 12,5 metrin päässä Pakkahuoneenkatu 9a kerrostalon pohjoisseinästä pohjoiseen sekä metrin verran kyseisen talon luoteisnurkan kohdalta itään. Arkeologisesti tutkittujen kuutioiden määrä oli tontilla 1 noin 9. Tähän summaan ei ole laskettu mukaan kaivinkoneella avattujen maiden määrää.

Tontille 2 avattiin kaksi kaivausaluetta. Alue 2A sijaitsi tontilla sijaitsevan omakotitalon itäpuolella ja sen koko oli 2 x 4,5 metriä, tarkemmin tutkittiin ojan pohjoispäätä. Koekaivausalue oli suurin piirtein samanmittainen ja samalla kohdalla kuin omakotitalo ja sen molemmin puolin, omakotitalon ja betoniatoiden vierillä oli noin puolimetriä kaivamatonta maata. Alue 2B taas sijaitsi omakotitalon edessä, heti sen portaiden koilliskulmasta koilliseen. Siinä tutkittu ala oli noin 1,5 x 2 metriä. Tontilla 2 tutkittiin kulttuurikerroksia noin 5 kuution verran.

Kaikki kaivausalueet avattiin koneella ensimmäisenä päivänä. Kolmen kaivausalueen ollessa avoinna taattiin se, että muun kaivausporukan ei tarvinnut odotella sillä aikaa kun piirtäjä saa rakenteet dokumentoitua. Ajankäyttö saatiin täten optimoitua. Tutkimusten edetessä pidettiin myös kirjaa siitä, että suunnitelman mukainen työajanjakko tonttien välillä (tontti 1 2/3 ajasta, tontti 2 1/3 ajasta) säilyi.

Kaivaminen suoritettiin pääosin lastalla, mutta paksumpien kerrosten kyseessä ollen myös lapiolla. Kaivamista kuitenkin haittasi jälkimmäisellä viikolla pakastumisen johdosta tapahtunut maan

jäätyminen. Tiistaina 25.10 maa oli viisi senttiä paksusti pankkojäässä. Kaivausalueella 2B tästä jäästä menttiin läpi lapiolla, mutta kaivausalueilla 1 ja 2A oltiin juuri silloin sen verran vaikeassa kaivaustilanteessa, että kokonaisen viiden sentin dokumentoimaton kaivaminen ei tullut kyseeseen. Siksi päivän aikana hankittiin lämpöpuhallin. Sen ja halogeenilampuista saadun lämmön avulla kaivausalueita saatiin sulatettua tunnissa noin neliometri (kuvat 1 ja 2). Onneksemme sama toistui vasta viimeisenä kaivauspäivänä, joten kerran sulattamamme maa ei jäänyt seuraavana yönä uudelleen. Sulattaminen oli kuitenkin sen verran hidasta, että vasta torstaina saatiin koeoja 1 alimmais- set kerrokset kokonaan suliksi ja siten kaivettua. Tämä jo ennalta pelätty ongelma haittasi siinä määrin, että viimeiselle päivälle jäänyt kaivausalueiden dokumentointi jäi pahoin kesken. Profiili- karttojen voi siis katsoa olevan paikoitellen luonnoksia siitä, mikä maakerrosten todellinen järjestä- tyminen oli. Profiilit piirrettiin vaakasuoraa lankaa apuna käyttäen. Dokumentointia haittasi myös sormia jähmettävä pakkaneen sekä aamuisin pimeys. Luonnon valossa päästiin kaivamaan vasta aamu yhdeksän jälkeen (kuva 3).

Korkeus siirrettiin tonteille kaupungintalon kivijalassa sijaitsevasta Oulun kaupungin korkeus- pisteestä nro 1156 (6,578 m mpy). Korkeudet on mitattu yhden sentin tarkkuudella. Korkeuspiste sijoitettiin tontilla 1 sijaitsevan hiilikellarin pohjoisen puoleiseen kanteen ja se oli 5,08 m mpy. Tontin 1 korkeudet vaihtelivat 5,09 ja 6,41 m mpy välillä. Tontti on siis selkeästi noussut kohti itää, kunnes sitä on leikattu hiilikellareiden ja kellarikerrokseen vievän luiskan rakentamisen yhteydessä. Vanhan maanpinnan nousu on yhä havaittavissa tontille 2 vievällä pihatiellä sekä katsottaessa maanpinnan nousua Pakkahuoneen kadulla. Tontti 2 nousee myös kohti itää, siellä korkeus vaihtelee 6,41 ja 7,21 m mpy välillä.

Rakenteet dokumentoitiin valokuvin ja piirroksin. Esineistö otettiin talteen stratigrafisten yksi- köiden mukaisesti kaikki yhteen pussiin. Erityisempien löytöjen kuten pronssiesineiden korkeus mi- tattiin vaaituskoneella ja niiden sijainti kirjattiin ylös. Varsinaisten luetteloitujen kaivauskuvien (dia- ja mustavalkoiset) lisäksi kaivausten yhteydessä otettiin digikuvia, joita ei tallettamisen vaikeuden vuoksi luetteloitu Museoviraston rakennushistorian osaston kuva-arkiston kuvanumeron alaisuuteen. Edustavimmat digikuvat ovat kuitenkin tämän raportin osana.

3. Tehdyt havainnot ja kaivauksen kulku

3.1. Kaivausalue 1 (As. Oy Oulun Länsikulma, tontti 1)

Tontille 1 avattiin koeoja aivan Torikadun puoleiseen reunaan (kuva 4). Maata avattiin reilun seitse- män metrin alalta vajaan neljä metriä leveästi. Koeojan eteläpuolisesta osasta löytyi betonisen kella- rin pohja 4,18 m mpy syvyydeltä, eikä sen puhkaisemista katsottu tutkimusten kannalta tarpeelliseksi (kartta 3, kuva 5). Siksi koeojaa alettiin laajentaa pohjoista kohden samalla peittäen aiemmin kaivettua aluetta. Ensin vastaan tuli kellarin tiiliseinä sekä isoja kiviä, jotka olivat kuitenkin hyvin lähellä mahdollisesti käytössä olevaa sähkökaapelia (60 cm syvyydellä maanpinnasta). Siksi kiviä ei uskallettu poistaa vaan koeojaa jatkettiin yhä pohjoista kohden. Lopullinen kaivausalue avattiin siis aivan pihalle tulevan tien vierelle. Sen ala oli noin 2,5 x 3 metriä. Siitä havaittiin seuraavat rakenteet:

Rakenne 1

Rakenne 1 (SY 4) sijaitsi kaivausalueen luoteisnurkassa ja oli kooltaan 1,6 x 0,8 m (kartta 4, kuva 6). Se koostui pääsääntöisesti halkaisijaltaan 8–20 cm olevista kivistä. Kivet sijaitsivat yhdessä ta- sossa, joten kyse on ilmeisesti jonkinlaisesta kiveyksestä. Rakenne sijaitsi korkeudella 4,3 m mpy. Rakenne ajoittuu 1800–1900-lukujen vaihteeseen ja liittyyne rakenteeseen 2.

Rakenne 2

Rakenne 2 (SY 9) oli pystypaalu kaivausalueen luoteiskulmassa (kartta 5, kuvat 9 ja 15). Sen koko oli noin 16 x 20 cm ja se oli veistetty suorakulmaiseksi. Paalulle oli kaivettu kuoppa (SY 20), joka oli täytetty vaalealla puhtaalla hiekalla (SY 21). Paalua varten kaivettu kuoppa leikkaa kerrokset aina 1700-luvun lopulle saakka (SY 6, 7, 13 ja 19). Paalu liittyy pohjoisprofiilin puhdistuksessa esiin tulleisiin kahteen kiveen (SY 46), jotka oli kaivettu noin 3,8 m mpy syvyydelle (kuva 17). Kivet olivat kooltaan noin 50 x 60 cm ja 40 x 50 cm ja ovat ilmeisesti osa toisen maailman sodan pommituksissa tuhoutuneen 1882 palon jälkeen rakennetun puurakennuksen pohjoisinta seinää. Tämä rakennus on sama, kuin mihin betonivalettu kellari koeojan eteläpäässä kuuluu ja johon kuulunevat myös sähkökaapelin vuoksi poistamatta jääneet suuret kivet varsinaisen kaivausalueen eteläpuolella.

Rakenne 4

Rakenne 4 (SY 11) koostui kivistä joiden halkaisija vaihteli kahdeksan ja 20 sentin välillä (kartta 5, kuva 7). Rakenne rajautui lähinnä kaivausalueen eteläosaan. Kivien korkeudet vaihtelivat 4,0 ja 4,2 m mpy välillä. Niiden joukosta löydettiin hiekkakivestä valmistetun myllynkiven yksi neljännes. Siinä oli nähtävissä keskusakselin reikä, sekä pyöritystä varten tarvittavat syvennykset (kuva 8 ja kuva-liite). Myllykiven säde oli noin 24 cm ja sen paksuus oli 6–8 cm. Todennäköisesti kivi oli vanhempi kuin rakenne 4. Rakenne voitaisiin ajoittaa 1700-luvun loppupuolelle. Kivet sijaitsevat savisen likaisen (SY 14) ja puuroskaisten maan (SY 13) päällä. Joiden alla sijaitsevat suoraan rakenne 6.

Rakenne 6

Rakenne 6 (SY 15) koostui 6 vierekkäisestä laudasta tai lankusta, joiden leveydet vaihtelivat 14 ja 20 sentin välillä (kartta 6, kuva 9). Puut kulkivat itä-länsisuunnassa kaivausalueen keskivaiheilla. Puiden päällä oli tummaa hopeanharmaata, palokerrokselta vaikuttavaa karkeaa hiekkaa (SY 16) alla vaalea monivärinen karkea hiekka (SY 23), jota löytyi koko alueelta. Laudoista alemmat olivat hiiltyneitä. Lautoja oli osittain kahdessa kerrassa (Kartta 7). Ensimmäisen kerran lautojen korkeudet vaihtelivat 3,98 ja 409 m mpy ja toisen 3,89 ja 3,94 m mpy välillä. Puiden pohjoispuolella sijaitsevat rakenne 7, joka oli samanaikainen rakenne 6 kanssa.

Rakenteen päällisestä kulttuurikerroksesta (SY 16) otettiin makrofossiilinäyte (nro 1). Siitä löytyivät koekaivausten ainoat ohran jäänteet. Molemmat ovat hiiltyneitä ja toinen tähkälapakon pala. Kulttuuririkkaruohoja löytyi vain 5 kappaletta (poimulehti 1, jauhosavikka 3 ja pihatatar 1), mutta kosteikko-, suo- ja rantakasveja yli sata kappaletta (rantaluikka 13, tanner- tai suolavihvilä >100, piippo 1). Näytteen kolme kuusen neulasta olivat hiiltyneitä. Lisäksi siinä oli runsaasti hiiltymätöntä puu- tai kasviroskaa sekä 3 hyönteisen kappaletta. (Katso makrofossiiliraportti.)

Rakenteen alaisen kerroksesta (SY 23) löytyi vain yksi kulttuuririkkaruohon jäännös, nokkosesta. Kosteikko-, suo- ja rantakasveja siinä taas oli yli sata (sara 5, tanner- tai suolavihvilä >100). Siitä löytyi yksi hiiltynyt kuusen neulanen, yksi vadelman jäännös, yksi rihmastopahkan jäännös sekä kohtalaisesti hiiltymätöntä puu- tai kasviroskaa. Se ei siis huomattavasti eroa rakenteen 6 päällä olleesta SY 16. (Katso makrofossiiliraportti.)

Rakenne 7

Rakenne 7 (SY 22) sijaitsevat kaivausalueen pohjoisosassa ja se koostui muutamista kivistä (halkaisija 10–14 cm). Niiden korkeudet vaihtelivat 3,99 ja 4,01 m mpy välillä (kartta 6). Kivet sijaitsevat saven ja hienon hiekan sekaisessa tummanharmaassa puuroskaissa (noin 2 cm paksu), joka oli hyvin kova. Se on ilmeisesti talleutunut. Rakenteen 6 ja 7 luonnetta ei pystytä pelkkien koekaivausten perus-

teella selvittämään. Ne voivat liittyä piharakennelmiin (puupäällyste tai pihasoraa) tai olla osa rakennetta (lattia). Ne ajoittuvat molemmat 1700-luvun jälkipuoliskolle.

Rakenne 8

Rakenne 8 (SY 31) sijaitsi kaivausalueen eteläosassa. Se oli noin 40 x 60 cm halkaisijaltaan oleva noin 22 cm syvä kuoppa (kartta 8, kuva 10, näkyvissä osittain myös eteläprofiilissa, kuva 16). Kuoppa leikkaa kaksi maakerrosta, joista toinen on ajoitettu 1600-luvun puoliväliin (SY 35) ja toinen 1600-luvun loppuun (SY 29) sekä pohjamaan (SY 40). Sen pohjalle on valunut 1600–1700-luvun vaihteeseen ajoitettua puuroskaista rakentamiskerrosta (SY 28). Sen vuoksi, kaivetun kuopan voisi olettaa syntyneen välittömästi ennen lähistöllä alkanutta rakentamista 1600-luvun lopulla. Rakentamisen aikana kuoppa on täyttynyt. Kuopan ympärillä, noin 50 cm alalla, oli nähtävissä ohut sekoittunut maakerros (SY 43), joka on syntynyt niistä kerroksista, joihin kuoppa oli kaivettu. Sen ohuuden perusteella vaikuttaisi siltä, että kuopasta kaivetut maat olisi viety kauemmas sen välittömästä läheisyydestä. Kaivetun maan määrä oli noin 65 dm³.

Rakenne 9

Kaivausalueen länsireunalla sijaitsi kaksi isoa kiveä (kartta 9, kuvat 11, 12 ja 15) eli rakenne 9 (SY 32). Toinen niistä oli leveydeltään 84 metriä ja paksuudeltaan noin 30 cm (korkeus 3,84 m mpy) ja toinen suurimmalta halkaisijaltaan 40 cm ja paksuudeltaan 33 cm (korkeus 3,87 m mpy). Kivet sijaitsivat alimman varsinaisen kulttuurikerroksen (SY 38) päällä. Siitä ei ollut löytöjä, mutta sen yläpuolisesta kerroksesta (SY 41) löytyi 1620–50 ajoitettava liitupiipun koppa. Olettaisiin, että kyseinen kerros on syntynyt välittömästi sen jälkeen kun isot kivet on asetettu paikalleen, mahdollisesti seuraavan rakenteen eli ojan kaivamisen yhteydessä. Kyseinen maakerros nimittäin sijaitsee noin 30–40 sentin päässä ojasta pohjoiseen ja alkaa samalta kohdalta kuin ojakin. Maakerros on tumman harmaa ja siinä on kohtia, joissa on puhdasta savea. Todennäköisesti ojan kaivumaat ovat sekoittuneet kulttuurimaahan. Sen korkeus on noin 3,62 m mpy.

Rakenne 10

Rakenne 10 (SY 34) eli oja alkoi rakenteen 9 suuremmasta kivistä ja kulki itä-länsi suuntaisena kohti ojan itäreunaa jatkuen kaivausalueen ulkopuolelle (kartta 9, kuvat 11 ja 12 sekä ojan profiili kuvassa 13). On selkeää, että ojan toinen pää oli nimenomaan suuremman kiven juurella, sillä sen pohja nousi selkeästi kohti kiveä. Oja oli leveämpi yläosastaan (noin 60 cm) ja kapeni kohti pohjaansa (kartta 8). Syvyydeltään se oli 16–20 cm syveten loivasti kohti länttä (pohjan korkeudet 3,58–3,61 m mpy). Ojan reunoilla oli lankut tai laudat (SY 44). Oja leikkasi vanhimman kulttuurikerroksen (SY 38) ja luonnolliset maakerrokset (SY 39 ja 40). Kuten edellä ehdotin, on mahdollista, että ojasta kaivetut maat olisi lapioitu sen pohjoispuolelle 30–40 cm päähän muodostaen osan SY 41:stä (kuva 14). Siitä maakerroksesta löydettiin hollantilainen liitupiipun koppa (KM 2005072: 87), joka on muodoltaan ajoitettavissa 1620–1650 (kuva 24). Siksi ojan kaivu ajoittuisi aikaisintaan 1620-luvulle. On otettava huomioon, että löydetty liitupiipun pesä, on ollut hylättäessä jo kauan käytössä siihen tehtyjen muutosten perusteella. Rakenteen 9 kivet on todennäköisesti tuotu paikalle ennen ojan kaivua, mutta ilmeisesti ne kuitenkin ovat yhdenikäiset. Ojan kaivun jälkeen paikalla on tapahtunut jonkinasteista rakentamista, sillä ojaa ja kaivausaluetta peittää seuraavaksi 5–20 cm paksu puuroskainen kulttuurikerros (SY 35). Tämä on tapahtunut 1630-luvulla tai sen jälkeen kerroksesta löytyneen kuningatar Kristiinan ¼ äyrin perusteella (KM 2005072: 82). Oja ja siihen liittyvät kivet ovat todennäköisesti jonkin rakenteen osia. Oja oli todennäköisesti kuivatusta tai viemäröintiä var-

ten ja kivet olivat nurkkakivinä. Koska rakenteesta löydettiin vain yksi nurkka, ei ole mahdollista sanoa oliko oja rakennuksen ulko- vai sisäpuolella. Niiden pohjoispuolelta löytyi profiilista kaksi päällekkäistä puunkappaletta (SY 45), jotka saattavat liittyä rakenteeseen (kuva 17).

On myös todennäköistä, että rakennuksen jäätyä pois käytöstä puuosat olisi käytetty uuteen tarkoitukseen, mikä on ollut yleinen käytäntö tuona aikana. Siten ei ole erikoista, että pelkät nurkkakivet ovat säilyneet. Rakenteen hylkääminen on ilmeisesti tapahtunut pikkuhiljaa. Oja on alkanut vähitellen täyttymään. Veden seisomisesta kertovat ojaa täyttäneen maan (SY 30) saviset linssit pohjan tuntumassa. Lähemmäksi kerroksen pintaa tultaessa se muuttuu hiilisemmäksi ja siinä on puuoskarantuja, kertoen mahdollisesti yhä seisovasta vedestä. Samanaikaisesti ojan pohjoispuolelta on kerrostunut punaruskeaa hiekkaa (SY 37), tasoitteena toimivaa puhdasta vaaleaa hiekkaa (SY 36) sekä näiden päälle monivärinen kulttuurikerros (SY 33). Siinä vaiheessa oja on jo peittynyt kokonaan ja kivetkin osittain, mutta rakenne on voinut olla yhä käytössä (kartta 8, kuva 10). Ojan eteläpuolella kerrostuminen on ollut erityyppistä, aluetta on tasoitettu puhtaalla savisella tiiviillä noin kolme senttiä paksulla hiekkakerroksella (SY 29). Seuraavan kerroksen (SY 28, rakentamiskerros) muodostuessa kivet ovat kadonneet näkyvistä, ja rakenne on jäänyt viimeistään silloin pois käytöstä. Tämä lienee tapahtunut 1600–1700-luvun vaihteessa.

Rakenteeseen 10 liittyvistä kerroksista otettiin yhteensä viisi makrofossiilinäytettä. Näytteet 3–4 olivat ojaan kasaantuneesta tummasta hienosta hiekasta (SY 30) ja näytteet 5–7 ojan kaivamisen jälkeisestä rakentamiskerroksesta (SY 35). SY 30 otettiin kaksi näytettä, toinen vanhemmasta savirantuisesta hiekasta (3) ja toinen sen päälle kerääntyneestä hiilisemmästä puurantuisesta (4). Niiden perusteella haluttiin selvittää ojan peittymisen aikaista ympäröivää kasvihistoriaa. Molemmista löytyi kulttuuririkkaruohoina jauhosavikkaa (näyte 3, 80 kpl; näyte 4, 65 kpl) ja rautanokkosta (näyte 3, 3 kpl; näyte 4, 12 kpl). Näytteestä 3 löytyi myös nokkosen (4 kpl) ja poimulehden (1 kpl) jäännöksiä. Näytteestä 4 löytyi pihatähtimön (8 kpl) ja peltotaskuruohon (1 kpl) jäännöksiä. Myös kosteikko-, suo- ja rantakasvijäännökset olivat hyvin samankaltaisia näissä näytteissä. Molemmissa oli tanner- tai suolavihvilää (näyte 3, 15 kpl; näyte 4, 30 kpl). Lisäksi näytteessä 3 oli rantaluikan (3 kpl) jäännöksiä ja näytteessä 4 solmuvihvilän (10 kpl) ja kevätpiipon (1 kpl) jäännöksiä. Molemmissa näytteissä oli hiiltyneiden kuusen neulasten jäännöksiä (näyte 3, 4 kpl; näyte 4, 1 kpl). Lisäksi näytteessä 4 oli kaksi vadelman jäännöstä ja näytteessä 3 runsaasti hiilymättömää puu- tai kasviroskaa. (Katso makrofossiiliraportti.) Näytteiden erilaisuus voi johtua joko sattumasta (näytekoori oli 1–1,8 litraa), mutta on mahdollista, että erilaisuus, etenkin näytteen 3 runsas hiilymättömän puu- tai kasviroskan määrä, viittaa eriaikaisuuteen.

Rakenteen 10 eli ojan kaivamisen jälkeinen rakentamiseen liittyneestä kulttuurikerroksesta (SY 35) otettiin kolme näytettä, ojan eteläpuolelta (5), ojan pohjalta (6) ja sen pohjoispuolelta (7), jotta voitaisiin todeta onko eri paikkojen välillä eroja. Tutkimuskysymykset olivat, miten paikalla sijainnut nurkkakivien (rakenne 9) päällä ollut rakennus olisi rajautunut ja pystyttäisiinkö makrofossiilien avulla selvittämään ojan funktiota ja sen sijoittumista suhteessa rakennukseen. Kulttuuririkkaruohojen osalta kaikki kolme näytettä olivat samantyyppiset. Niistä löytyi eniten jauhosavikkaa (näyte 5, 27 kpl; näyte 6, 19 kpl; näyte 7, 25 kpl). Pihatähtimön jäännöksiä löytyi myös kaikista näytteistä (näyte 5, 4 kpl; näyte 6, 6 kpl; näyte 7, 1 kpl). Yksittäisinä jäännöksinä näytteestä 5 löytyi poimulehteä, kirjopillikettä, niittynurmikkaa ja peltotaskuruohoa, näytteestä 6 ahosuolaheinää ja nokkosta sekä näytteestä 7 rönsyleinikkiä. Lajijakauma on siis varsin monipuolinen ja kertoo paikallisen asutuksen jatkuneen pitkään ja intensiivisesti. (Katso makrofossiiliraportti.)

Kosteikko-, suo- ja rantakasveissa on havaittavissa selkeä ero kolmen näytteen välillä. Ojaa reunustavista näytteistä löytyi runsaasti eri lajeja: rantaluikkaa (näyte 5, 7 kpl; näyte 7, 22 kpl), solmuvihvilää (näyte 5, 11 kpl; näyte 7, 5 kpl), tanner- tai suolavihvilää (näyte 5, 10 kpl; näyte 7, 30 kpl), jokapaikansaraa (näyte 5, 9 kpl) ja saraa (näyte 7, 1 kpl). Sen sijaan pohjan näytteestä (6) löytyi vain kolme rantaluikan jäännöstä. (Katso makrofossiiliraportti.) Kyse voi olla sattumasta, mutta myös ojan pohjan maan erilaisesta muodostumisesta.

Toinen merkittävä ero näiden näytteiden välillä on ojan etelän puoleisesta näytteestä (näyte 5) löytyneiden hiilymättömien kuusen neulasten suuri määrä, 103 kpl. Kahdesta muusta näytteestä

löydetyt kuusen neulaset olivat hiiltyneitä ja niitä oli kummassakin 5 kpl. Lisäksi molemmista löytyi katajaa (neulanen ja siemen) sekä ojan pohjoispuolelta (näyte 7) vadelmaa. (Katso makrofossiiliraportti.) Onko kyse taas sattumasta vai onko ojan eteläpuolella kasvanut tai käsitelty kuusipuuta? Hyönteisten kappaleita löytyi kaikista näytteistä. Edellisen perusteella voidaan todeta, että ojan pohjalla ollut maa poikkeaa hieman sitä ympäröivistä maista ja toisaalta ojan eteläpuoleinen näyte poikkeaa pohjoisen puoleisesta kuusen neulasten määrän perusteella. Tarkkuutta rakenteen sijoittumiseen paikalle ei kuitenkaan saatu.

Kaivausalueen 1 historiaa

Oulun kaupunki perustettiin 1605. Ennen 1650-lukua kyseessä oleva tontti oli korttelialueen reunalalla, joten voidaan olettaa, että asutus tontilla on alkanut 1600-luvun alkupuolella. Kaivausalueen kohdalla ei ollut viitteitä siitä, että paikalla olisi koskaan tapahtunut maanviljelystä tai kaalitarhan hoitoa. Varhaisin rakenne on kaivausalueen poikki kaivettu oja, joka päättyy suureen kiveen. Se ajoittuu 1600-luvun alkupuolelle, mutta alueelta oli havaittavissa kyseistä ojaakin varhaisempi kulttuurikerros. Varhaisin kerros ennen puhtaita pohjamaita on pohjamaan ja puuroskaisten maan sekoitus, joka lienee syntynyt jatkuvasta toiminnasta alueella. 1600-luvun alkupuolelle ja puoliväliin ajoitettavien kerrosten paksuus oli noin 20 cm.

Oja lienee täyttynyt 1600-luvun lopulla tai 1700-luvun alussa. Tänä aikana kaivausalueen kohdalla näyttää tulevan rakenteellinen katkos, joskin kulttuurikerroksissa oli nähtävissä rakennustoiminnalle ominaisia piirteitä, kuten tiilimurskaa ja veistämisestä syntyneitä puujätettä. On siis mahdollista, että koeojan läheisyydessä sijaitsee tämän ajanjakson rakennejäännös. Ojan kerrokset aina 1600-luvun lopulta 1700-luvun puoliväliin saakka ovat noin 25 cm paksut. Tässä yhteydessä on otettava huomioon myös se seikka, että isonvihan (1713–1721) myötä rakentamisessa on voinut tapahtua luonnollinen katkos.

Seuraavat rakenteet ovat esineistön perusteella ajoitettavissa 1700-luvun loppupuolelle sekä mahdollisesti aivan 1800-luvun alkuun. Puurakenne pitkine lautoineen tai lankkuineen ja sen viereinen tallautuneen maan alue peittyivät erityyppisillä kerroksilla. Puurakenteen päällä oli hiilistä hiekkaa, kun taas tallautuneen alueen päällä oli tasoitetyyppisen ohuet hiekkakerrokset. Niiden löytöaineisto ajoittuivat 1700-luvulle, eritoten vuosisadan jälkipuoliskolle. Kerrosten päällä taas oli rakentamiskerrokseksi tulkittu puuroskaisten ja tiilimurskaisten kerros, jonka päältä löytyi kivirakenne, joka voi ajoittua myös 1800-luvun alkupuolelle. 1700-luvun lopun ja 1800-luvun alun kerrosten paksuus oli noin 15 cm.

On erittäin todennäköistä, että osa 1800-luvun kerroksista on viety paikalta vuosien 1822 ja 1882 palojen jälkeen, sillä niistä ei löytynyt mitään viitteitä. 1882 palon jälkeen paikalle rakennettiin puurakennus, jonka jäännökset olivat nähtävissä koeojan koko alalla. Se tuhoutui jatkosodan pommituksissa 1944. 1800–1900-luvun kerrokset olivat paksuimmat noin 1,1–1,2 metriä ja koostuvat sekä kulttuuri- että täyttökerroksista.

Tiilimurskan määrä väheni tultaessa vanhempiin kulttuurikerroksiin. Kerrokselle ominaisena piirteenä sitä esiintyy viimeisen kerran SY 27, joka on ajoitettu 1600–1700-luvun vaihteeseen. Sen sijaan pohjimmaisiiin 1600-luvun puoliväliin ajoitettavista kerroksista sitä löytyi vain yhdestä (SY 41), jossa tiilen palaset olivat pienen pieniä ja hyvin muodottomiksi kuluneita. Savupiipun käytöstä ne eivät siis mielestäni kerro. Kaivausalueen läheisyydessä on sijainnut siis pelkästään savutupia 1600-luvun loppuun saakka, jonka jälkeen alueelle on rakennettu savupiipullisia rakennuksia. Itse tiiliä kaivausalueelta ei löydetty.

3.2. Kaivausalue 2A (As. Oy Pakkahuoneenkatu 9b, tontti 2)

Tontille 2 avattiin kaivausalueet molemmin puolin pihalla olevaa pientä omakotitaloa. Suurella kaivinkoneella oli pihan ahtauden vuoksi hankala päästä avaamaan näitä alueita, mutta onneksi siinä

onnistuttiin (kuva 18). Näistä kaivausalue 2A oli noin 2 metriä leveä ja 4,5 metriä pitkä. Kaivausalue avattiin ikään kuin vara-alueeksi, jossa tehtiin kaivaustutkimuksia, silloin kuin muita alueita dokumentoitiin. Siten kaivaustyövoima saatiin optimoitua, eikä piirtämisen valmistumista tarvinnut odotella toimeettomana (kuva 19). Näiden seikkojen sekä maan jäätymisen vuoksi kaivausalueen tutkiminen jäi pahoin kesken; vain päällimmäiset rakenteet paljastettiin ja dokumentoitiin. Ensin tutkimusta rajoitettiin alueen pohjoisosaan noin 2 x 2,2 metrin alalle ja sitten 2 x 1 metrin alalle.

Rakenne 1

Rakenne 1 (SY 9) koostui 13 vierekkäisestä itä-länsisuuntaisesta laudasta sekä niiden eteläpuolella sijaitsevista muutamista noin 10 senttiä halkaisijaltaan olevista kivistä (kartta 12, kuva 20). Lautaluoksen leveys oli reilut kaksi metriä ja sen korkeus oli noin 6,5 m mpy. Kivien kohdalla kaivaminen lopetettiin, mutta lauta-alue otettiin esiin kokonaisuudessaan. Laudat olivat huonosti säilyneitä ja osa niistä oli hiiltyneitä. Lautojen ympärillä oli hiilistä maata (SY 7) sekä kahdenlaista puhdasta hiekkaa (SY 6, 8) ja ne sijaitsivat 5 cm paksun puuroskaisen kulttuurikerroksen päällä.

Rakenne 2

Rakenne 2 (SY 13) saatiin esille vain noin 40 x 60 cm alalta, sillä jäätyneen maan vuoksi kaivausalueella jatkettiin tutkimuksia syvemmälle vain 0,8 x 2 metrin alalla (kartta 13, kuva 21). Rakenne koostui viidestä itä-länsisuuntaisesta laudasta sekä puuroskaisesta alueesta. Lautojen korkeus oli 6,44 m mpy. Niiden läheisyydessä maa oli hiilen ja laastin sekaisia. Rakennetta 2 syvemmälle ei jatkettu tutkimuksia.

Kaivausalue 2A historiaa

Kaivausalueen kohdalla ei ole ollut rakennusta vuoden 1882 palon jälkeen (Kemppainen 2005, s. 29, 33). Sen sijaan ennen sitä, kohdalla sijaitsi ulkorakennuksia, jotka oli rakennettu vuoden 1822 palon jälkeen. Rakenne 1 liittyneekin todennäköisesti niihin. Rakenne 2 taas on todennäköisesti tuhoutunut vuoden 1822 palossa.

3.3. Kaivausalue 2B (As. Oy Pakkahuoneenkatu 9, tontti 2)

Kaivausalue 2B oli kooltaan noin 2 x 2 metriä. Pohjoispuolella sen leikkasi viereisen tontin parkkihallin yhteydessä tehty kaivanto (SY 11) ja eteläpuolella mahdollinen ruokkuviemärikaivanto (SY 9). Niiden vuoksi lopullinen kaivausalue rajautui 1,5 x 2 metriin. Koekaivannosta löydettiin vain yksi rakenne, mutta kulttuurikerroksia löytyi aina 1600-luvun alkuun saakka.

Rakenne 1

Rakenne 1 koostuu nurkkakivestä, joka oli kooltaan noin 32 x 42 cm ja oli tuettu kuuden pienemmän kiven varaan sekä huonosti säilyneistä puista (kartat 14 ja 15, kuva 22). Puuta oli alun perin enemmänkin, mutta niiden huonokuntoisuuden vuoksi osa katosi aluetta puhdistuessa. Puut olivat itä-länsi- ja pohjois-eteläsuuntaisia. Rakenteeseen liittyi muutamia käsin valmistettuja tiiliä. Rakenteen nurkkakiven korkeus oli 6,54 m mpy ja puiden korkeus 6,32–6,51 m mpy.

Mielenkiintoista oli se, että nurkkakiven vierestä, pohjois-eteläsuuntaisen lauta-alueen päältä (alueen koillisosassa), löytyi sian takajalat, jotka olivat paikallaan. Kyse voi olla kätkölöydöstä, jolla on rituaalinen merkitys. Kansanperinteen mukaan Suomessa on käytetty rakennuksiin liittyvässä taikuidessa muun muassa elohopeaa (pullosta, linnun sulkakynässä tai sellaisenaan), rahoja, teräkaluja ja muita metalliesineitä (esimerkiksi hevosenkenkiä, koruja), ukonvaajoja eli kivikautisia työkaluja

sekä kokonaisia eläimiä tai eläinten luita (erityisesti kalloja ja raajojen luita). Taika-aineet on rakennuksissa kätkeyty nurkkakiven alle, nurkkaan ensimmäisen salvoksen päälle, kynnyksen alle tai kynnykseen porattuun reikään, lattian alle ja tulisijan yhteyteen. (HuK Sonja Hukantaival, sähköpostiviesti 2.11.2005)

Vaikka rakenteeseen liittyneestä puuroskaisesta kulttuurimaasta (SY 4) löytyi 1700-luvun alkuun ajoitettava liitupiipun koppa niin piiposliinin ja fajanssin perusteella se ajoittuu 1700-luvun lopulle. Sian jalkojen lisäksi samasta stratigrafisesta yksiköstä löytyi muutenkin hyvin paljon eläinten luita (reilut kaksi kiloa), suurin osa suurempien ungulaattien luista löytyi alueen lounaisnurkasta, nurkkakiven länsipuolelta. Yksiköstä löytyi myös huomattava määrä valkoista, mahdollisesti palanutta piikiveä, joka on muutamaa palasta lukuun ottamatta kuitenkin hävinnyt löytöjen prosessoinnin aikana.

Kaivausalue 2B historiaa

Samoin kuin kaivausalue 2A:n niin myös 2B:n kohdalla ei ole ollut rakennusta vuoden 1882 jälkeen. Sen sijaan ennen sitä paikalla sijaisi ulkorakennuksia, jotka oli rakennettu vuoden 1822 palon jälkeen. (Kemppainen 2005, s. 29, 33.) Rakenne 1 on todennäköisesti tuhoutunut juuri tuossa palossa, vaikka sen kaikki osat eivät olekaan hiiltyneitä ja maan hiilipitoisuus ei ole kovin suuri. Ylipäätään Oulussa on vaikea erottaa kulttuurikerroksista selkeitä suurpaloihin liittyviä kerroksia, joten tässäkin tapauksessa on syytä olettaa, että palon jälkeen hiiltyneitä maita on aika tehokkaasti poistettu.

Rakenteen 1 alapuolisten kerrosten syntymistapaa ja merkitystä on suhteellisen vaikea tulkita, koska kaivausalue oli niin pieni. On kuitenkin selvää, että kaupunkiasutukseen liittyviä 1700-luvun loppua vanhempia kulttuurikerroksia on havaittavissa noin 40 senttiä syvästi (kartta 18, kuva 23). Vielä niidenkin alla on 12–16 cm paksu alustavasti kentällä peltokerrokseksi (SY 20) tulkittu kerrostuma. Se lienee 1600-luvun alkupuolelta.

Kahdesta maakerroksesta otettiin makrofossiilinäytteitä. Toinen (näyte 8) otettiin rakennetta 1 edeltäneestä vaalean hiekan kerroksesta (SY 6), joka ajoittuu 1700-luvulle. Siitä löydettiin kulttuuririkkaruohoiksi laskettavaa jauhosavikkaa (62 kpl), nokkosta (16 kpl), peltotaskuruohoa (1 kpl), valkoapilaa (1 kpl), rautanokkosta (1 kpl) ja heinäkasvin jäännös (1 kpl). Kosteikko-, suo- ja rantakasveista löytyi tanner- tai suolavihvilän jäännöksiä (10 kpl) ja saran jäännös (1 kpl). Näytteessä oli myös vadelmaa (5 kpl), runsaasti hiiltymätöntä puu- tai kasviroskaa sekä kahden hyönteisen jäännökset. (Katso makrofossiiliraportti.) Kasvisto on siis tyypillinen kaupunkiasutusalueelle.

Toinen näyte (näyte 9) otettiin peltokerrokseksi tulkitusta vähälöytöisestä (punasavikeramiikkaa, rautakuonaa ja kolme poistettua rautanaulaa) maasta. Siitä löytyi vain yksi jauhosavikan jäännös sekä runsaasti hiiltynyttä puuta. Peltokerros tulkinta ei siis saanut vahvistusta. Tulevaisuudessa olisi-kin hyödyllistä tutkia, onko näytteen tulos sattumaa (koko oli kuitenkin yksi litra) ja miten rautakuona liittyy kerroksen syntyyn.

4. Esineistöä

Esineistö otettiin talteen yksiköittäin. Tarkempaa sijaintidokumentointia ei katsottu tarpeelliseksi, koska avatut alueet olivat pienet ja niin sanottuja diagnostisia löytöjä oli vähän. Niiden sijainti kirjattiin tarkemmin. Kentällä suoritettiin jonkin asteista harventamista, kaikista tuoreimpia löytöjä ei otettu talteen tai poistettiin jo kentällä tapahtuneessa sadepäivän löytöjen alustavassa puhdistuksessa. Kaikki talteen otetut löydöt luettelointiin, mutta kaikkia ei silti pussitettu varastoitavaksi. Poistettujen listalle joutuivat pääasiassa rautaesineet, joita ei konservoitu. Niiden konservointia ei katsottu tarpeelliseksi tuoreuden vuoksi tai siksi, ettei niitä pystytty liittämään selkeästi johonkin rakenteeseen. Seuraavaksi esittelen esineistöä vuosisadoittain:

1600-luku

1600-luvun esineistöä löytyi kaivausalueelta 1 (SY 24, 26, 27, 30, 35, 41) sekä todennäköisesti alueelta 2B (SY 20: kaksi keramiikan palasta sekä rautakuonaa). Seuraavassa käsittelen lähinnä alueen 1 1600-luvun löytöjä. Keramiikka on bolus-koristeltua punasavikeramiikkaa (yht. noin 44 g), ikkunalasi vihreää ja iridisoitunutta (yht. noin 37 g). Muita keramiikkalaatuja kuten valkosavi- tai kivisavikeramiikkaa ei löytynyt, kuten ei myöskään lasiesineiden kappaleita. Piitä löytyi yksi kappale ja se oli väriltään harmaata (SY 35).

Liitupiipun koppia löytyi kaivausalueelta 1 yksi rikkonainen (SY 24/26/27) ja yksi kokonainen (SY 41), joka on hollantilainen ja muodoltaan ajoitettavissa 1620–1650 (KM 2005072:87, kuvat 24 ja 25). Siinä on neliterälehtinen kukka kannassa, joka sen sijaan ajoittuu pidemmälle ajanjaksolle 1590–1720. (Duco 1987, 141.) Piippu löytyi kulttuurikerroksesta, joka on todennäköisesti syntynyt alueen 1 ojan (R10) kaivun yhteydessä. Sen varsi on katkennut, jonka jälkeen sitä on yhä käytetty, sillä liitosaukkoa on hiottu suuremmaksi. Edellinen viittaa siihen, että piippu on säilynyt käytössä pidemmän aikaa. Liitupiipun varren kappaleita löytyi yhteensä 3 kappaletta.

1600-luvulle ajoitettavaa nahkaa löytyi kahdesta eri yksiköstä. Toinen löytyi alueen 1 samasta kerroksesta kuin hollantilainen liitupiipun koppa (SY 41). Se on kengänpohjan osa (KM 2005072: 84). Myös toinen hieman tuorempi nahkakappale (SY 35) on todennäköisesti kengästä, nauhojen sitomiskohdasta (KM 2005072: 88).

Koekaivausten ainoa raha (KM 2005072: 82) löytyi ojan kaivun jälkeisestä rakentamis- ja kulttuurikerroksesta (SY 35). Se sijaitsee kaivausalueen pohjoispuolella, ojasta pohjoiseen, rakenteen 9 pienemmästä kivistä koilliseen noin 40 cm. Sen korkeus oli 3,65 m mpy. Raha on kuningatar Kristiinan ¼ äyri ja sen lyöminen ajoittuu 1630-luvulle. Kyseessä oleva kerros on siis muodostunut 1630-luvulla tai sen jälkeen.

1700-luku

1700-luvun alkuun ja heti puolivälin jälkeen ajoitettavaa esineistöä tuli ojasta 1 (SY 23) sekä alueelta 2B (SY 13 ja 15). Siihen kuului bolus-koristeista punasavikeramiikkaa (yht. noin 55 g) sekä alueelta 2B kaakeliuunin kappale. Alueelta 2B löytyi myös koristeeton astian reunapala, jossa on reikä korjausliitosta varten. Löytynyt ikkunalasi on yhä vaaleanvihreää (yht. 7,6 g) ja pii ruskeanharmaata. Alueelta 1 löytyi myös yksi hiiltynyt puun pala (KM 2005072:73), jossa on sorvaukselta muistuttavaa säännöllistä uritusta.

1700-luvun loppuun ajoitetuista maakerroksista (Alue 1: SY 12, 13, 14, 16, 17, 19; Alue 2B SY 6) alueen 1 esineistö on vanhempaa (heti 1700-luvun puolivälin jälkeen aina 1700-luvun viimeisille vuosikymmenille) kuin alueen 2B (1790-luku?). Niitä käsitellään tässä yhteydessä määrällisesti yhtenäisesti. Punasavikeramiikka oli koristeetonta, kohokuvioin koristeltua, lasitettua sekä bolus-koristeista (yht. noin 260 g). Niistä kaksi on kahvan osia, toinen reunasta (KM 2005072:42) ja toinen kahvan juuresta (KM 2005072:57).

Valkosavikeramiikkaa löytyi kaksi kappaletta (KM 2005072:68, kuvat 26 ja 27) alueelta 1. Ne ovat molemmat saman kulhon reunasta ja liittyvät yhteen. Lasite on vihertävä lyijyylasite. Reunamuotoa ei ole aiemmin löytynyt Tornion tai Oulun kaivausten materiaaleista (aiheeseen perehtyneen Marja-Riitta Luostarisen kommentti).

Fajanssia löytyi hyvin vähän (yht. noin 2,3 g) ja se on sinivalkokoristeista. Piiposliinia, joka viittaa aikaisintaan 1790-luvulle löytyi alueelta 2B kolme koristeetonta kappaletta (11,2 g).

Ikkunalasi (yht. noin 37,5 g) on vihreää yhtä kirkasta palaa lukuun ottamatta. Lasin joukossa on sekä nyrhimällä että timanttileikkurilla leikattuja reunoja. Timanttileikkuri yleistyi jo 1600-luvulla (Haggrén 1994, 285), mutta nyrhintä on myös muiden kaivausmateriaalien perusteella jatkunut Oulussa vielä 1700-luvullakin.

Pullolasi on vihreää (tai ruskeaa) ja voimakkaasti iridisoitunutta (yht. noin 63,5 g). Alueelta 2B löytyi yksi kirkkaasta lasista valmistetun esineen kappale (KM 2005072:175). Pii on tummanruskeaa, valkeaa tai ruskeanharmaata.

Liitupiipun varren katkelmia löytyi yhteensä 15 kappaletta ja kopan paloja 3 kappaletta. Niistä vain yksi varrenkatkelma voidaan ajoittaa karkeasti 1700-luvulle (KM 2005072:59). Metallikuonaa (yht. noin 1 248 g) löytyi alueen 1 rakenteeseen 6 liittyen sekä alueelta 2B (yht. noin 159 g).

Alueelta 1 löytyi myös villatekstiiliä, jonka puhdistus ja konservointi ovat vielä raportin kirjoitusvaiheessa kesken. Huomionarvoista on kuitenkin se, että tekstiilinkappale ainoa Oulusta löydetty asuinpaikkakaivauksilta tehty tekstiililöytö. Tuomiokirkon vuosien 1996 ja 2002 kaivauksilta tekstiilejä on löydetty haudoista (Kehusmaa 1997a & Kehusmaa – Sarkkinen 2003).

1800-luku

1800-luvulle ajoitettava esineistö on määrällisesti runsainta ja hyvin tyypillistä. Mukana on nyt myös posliinia. Vihreän ikkunalasin lisäksi löytyi myös kirkasta ikkunalasia. Erikoisempia löytöjä tuoreimmista kerroksista ovat alueelta 1 löytyneet 1700-luvun sydämellä ja kruunulla koristellun liitupiipun kopan pala (KM 2005072:7) sekä iridisoitunut nyrhitty pyöreän lasin pala (KM 2005072:5), jotka molemmat löytyivät konekaivun yhteydessä SY 2:sta. Pintakerrokset koostuvat useista vanhempiin kerrokseen sekoittuneista maakerroksista; samaisesta yksiköstä löytyi myös sähköeristeen pala (KM 2005072:1).

Alueelta 1 löytyi myös 1800-luvun alkuun ajoitettava kupariseoksesta valmistettu nappi (KM 2005072:38). Alueelta 2B 1700-luvun lopun ja 1800-luvun alun kerroksista (SY 2 ja SY 4) löytyi liitupiipun kopat, jotka ovat ilmeisesti säilyneet pitkään käytössä. Niistä vanhempi (KM 2005072:161) on tyypillinen englantilainen koppa, joka ajoittuu muotonsa puolesta 1700-luvun alkuun. Toinen ruotsalaista tyyppiä oleva 1700-luvun lopun leijona- tai griifileimattu koppa (KM 2005072:152, kuvat 28 ja 29) löytyi konekaivun yhteydessä selkeästi 1800-luvun alkuun ajoitettavasta kerroksesta stratigrafisen yksikön 2 sisällä.

5. Makrofossiileista

Makrofossiilinäytteistä tunnistetut kulttuuririkkaruohot viittaavat pitkäkestoiseen paikalliseen asutukseen. Kosteikko-, suo- ja rantakasvien jäännöksiä oli lukumääräisesti eniten ja niiden läsnäolo voi viitata sijaintiin lammen läheisyydessä. Toisaalta rantaniittytyylajit, kuten sarat, luikat ja piipot kulkeutuvat helposti rehun mukana kaupunkeihin (Lempiäinen 2002, 53).

Jos makrofossiilitutkimuksen tuloksia vertaa muihin Oulusta tehtyihin tutkimuksiin (jotka ovat tuomiokirkkoa lukuun ottamatta hyvin lähekkäin toisiaan, Kaupunginon eteläpuolella), voidaan huomioda muutamia yhtäläisyyksiä ja eroja. 1600-luvulle ajoitettavia makrofossiilitutkimuksia on tehty Pakkahuoneenkatu 9:n lisäksi Byströmin talolta (Lempiäinen 2004a), ja 1700-luvulle ajoitettavia virastotalolta (Lempiäinen 2004b) ja kaupungintalon tontilta (Tranberg 2004, Tranberg 2005). Lisäksi Aleksanterinkatu 8:n koekaivausten yhteydessä on tehty makrofossiili- ja siitepölyanalyysit. Sieltä otetut näytteet ovat kuitenkin 1800-luvun lopulta, yhtä mahdollista poikkeusta lukuun ottamatta. (Kehusmaa 1997b) Seuraavassa käsittelen lyhyesti Oulun makrofossiilitutkimusten tuloksia vuosisadoittain.

1600-luku

Pakkahuoneenkatu 9:n näytteiden yleisin kulttuuririkkaruohoa, jauhosavikkaa, löytyi Byströmin talon näytteistä vain 2 kpl. Myöskään toiseksi yleisintä eli nokkosta löytyi Byströmin talolta vain 3 kpl. Sen sijaan pihatähtimö esiintyy näytteissä lähes yhtä yleisenä. Pakkahuoneenkatu 9:n näytteissä oli muutama nokkosen ja useamman rautanokkosen jäännös. Tarkemmin huomioituna rautanokkosta

esiintyi Pakkahuoneenkatu 9 1600-luvun loppupuolen kerroksessa. Byströmin talolta nokkosta löytyi 3 kpl. Rautanokkonen on nykyisin kadonnut Oulusta. Kun Byströmin talon ja Pakkahuoneenkatu 9:n 1600-luvun kulttuuririkkaruoho jäännöksiä verrataan toisiinsa selviää, että Byströmin talolla lajimäärä on suurempi. Pakkahuoneenkatu 9:n näytteessä monia jäännöksiä on vain yksi kappale jauhosavikan ollessa hyvin vallitseva.

Kosteikko- ja suo- ja rantakasveissa erot ovat suuremmat. Byströmin talon jäännöksistä yleisimpiä ovat sarat, joita ei löytynyt Pakkahuoneenkatu 9 kuin muutama. Toisaalta 1600-luvun Pakkahuoneenkatu 9:n yleisin tanner- tai suolavihvilä esiintyi Byströmin talolla vain kahtena jäännöksenä. Toista yleistä Pakkahuoneenkadulla esiintynyttä solmuvihvilää ei Byströmin talolta löytynyt ollenkaan. Sen sijaan rantaluikka näyttäisi olevan molemmissa paikoissa lähes yhtä yleinen.

Pakkahuoneenkatu 9:n ja Byströmin talon näytteet olivat suurin piirtein samankokoiset. Näytteiden erilaisuus kertonee erilaisista paikallisista ympäristöistä. Molemmat ovat kuitenkin sijainneet veden läheisyydessä Byströmin talo Kaupunginojan suulla ja Pakkahuoneenkatu 9 mereen yhteydessä olleen lammen vieressä. Näytteiden erilaisuuteen voi myös vaikuttaa, että ne ovat hieman eri ajoilta (Byströmin talon näytteet ajoittuvat pikemminkin aivan 1600-luvun loppuun). Tulevaisuudessa jos näiden molempien tonttien tutkimuksia jatketaan, olisikin mielenkiintoista nähdä miten uudet makrofossiilianalyysit muuttavat nyt havaittavissa olevaa tilannetta.

1700-luvun loppu

1700-luvun lopun Pakkahuoneenkatu 9:n jäännöksiä voidaan verrata viereisten kortteleiden eli virastotalon ja kaupungintalon jäännöksiin, jotka ovat samoin 1700-luvun loppu puolelta. Yleisin kasvijäännös Pakkahuoneenkatu 9 oli tanner- tai suolavihvilä. Sitä ei löytynyt yhtään kappaletta kaupungintalon näytteestä ja virastotaloltakin vain 3 kpl. Tässä vaiheessa on hyvä huomioida, että samaiset vihvilät olivat yleisimpiä myös 1600-luvun näytteistä. Virastotalolla ja kaupungintalolla yleisimmät jäännökset olivat sarat ja rantaluikka, joiden on ensimmäisessä ajateltu olevan lammen täyttönä (Lipponen 2005c) ja toisessa tienkateaineita (Tranberg 2004, 77). Ne eivät siis liene kasvanneet kyseisillä paikoilla. Kaupungintalon tontin näyte liittyy lautakatuun ja siitä löytyi runsaimmin ilmeisesti kateaineeksi tuotuja saralajeja sekä rantaluikkaa.

Kulttuuririkkaruohoista yleisimpiä 1700-luvun jäännöksiä oli jauhosavikka ja nokkonen, muita lajeja on vain yksi. Myös virastotalolla jauhosavikka oli yleinen. Rautanokkosta esiintyi molemmissa paikoissa. Virastotalolla yleisin kulttuuririkkaruoho oli kuitenkin pihatähtimö, jota ei löytynyt Pakkahuoneenkatu 9 lainkaan. Kaupungintalolta oli suuret määrät nokkosta sekä jonkin verran mm. raatteen ja vadelman jäännöksiä. Vadelmaa löytyi myös runsaahkosti virastotalolta ja jonkin verran Pakkahuoneenkatu 9.

Huomio Oulun puustosta 1600–1700-luvulla

Makrofossiilitutkimusten perusteella vaikuttaisi melko selvältä, että Oulun kaupunki on ollut 1600–1700-luvulla koivuton ympäristö. Mistään näytteistä ei ole löytynyt koivun jäännöksiä. Kuusen neulasia on löytynyt Pakkahuoneenkatu 9, virastotalolta ja Byströmin talolta. Katajan siemeniä tai neulasia on löytynyt kaupungintalon, virastotalon ja Pakkahuoneenkadun 1600-luvun näytteistä. Virastotalon 1700-luvun lopun näytteestä on löytynyt yksi pihlajan jäännös. Tässä yhteydessä on toki mainittava, että Aleksanterinkatu 8 on löytynyt kuusen, lepän, koivun, katajan ja männyn makrofossiileita sekä siitepölyä, mutta näytekerojen ajoitus on 1800-luvun lopulla (yhtä epävarmaa poikkeusta lukuun ottamatta).

6. Johtopäätökset ja jatkotutkimustarve

Koekaivausten perusteella tonteilla on ollut asutusta 1600-luvun alusta alkaen. Kuten yleensä koekaivauksilla esiin saatiin kulttuurikerroksia ja rakenteita pieneltä alalta. Siksi niiden tulkinnoista ei voida tehdä kovin pitkälle vieviä päätelmiä. Jatkotutkimukset ovat siis tarpeen ja ehdotan, että ne suoritettaisiin seuraavalla tavalla:

Tontti 1 on jaettu neljään luokkaan, joiden mukaisesti ehdotan jatkotutkimuksia. Tontilla 2 luokkia on kaksi. Alueet on merkitty karttaan 2. Niiden rajat ja laajuus ovat arviota, joita ei tule ennen kaivauksia maalata maahan tarkoin noudatettaviksi. Alat on laskettu kaivausbudjetin laatimisen helpottamiseksi. Lopullisen päätöksen jatkotutkimusten laadusta tekee Museoviraston rakennushistorian osasto.

A-luokka - kulttuurikerrosten ei syytä olettaa tuhoutuneen
- 1600–1700-luvulla korttelialuetta
- PELASTUSKAIVAUKSET
- tontti 1: noin 280 m², tontti 2: noin 260 m²

B-luokka - kulttuurikerrokset ovat osittain leikkautuneet tai häiriintyneet, alimmat 1600–1700-luvun kerrokset ovat todennäköisesti säilyneet
- PELASTUSKAIVAUSTEN JA VALVONNAN VÄLIMUOTO
- tontti 1: noin 45 m², tontti 2: noin 260 m²

C-luokka - kulttuurikerrokset ovat mahdollisesti tuhoutuneet (viemäri-, kaukolämpökaivantojen paikat, öljysäiliön paikka, jatkosodassa tuhoutuneen rakennuksen kellarin alla on säilynyt kulttuurikerroksia mahdollisesti n. 60 cm)
- VALVONTA
- tontti 1: noin 130 m²

D-luokka - tuhoutuneet kulttuurikerrokset (luiska, hiilikellari)
- tontti 1: noin 410 m²

Eri tutkimustavat on esitelty seuraavassa:

PELASTUSKAIVAUKSET

Pintamaa poistetaan koneellisesti, mutta kulttuurikerrokset tutkitaan käsikaivulla. Rakenteet ja profiilit dokumentoidaan samaan tyyliin kuin lokakuussa 2005 tehdyillä koekaivauksilla. Varsinaisilla kaivauksilla tutkittavaksi on valittu alueet, jotka ovat kaikista kiinnostavimmat. Tontilla 1 on kiinnostavaa tietää miten alueelta 1 löydetty oja jatkuu kaivausalueen ulkopuolella ja löytyykö siihen liittyviä rakenteita läheisyydestä lisää. Kiinnostavaa olisi myös tutkia millaiset kulttuurikerrokset ovat ajoluiskalla, jossa tontin luonnollinen profiili on säilynyt. Tontilla 2 valitulla alueella on sijainnut 1600-luvun alun kaupungin tullihuone sekä tulliaitaa. Jos ne ovat säilyneet, niiden paikallistaminen olisi tärkeää. Jos tontilla sijaitseva omakotitalo puretaan, se tulisi mielestäni tehdä ennen pelastuskaivauksia, sillä sen alla on hyvinkin voinut säilyä kulttuurikerroksia (kulttuurikerroksia tiedetään olevan esimerkiksi tuomiokapitulin ja Byströmin talon alla).

PELASTUSKAIVAUSTEN JA VALVONNAN VÄLIMUOTO

Kaivaminen toteutetaan pääosin koneellisesti, mutta kaivausten johtajalle varataan oikeus muuttaa tutkimus tarvittaessa pelastuskaivauksiksi, etenkin vanhimpien kulttuurikerrosten osalta. Se otettaisiin huomioon jo kustannuksia arvioitaessa. Koneellinen maanpoisto tulisi tällöin tapahtua samanaikaisesti pelastuskaivausten kanssa. Tähän luokkaan valittiin tontilla 1 alue, joilla päällimmäiset kulttuurikerrokset ovat todennäköisesti tuhoutuneet, mutta kaikista alimmat säilyneet ainakin osit-

tain. Tontilla 2 etelän puoleinen osa pihaa valittiin tähän luokkaan sen vuoksi, että se on todennäköisesti ollut korttelialuetta jo 1652 palojen jälkeen ja sitäkin ennen tulliportilta maaseudulle johtanut tie lienee kulkenut pihan tämän osan poikki. Kulttuurikerrokset ovat kuitenkin todennäköisesti osittain häiriintyneet viemäroinnin ja 1800–1900-luvun piharakennusten myötä. Ei ole kuitenkaan syytä olettaa, etteivätkö 1600–1700-luvun kulttuurikerrokset olisi säilyneet.

VALVONTA

Valvottavaksi on valittu alueet, joilla kulttuurikerrokset ovat todennäköisesti häiriintyneet, mutta eivät välttämättä kokonaan tuhoutuneet. Nämä alueet ovat lokakuun 2005 koeajan 1 viereiset maa-alueet, koeajasta löytyneen betonista valetun kellarin alaiset mahdolliset kulttuurikerrokset, sekä kunnallistekniikan (viemärointi, kaukolämpö) sisäänvalo tontille. Valvonta voisi tapahtua samanaikaisesti kuin pelastuskaivaukset tai rakentamiseen liittyvien maanvaihtojen yhteydessä. Valvonnan yhteydessä esiin tulevat rakenteet ja profiilit dokumentoidaan, mutta kulttuurikerrokset kaivetaan koneellisesti. Tällöin erittäin suurena vaarana on se, että rakenteetkin tuhoutuvat osittain ennen kaivinkoneen kaivun lopettamista.

Yhteenveto

Pakkahuoneenkatu 9 (1/15/1 ja 1/15/2) koekaivauksilla esiin tulleet arkeologiset jäännökset ovat laadultaan sellaiset, että paikalla on suoritettava jatkotutkimuksia ennen rakentamisen aloittamista. Kulttuurikerrosten voidaan olettaa säilyneen (ainakin osittain) tontilla 1 yli 450 neliön alalla ja tontilla 2 kokonaisuudessaan eli noin 520 neliön alalla. Löydetyt rakenteet ja kulttuurikerrokset ovat ajoitettavissa 1600–1800-luvulle. Löydettyjen rakenteiden merkitystä ei pystytty selvittämään, sillä ne saatiin esiin niin pieneltä alalta. Eritoten jatkossa on kiinnostavaa tutkia miten nyt löydetyt rakenteet rajautuvat.

Oulussa 5.1.2006

FM, tutkija Sanna Lipponen

Yksikköluettelo, Kaivausalue 1 (As Oy Oulun Länsikulma, tontti 1)

- SY 1 nurmi, paksuus noin 10 cm, sijaitsee SY 2 ja 48 päällä
- SY 2 sekoittunut maa (tiilimurska, hiiltä, erilaista hiekkaa, laastia), kaivettu kaivinkoneella, paksuus noin 50 cm, sijaitsee SY 1 alla ja SY 3 ja 47 päällä, löydöt ovat 1900-luvulta, toisen maailman sodan pommituksissa palaneen puutalon jäännöskerrokset.
- SY 3 vaalea hiekka, paksuus noin 40 cm, sijaitsee SY 2 alla ja SY 4, 5 ja 47 päällä, täyttö kerros, josta löydöt ajoittuvat 1700-luvun loppuun ja 1800-luvulle. Kerros lienee kuitenkin 1800-luvun lopusta.
- SY 4 rakenne 1, kiviä alueen pohjoisosassa, kivien halkaisija oli noin 15 cm ja ne olivat yhdessä tasossa. Kivet ovat mahdollisesti vanhaa kiveystä. Sijaitsee SY 3 alla ja SY 5 päällä. 1800-luvun loppu/1900-luku.
- SY 5 tummanruskea hieno hiekka, kulttuurikerros, paksuus 10–15 cm, sijaitsee SY 3 ja 4 alla ja SY 6 ja 9 päällä, 1800-luku.
- SY 6 puhdas vaalea hiekka, tasoite, paksuus noin 5 cm, sijaitsee SY 5 alla ja SY 7 päällä, SY 20 leikkaa sen, 1800-luku.
- SY 7 ruskea hiekka, kulttuurikerros, paksuus noin 10 cm, sijaitsee SY 6 alla ja SY 8 päällä, SY 20 leikkaa sen, ei löytöjä.
- SY 8 tumma likainen savinen hiekka, kulttuurikerros, paksuus noin 10 cm, sijaitsee SY 7 alla ja SY 11 ja SY 12 ja 14 päällä. 1800-luvun alku.
- SY 9 rakenne 2, pystypaalu (n. 24 x 10 cm) ja siihen mahdollisesti liittyvät kivet kaivausalueen luoteisnurkassa. Paalu liittyy pohjoisprofiilista löydettyihin suuriin kiviin. Sen vierestä löytyi hyvin todennäköisesti samanaikaista pihakiveystä (SY 4). Sijaitsee SY 5 alla ja SY 21 päällä, 1800-luvun loppu.
- SY 10 betonia (rakenne 3), metallipylvään kivistä ja betonista valettu tukirengas, on joutunut löydetylle löytöpaikalleen todennäköisesti kaivausaluetta aukaistaessa kaivinkoneen kauhan työntämänä.
- SY 11 rakenne 4, kiviä, joiden halkaisija on 10–15 cm, sijaitsee SY 8 alla ja SY 13 ja 14 päällä. Rakenteeseen liittyy hiekkakivinen myllynkiven osa. Rakenne ei ulotu aivan alueen pohjoisosaan saakka. 1700-luvun loppupuoli tai 1800-luvun alku.
- SY 12 vaalea karkea hiekka, tasoite, paksuus noin 3 cm, sijaitsee SY 8 alla, ja SY 13 ja 15 päällä, rajoittuu rakenteen 4 (SY 11) pohjoispuolelle, mutta ei ole sen päällä.
- SY 13 tumma karkea hiekkainen puuroskainen maa, jossa tiilimurskaa ja hiiltä, kulttuuri kerros, paksuus noin 10 cm, sijaitsee SY 11, 12 ja 14 alla ja SY 15, 16, 17 ja 18 päällä, ulottuu koko alueelle pohjoisosaa lukuun ottamatta. 1700-luvun loppupuoli.
- SY 14 savinen likainen maa, kulttuurikerros, jossa tiilimurskaa, laastia ja hiiltä, paksuus noin 5 cm, lounaiskulmassa, sijaitsee SY 8 ja 11 alla ja SY 13 ja 15 päällä. 1700-luvun loppupuoli.
- SY 15 rakenne 6, itä-länsisuuntaiset puut kahdessa tasossa, sijaitsee SY 12, 13, 14 ja 16 alla sekä SY 23 päällä. Alemmat puut ovat osittain hiiltyneitä ja niiden päällä on pohjois laidan tuntumassa kiviä. Puut sijaitsevat alueen pohjoispuolella, muttei aivan pohjois reunan tuntumassa. 1700-luvun loppu.
- SY 16 tumma hopeanharmaa karkea hiekka, palokerros?, jossa on paljon hiiltynyttä puu murskaa, paksuus 2–5 cm. Hiilikeskittymiä oli kaivausalueen kaakkoispäädyssä, eteläosassa sekä ojan keskellä. Paikoitellen hiekkaa ei ole ollenkaan. Sijaitsee SY 13 alla ja SY 15 ja 23 päällä. Esineistö on 1700-luvulta.
- SY 17 tummanharmaa hieno hiekka, tasoite, paksuus noin 3 cm, rakenne 6:sta pohjoiseen, sijaitsee SY 13 alla ja SY 19 ja 22 päällä. Samanaikainen SY 18 kanssa. Löydöt ovat 1700-luvun lopulta.
- SY 18 vaalea hieno hiekka, tasoite, paksuus noin 1 cm, rakenne 6:sta pohjoiseen, SY 13 alla

- ja SY 19 ja 22 päällä. Samanaikainen SY 17 kanssa. 1700-luvun loppupuoli.
- SY 19 saven ja hienon hiekan sekainen tummanharmaa puuroska, hyvin kova, tallaantunut, paksuus 2 cm, rakenne 6:sta pohjoiseen. Sijaitsee SY 17 ja 18 alla ja SY 23 päällä ja on samanaikainen rakenteen 6 (SY 15) ja SY 22 kanssa. 1700-luvun loppupuoli.
- SY 20 kuoppa, joka on kaivettu paalua (rakenne 2, SY 9) varten, leikkaa yksiköt SY 6, 7, 13 ja 19, täyttynyt yksiköllä 21. 1800-luku.
- SY 21 paalun kuopan (SY 20) täyte, vaaleaa hiekkaa, sekä paalun alla että ympärillä. Sijaitsee SY 9 alla. 1800-luku.
- SY 22 rakenne 7, kivitaso, joka on täytetty kovaksi painautuneella maalla (SY 19). Suurin osa kivistä on pieniä alle 5 cm halkaisijaltaan. Suuremmat kivet on piirretty. Sijaitsee SY 17 ja 18 alla sekä SY 23 päällä. 1700-luvun loppupuoli.
- SY 23 vaalea karkea hiekka, jossa useita värejä (ruskea ja harmaa), tiilimurskaa, puuroskaa, hieman hiiltä ja paikoitellen savea, kulttuurikerros, paksuus noin 5 cm. Sijaitsee SY 15, 16, 19 ja 22 alla ja SY 24 ja 45 päällä. 1700-luku.
- SY 24 punaruskea hiekka, kulttuurikerros?, paksuus 3 cm, sijaitsee SY 23 alla ja SY 25 ja 26 päällä. 1700-luku.
- SY 25 keltainen hiekka, tasoite, paksuus 2–5 cm, sijaitsee SY 24 alla ja SY 28 päällä. Löytyy vain kaivausalueen etelälaidalla. 1600-luvun loppu 1700-luvun alku.
- SY 26 tumma puuroskainen hiekkainen harmaa savi, tasoite, paksuus 2 cm. Sijaitsee SY 24 alla ja SY 27 päällä. Löytyy vain kaivausalueen pohjoispuolella. 1600-luvun loppu 1700-luvun alku.
- SY 27 likaisen harmaa savi, jossa tiilimurskaa, kulttuurikerros, paksuus 3 cm. Sijaitsee SY 26 alla ja SY 28 päällä. Löytyy vain ojan pohjoisosasta. 1600-luvun loppu 1700-luvun alku.
- SY 28 punaruskeaa hiekkaa, jossa puulastua, rakentamiskerros, paksuus 2 cm. Sijaitsee SY 25 ja 27 alla ja SY 29, 30, 32, 33 ja 44 päällä. Löytyy koko alueelta, keskellä ohuesti, etelä- ja pohjoisosissa paksummin. 1600-luvun loppu 1700-luvun alku.
- SY 29 puhdas keltainen savinen tiivis hiekka, tasoite, paksuus 3 cm. Sijaitsee SY 28 ja 30 alla ja SY 35 ja 43 päällä. SY 31 leikkaa sen. Löytyy alueen eteläosasta. 1600-luvun loppupuoli.
- SY 30 tumma hieno hiekka, täytekerros, paksuus 16–19 cm. Muuttuu savisemmaksi syvem mälle mentäessä, silloin myös hiilen määrä vähenee ja maa muuttuu enemmän puuroskarantuiseksi. Sijaitsee SY 28 ja 44 alla ja SY 29 ja 35 päällä. Täyttänyt aikoinaan SY 34 eli kaivetun ojan muodostaneen kuopan. 1600-luvun loppupuoli.
- SY 31 rakenne 8, kuoppa alueen eteläosassa, leikkaa SY 29, 35 ja 40, täyttynyt SY 28. 1600-luvun loppupuoli.
- SY 32 rakenne 9, isot kivet alueen länsireunalla. Sijaitsee 28 alla sekä SY 38 päällä. 1600-luvun puoliväli.
- SY 33 keltaisen/ruosteisen ja harmaan hiekan maa, kulttuurikerros, paksuus 3 cm. Sijaitsee SY 28 alla ja SY 36 ja 37 päällä. 1600-luvun loppupuoli.
- SY 34 rakenne 10, oja, joka kulkee kaivausalueen keskellä itä-länsisuuntaisesti. Syvyys 16–19 cm. Leikkaa SY 38, 39 ja 40. Täyttyy SY 30 ja 35. 1600-luvun puoliväli.
- SY 35 puuroska, jossa punaruskeaa hiekkaa, kulttuurikerros, paksuus 5–20 cm. Sijaitsee SY 29, 30, 36, 37, 43 ja 44 alla ja SY 32, 38 ja 41 päällä. Sen leikkaa SY 31. Täyttää SY 34. Ei löydy aivan pohjoisosasta. 1600-luvun puoliväli.
- SY 36 puhdas vaalea hiekka, tasoite, paksuus 5 cm. Sijaitsee SY 33 alla ja SY 35 ja 37 päällä. Löytyy alueen pohjoispuolelta. 1600-luvun loppupuoli.
- SY 37 punaruskea hiekka, kulttuurikerros, paksuus 5 cm. Sijaitsee SY 33 ja 36 alla sekä SY 35 päällä. 1600-luvun loppu.
- SY 38 tumman ruskea hiekka, jossa puuroskaa, kulttuurikerros, paksuus 3–5 cm. Sijaitsee

- SY 32, 35 ja 41 alla ja SY 39 päällä. Oja eli SY 34 leikkaa sen. Löytyy lähestulkoon koko alueelta. 1600-luvun alkupuoli.
- SY 39 puurosken (SY 38) ja pohjamaan (SY 40) sekoitus, kulttuurikerros, paksuus 3 cm. Sijaitsee SY 38 alla ja SY 40 päällä. 1600-luvun alkupuoli.
- SY 40 kova vaalea hiekkainen pohjamaa. Sijaitsee SY 39 alla ja SY 42 päällä. SY 31 ja 34 leikkaavat sen.
- SY 41 harmaa hiekka, kulttuurikerros, ojan kaivukerros, hyvin kuluneita ja pienen pieniä tiilen palasia, paksuus 2 cm. Sijaitsee SY 35 ja 45 alla ja SY 38 päällä. Löytyy alueen pohjoisosasta. 1600-luvun puoliväli.
- SY 42 pehmeä vaalea pohjahiekka. Sijaitsee SY 40 alla.
- SY 43 sekoittunutta maata, joka on syntynyt kun on kaivettu SY 31. Sijaitsee SY 29 alla ja SY 35 päällä. 1600-luvun alkupuoli.
- SY 44 puut, jotka kulkevat ojan reunamilla. Sijaitsee SY 28 alla sekä SY 35 päällä. 1600-luku.
- SY 45 pohjoisprofiilin päällekkäiset kaksi puuta. Sijaitsevat SY 23 alla ja SY 41 päällä. 1600–1700-luku.
- SY 46 pohjoisprofiilin suuret kivet. Sijaitsevat SY 48 sisällä.
- SY 47 puuroska, sijaitsee SY 2 ja 3 alla sekä SY 5 päällä. 1800–1900-luvut.
- SY 48 pohjoisprofiilia puhdistuksessa esiin tullut 1800–1900-luvulle ajoitettava maa-kerrostuma, jossa useita sekoittuneita maita. Tässä sijaitsee suuret kivet (SY 46).

Yksikköluettelo, Kaivausalue 2A (As Oy Pakkahuoneenkatu 9, tontti 2)

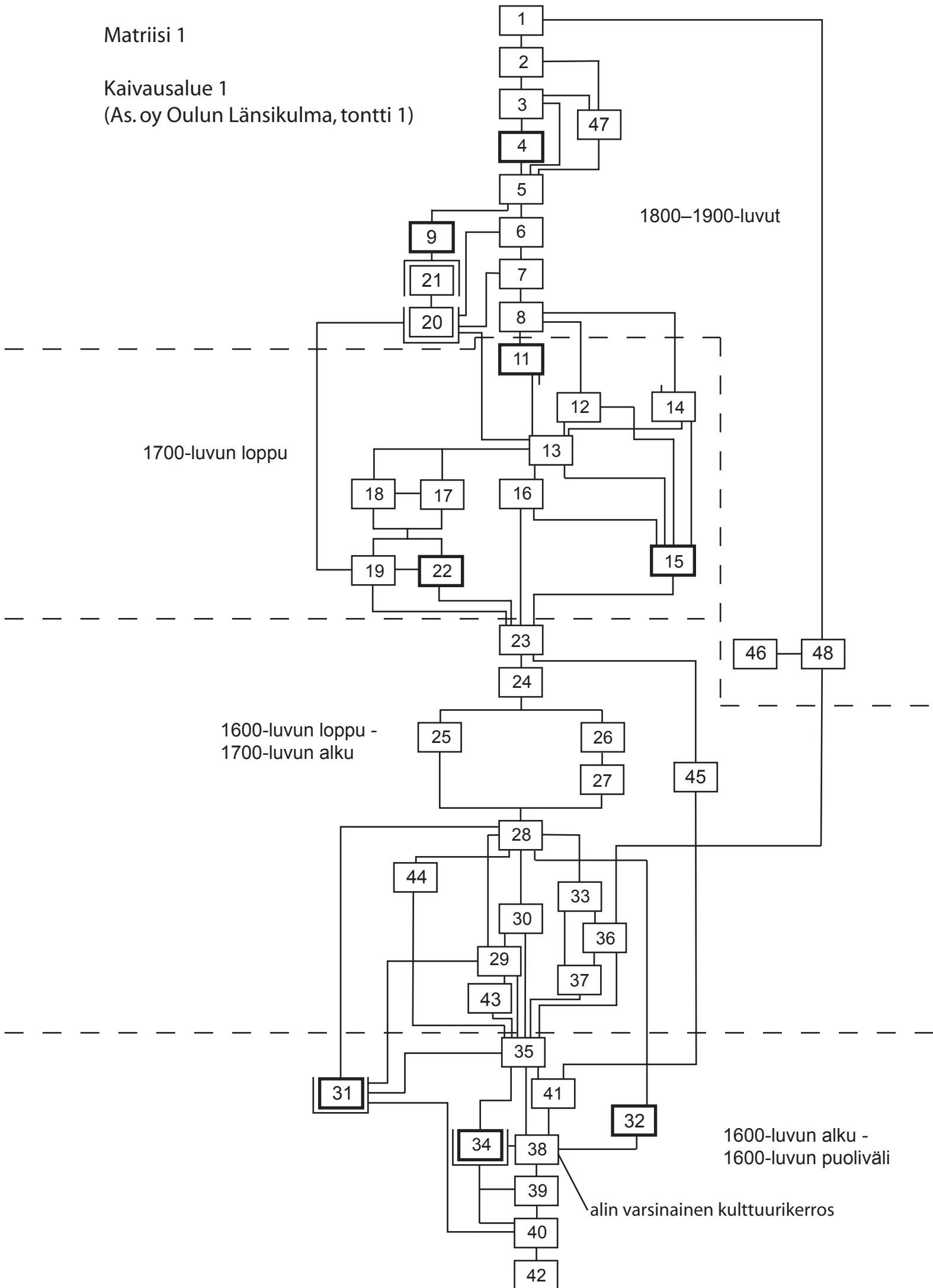
- SY 1 nurmi
- SY 2 1900-luvun kerrokset, kaivettu kaivinkoneella, paksuus noin 60 cm.
- SY 3 kivet kaivausalueen eteläpäässä.
- SY 4 ruskea hiekka, kulttuurikerros, paksuus noin 5 cm. Sijaitsee SY 5 alla ja SY 6, 7, 8 ja 9 päällä.
- SY 5 kaivinkoneen sekoittamat maat, jotka poistettiin lapiolla ja lastalla löytääksemme kiinnekohdat kaivamisen aloittamiseksi.
- SY 6 vaalea hieno hiekka, tasoite, paksuus 3–5 cm. Sijaitsee SY 4, 5 ja 9 alla sekä SY 7 ja 10 päällä.
- SY 7 hiilinen lähes musta karkea hiekka, rakenne 1 päällä, palokerros, paksuus 3 cm. Sijaitsee SY 4, 6, 8 ja 9 alla sekä SY 10 päällä.
- SY 8 vaalea karkea hiekka, tasoite, paksuus 1–3 cm. Sijaitsee SY 4 ja SY 9 alla sekä SY 7 ja 10 päällä. Sijaitsee SY 9 lautojen välissä.
- SY 9 rakenne 1 eli itä-länsisuuntaiset laudat sekä kivet. Sijaitsee SY 4 alla sekä SY 6, 7, 8 ja 10 päällä. 1800-luku.
- SY 10 puurosainen hiekka, kulttuurikerros, paksuus noin 5 cm. Sijaitsee SY 6, 7, 8 ja 9 alla sekä SY 11, 12, 13 ja 14 päällä. Nurmella kuivattuja tiiliä.
- SY 11 laasti, jossa hiilipaakkuja, purkukerros, sijaitsee SY 10, 13 ja 14 alla sekä SY 12 päällä. Laastia löytyi noin 40 x 40 cm alalta. Ei kaivettu loppuun.
- SY 12 harmaa hiilinen hiekka, sijaitsee SY 10, 11, 13 ja 14 alla. Ei kaivettu loppuun.
- SY 13 rakenne 2, lautalattia, 5 lautaa, sekä huonosti säilynyttä lautaa, sijaitsee SY 10 alla sekä SY 11 ja 12 päällä. Alla on mahdollisesti poikittaista laudoitusta. Ei kaivettu loppuun. 1800-luvun alku.
- SY 14 hiilikeskittymä, jossa tiilimurskaa. Sijaitsee SY 10 alla sekä SY 11 ja 12 päällä. Ei kaivettu loppuun.

Yksikköluettelo, Kaivausalue 2B (As Oy Pakkahuoneenkatu 9, tontti 2)

- SY 1 nurmi
- SY 2 sekoittunut maa, paksuus n. 50 cm, 1800–1900-luvut.
- SY 4 tummahiekkainen, puuroskainen kulttuurimaa, jossa myös hiiltynyttä puuta, paksuus noin 10–16 cm, sijaitsee SY 2 alla ja SY 6 päällä. Esineistö on 1700–1800-luvulta. Kerros ajoittuu 1700-luvun lopusta 1800-luvun alkuun.
- SY 5 eteläreunan kaivannon täyte, jossa hiiltä sekä ruukkuviemärin kappale
- SY 6 vaalea hiekka, kulttuurikerros, paksuus 10–15 cm, SY 4 ja 7 alla sekä SY 12, 13 ja 15 päällä. Esineistö on 1700-luvulta.
- SY 7 rakenne 1 koostuu nurkkakivistä sekä huonosti säilyneistä puista ja muutamasta tiilestä. Sijaitsee SY 4 alla ja SY 6 päällä.
- SY 9 eteläreunan kaivanto, ruukkuviemärikaivanto? leikkaa kaikki maakerrokset, täyttyy SY 5.
- SY 10 täyttöhiekka pohjoisreunassa, täyttää SY 11.
- SY 11 pohjoisreunan kaivanto, syntynyt viereisen tontin parkkihallia kaivaessa, leikkaa kaikki maakerrokset, täyttyy SY 10.
- SY 12 vaalea kellertävä hiekka, paksuus 10 cm, sijaitsee SY 6 ja 13 alla sekä SY 14 ja 16 päällä.
- SY 13 puumoska, eteläreunassa 40 cm leveästi ja 2–3 cm paksusti. Sijaitsee SY 6 alla ja SY 12 päällä.
- SY 14 musta selvärajainen savinen möhnä länsireunasta, paksuus noin 5–10 cm. Sijaitsee SY 12 ja 16 alla sekä SY 15 päällä, täyttää SY 19.
- SY 15 kellertävän harmaa savinen hiekka, paksuus 8–20 cm. Sijaitsee SY 14 ja 18 alla sekä SY 17, 20 ja 26 päällä, leikkaantuu SY 19.
- SY 16 harmaa pehmeä savi, paksuus 2–3 cm, sijaitsee SY 12 alla ja SY 14 päällä.
- SY 17 kellertävän harmaa savinen maa itäosassa, savi oli granuuleina, paksuus 6–12 cm. Sijaitsee SY 15 alla ja SY 25 päällä, leikkaantuu SY 19.
- SY 18 SY 19 kaivamisesta syntynyt vaalea sekoittunut maa, paksuus noin 2 cm. Sijaitsee SY 14 alla ja SY 15 päällä.
- SY 19 kuoppa länsireunassa, koko noin 24 x 48 cm ja syvyys noin 30 cm. Täyttynyt SY 14, leikkaa SY 15, 17, 20 ja 22.
- SY 20 ruskeanharmaa hiekka, peltokerros?, paksuus 12–16 cm. Sijaitsee SY 25 alla ja SY 22 päällä, leikkaantuu SY 19.
- SY 21 hiilikerros luoteiskulmassa, kooltaan noin 40 x 60 cm. Sijaitsee SY SY 17 alla ja 25 päällä.
- SY 22 vaalea pohjahiekka, paksuus 26 cm. Sijaitsee SY 20 alla ja SY 23 päällä, leikkaantuu SY 19.
- SY 23 luonnollinen puhdas hiilikerros, ennen kaupunkiasutusta tapahtuneen tulipalon jäljiltä, paksuus 6–8 cm. Sijaitsee SY 22 alla ja SY 24 päällä.
- SY 24 vaalea pohjahiekka, sijaitsee SY 23 alla.
- SY 25 vaalea, puhdas savi, ikään kuin tasoite, paksuus 2–16 cm. Sijaitsee SY 17 ja 26 alla sekä SY 20 päällä.
- SY 26 puuta koilliskulmassa, sijaitsee SY 15 alla sekä SY 17 ja 25 päällä.

Matriisi 1

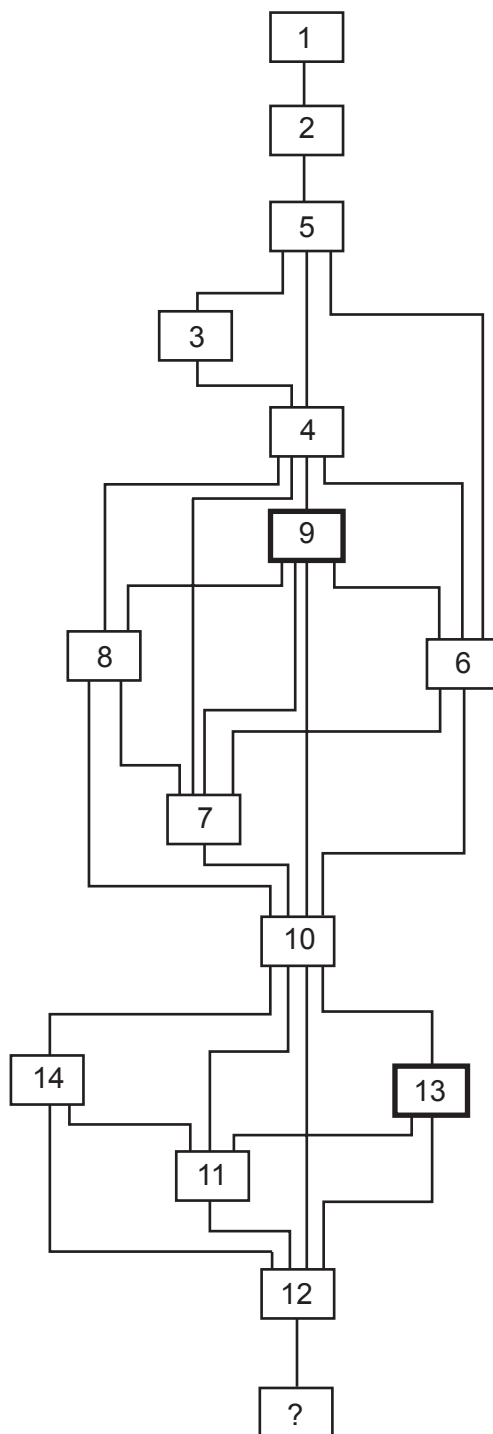
Kaivausalue 1
(As. oy Oulun Länsikulma, tontti 1)

Matriisi 2

Kaivausalue 2A

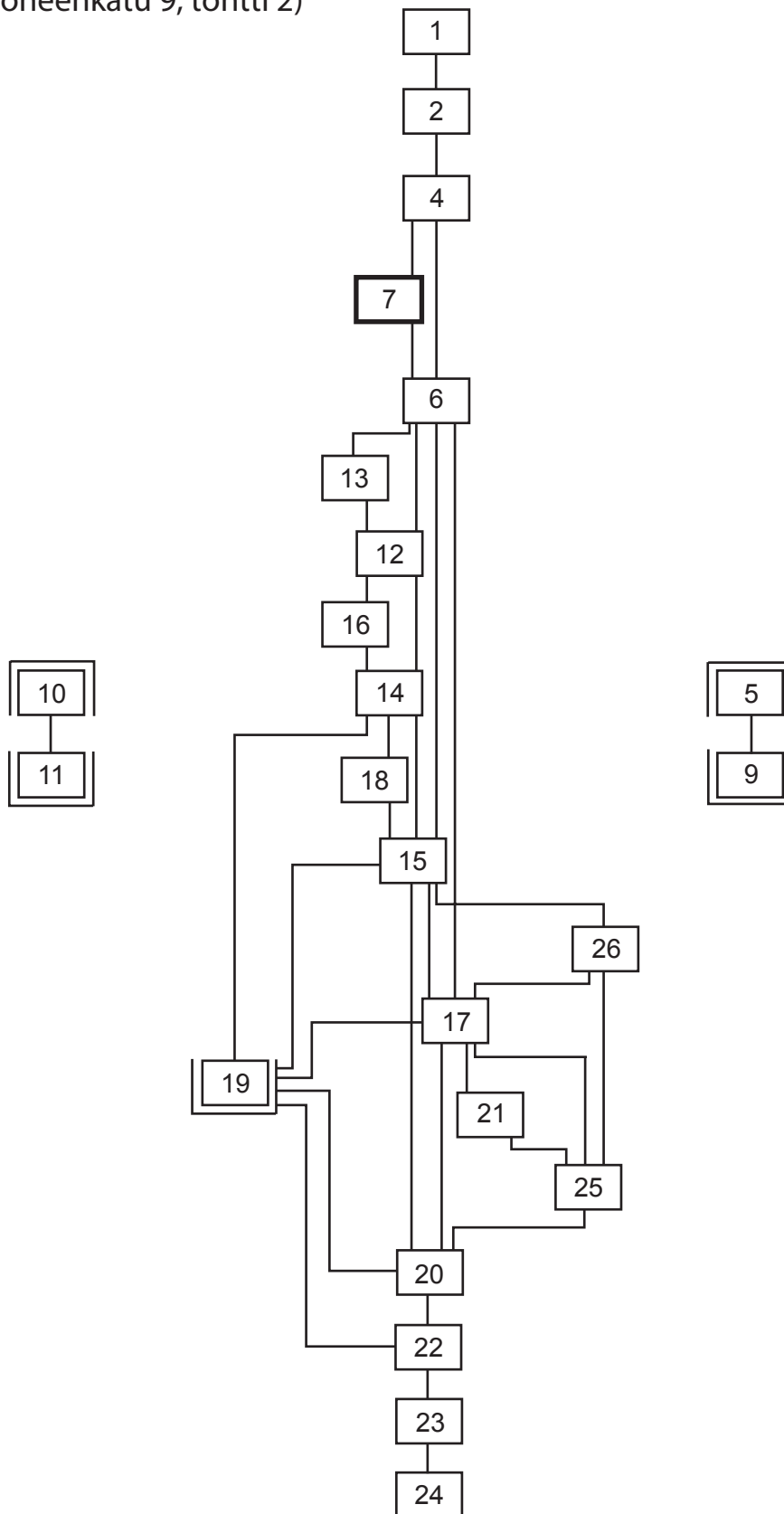
(As. oy Pakkahuoneenkatu 9, tontti 2)

Matriisi 3

Kaivausalue 2B

(As. oy Pakkahuoneenkatu 9, tontti 2)

KARTTALUETTELO

OULU, Pakkahuoneenkatu 2005

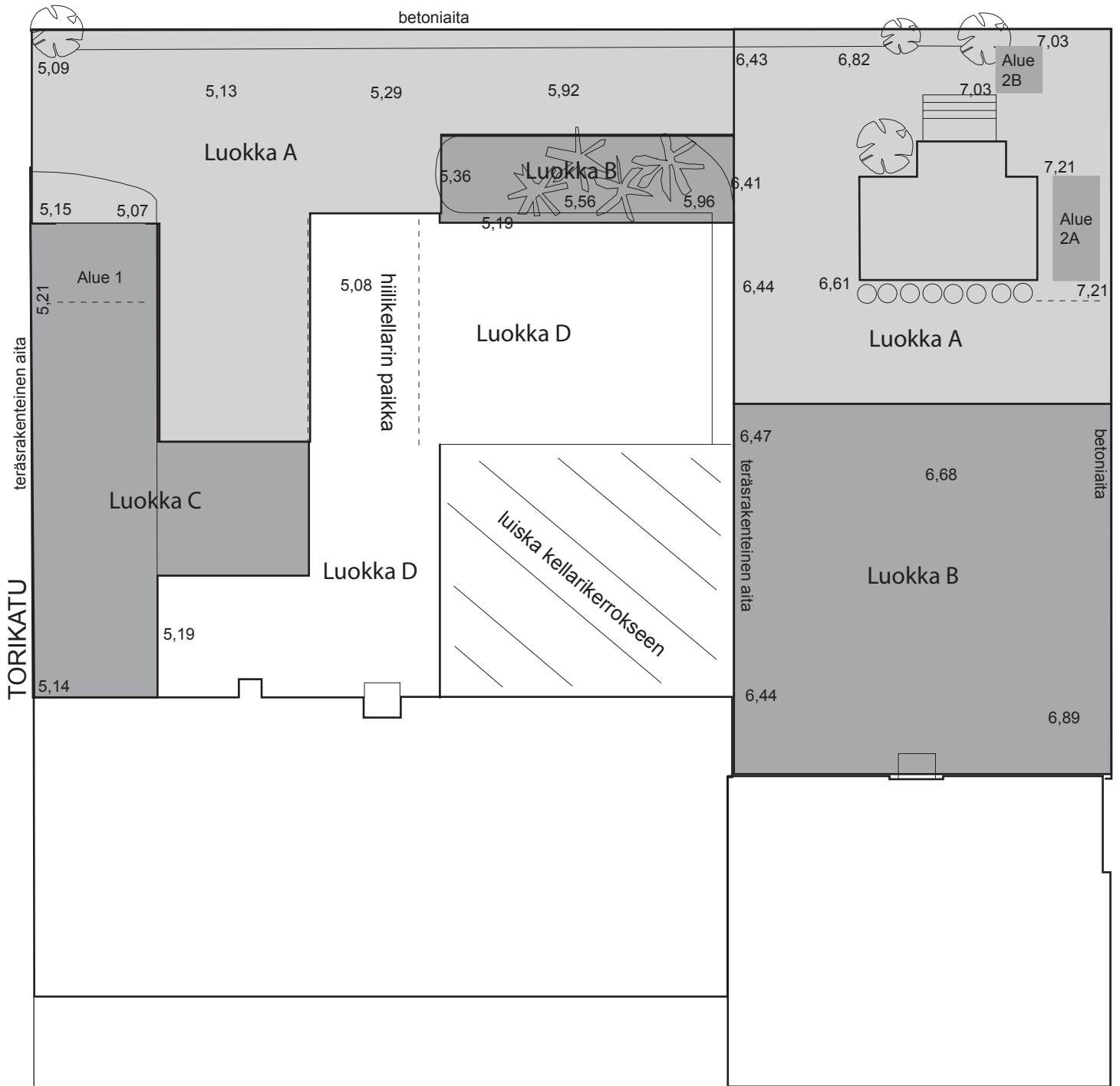
S. Lipponen 2005

PK 2444 09 OULU

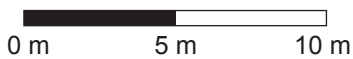
Peruskoordinaatit X=7213 80

Y=3428 10

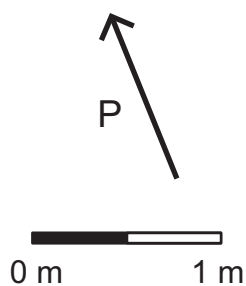
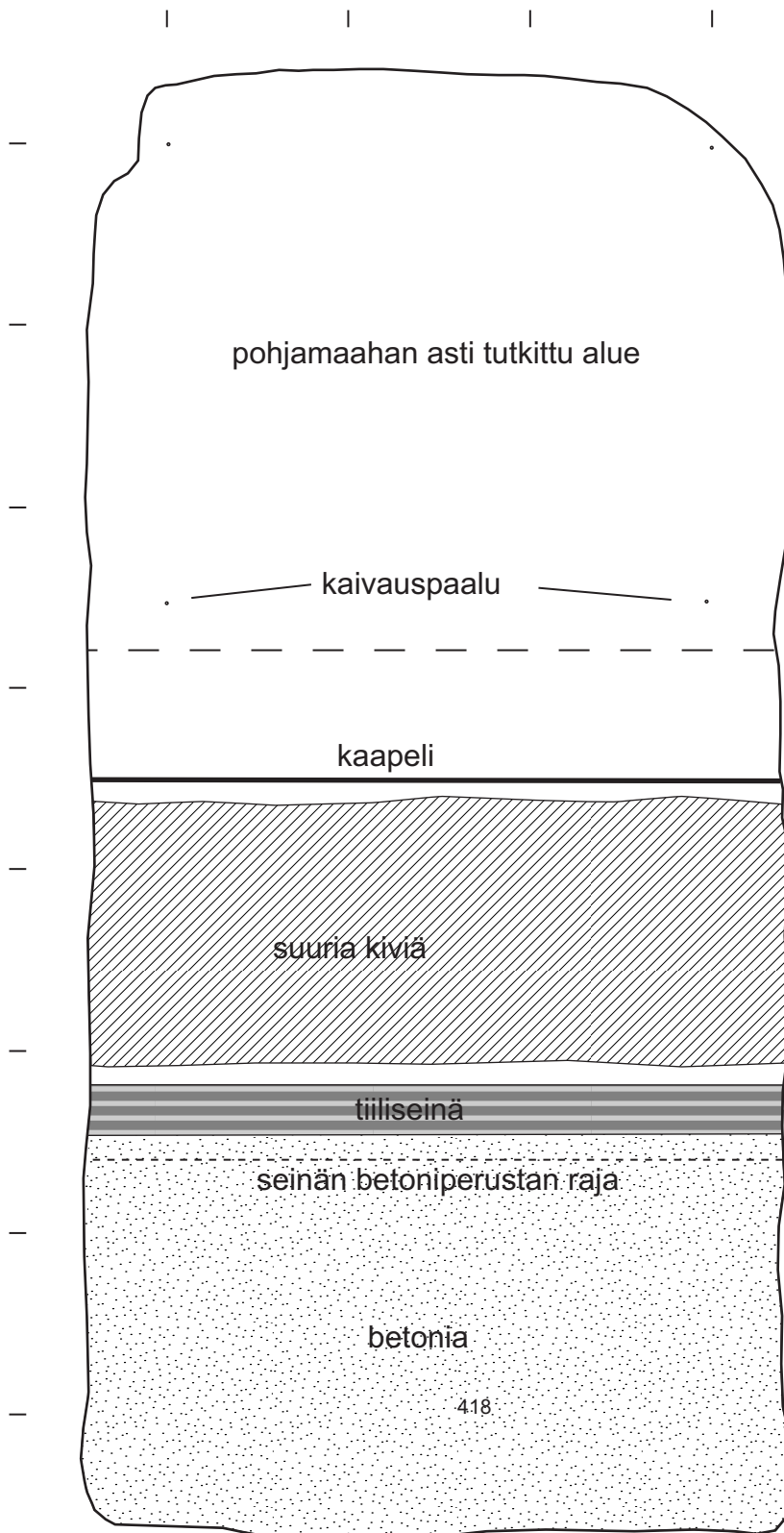
1. Pakkahuoneenkatu 7 & 9. Tutkimusalueen sijainti. Ote vuoden 2002 kantakartasta. Mk n. 1:3850. Lisäykset: A. Krapu 1.12.2005.
2. Yleiskartta. Koekaivauksissa avatut alueet. Pohjakarttana vuoden 1981 asemapiirros. Mk 1:250. Lisäykset: A. Krapu 29.11.2005, S. Lipponen 22.12.2005.
3. Alue 1, karttaluonnos. Hahmotelma alueesta 1 kokonaisuudessaan. Mk 1:40. Piirtänyt: A. Krapu 17.10.2005.
4. Alue 1, R1, R3, SY5 ja SY8. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 17.10.2005.
5. Alue 1, R4, R6, R7, SY13, SY14 ja SY19. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 18.–19.10.2005.
6. Alue 1, R6, R7, SY16, SY19 ja SY21. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 20.10.2005.
7. Alue 1, R6 ja SY23. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 21.10.2005.
8. Alue 1, R8, R9, SY29, SY30, SY33 ja SY44. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 24.10.2005.
9. Alue 1, R8, R9, SY30, SY35 ja SY44. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 26.10.2005.
10. Alue 1, länsiprofiili. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 27.10.2005.
11. Alue 1, eteläprofiili. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 28.10.2005.
12. Alue 2A, R1, SY4, SY6, SY7, SY8 ja SY10. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 18.–19.10.2005.
13. Alue 2A pohjoispääty, R2, SY11, SY12 ja SY14. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: S. Hujanen 27.10.2005.
14. Alue 2B, R1, SY4, SY5, SY6 ja SY10. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 19.10.2005.
15. Alue 2B, R1, SY4, SY5 ja SY10. Näkyvissä mainitut rakenteet ja stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: K. Jylkkä 24.10.2005.
16. Alue 2B, SY5, SY14, SY15, SY17 ja SY18. Näkyvissä mainitut stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 25.10.2005.
17. Alue 2B, SY5, SY17 ja SY19. Näkyvissä mainitut stratigrafiset yksiköt. Mk 1:20. Piirtänyt: A. Krapu 25.10.2005.
18. Alue 2B, itäprofiili. Mk 1:20. Piirtänyt: K. Jylkkä 28.10.2005.
19. Claes Claessonin tekemä Oulun kaupunki- ja peltomittaus vuodelta 1649, jossa on esitettynä ensimmäinen suunnitelma kaupungin muuttamisesta ruutuasemakaavan mukaiseen asuun. (Oulun kaupunki).
20. Claes Claessonin vuoden 1651 asemakaavasuunnitelman kuvaama kaupunkirakenne asemoituna nykykartalle. Kartta pohjautuu vuonna 1649 suoritettuun kaupunki- ja peltomittaukseen. (Asemointi ja Digitointi T. Mökkönen & T. Ikonen 2002).
21. Claes Claessonin suunnitelmat Oulun kaupunkirakenteen muuttamiseksi ruutu-kaavaan vuosilta 1649 ja 1651 sekä toteutunut korttelisto vuoden 1705 palon jälkeen. (Asemointi ja Digitointi T. Mökkönen & T. Ikonen 2002).
22. Märten Haxellin kartta vuodelta 1763 (Pohjois-Pohjanmaan museo).

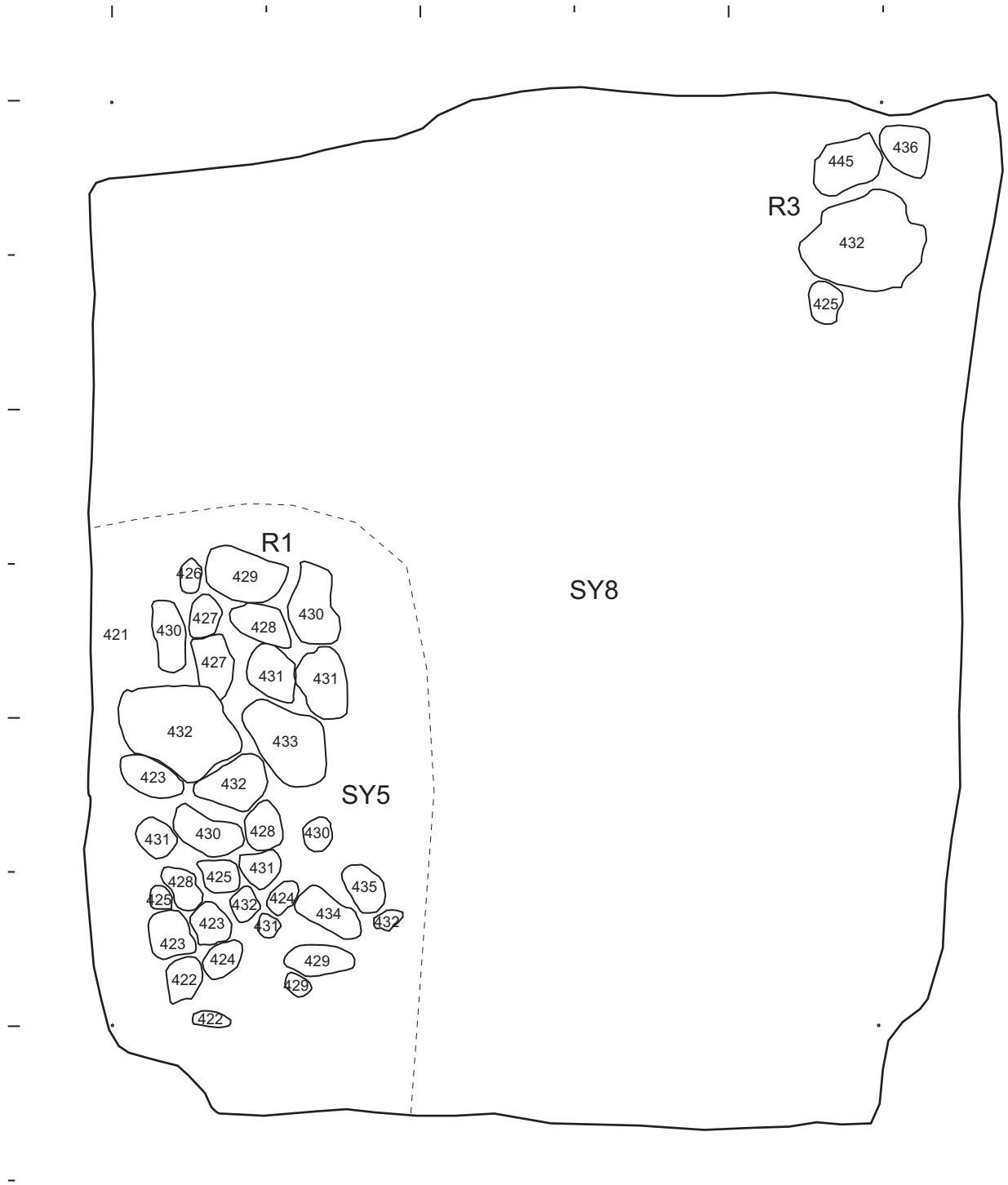
PAKKAHUONEENKATU

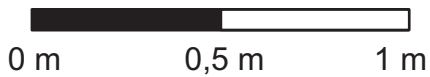
OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Yleiskartta 1:250
POHJAKARTTA Asemapiirustus 1981 Lisäykset: Antti Krapu 29.11.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Kartta 2	

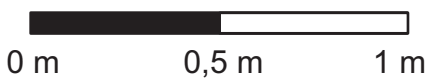
OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, karttaluonnos 1:40
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 17.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 29.11.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 3

• kaivauspaalu
 ○ kivi

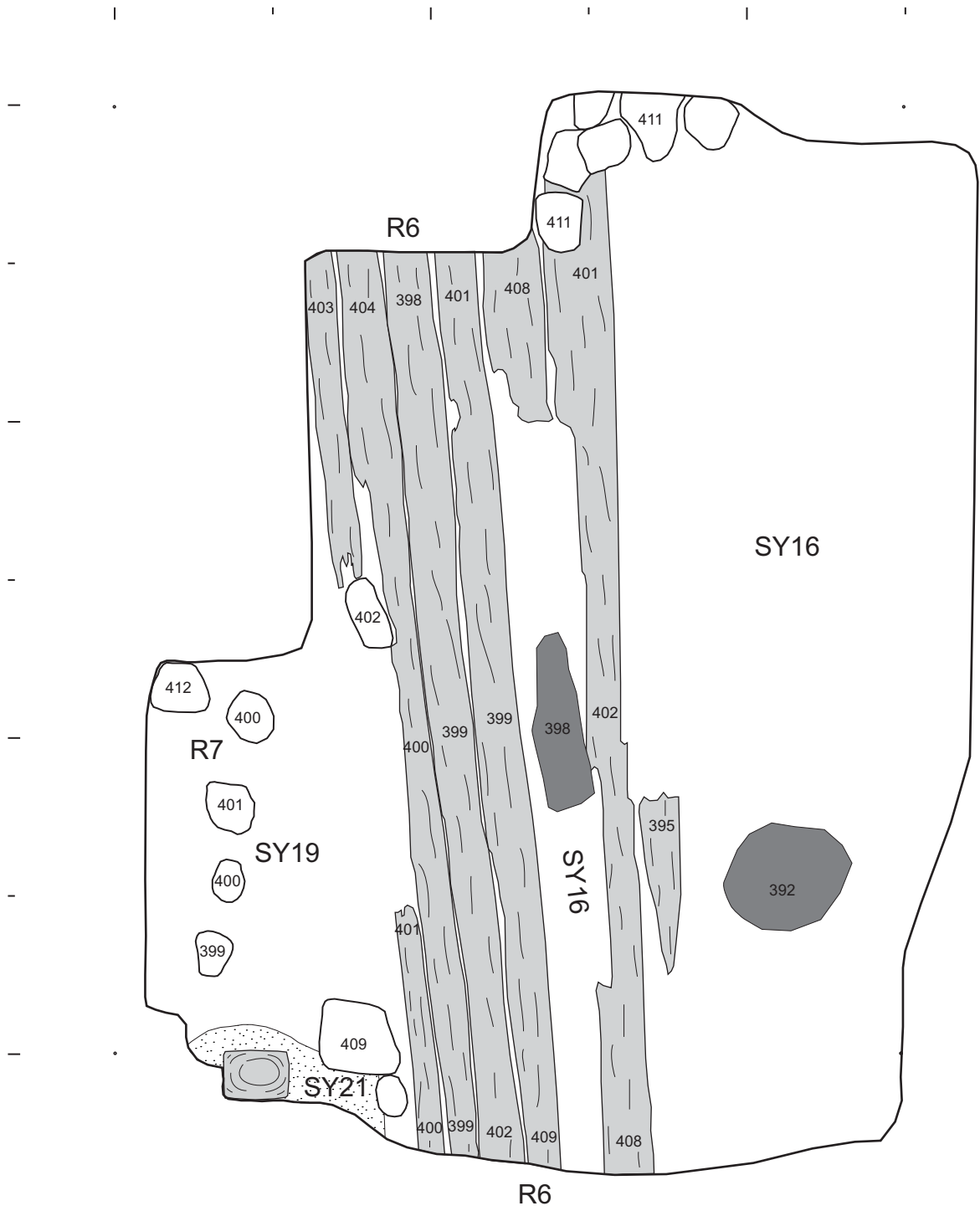

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, R1, R3, SY5 ja SY8 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 17.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 30.11.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 4

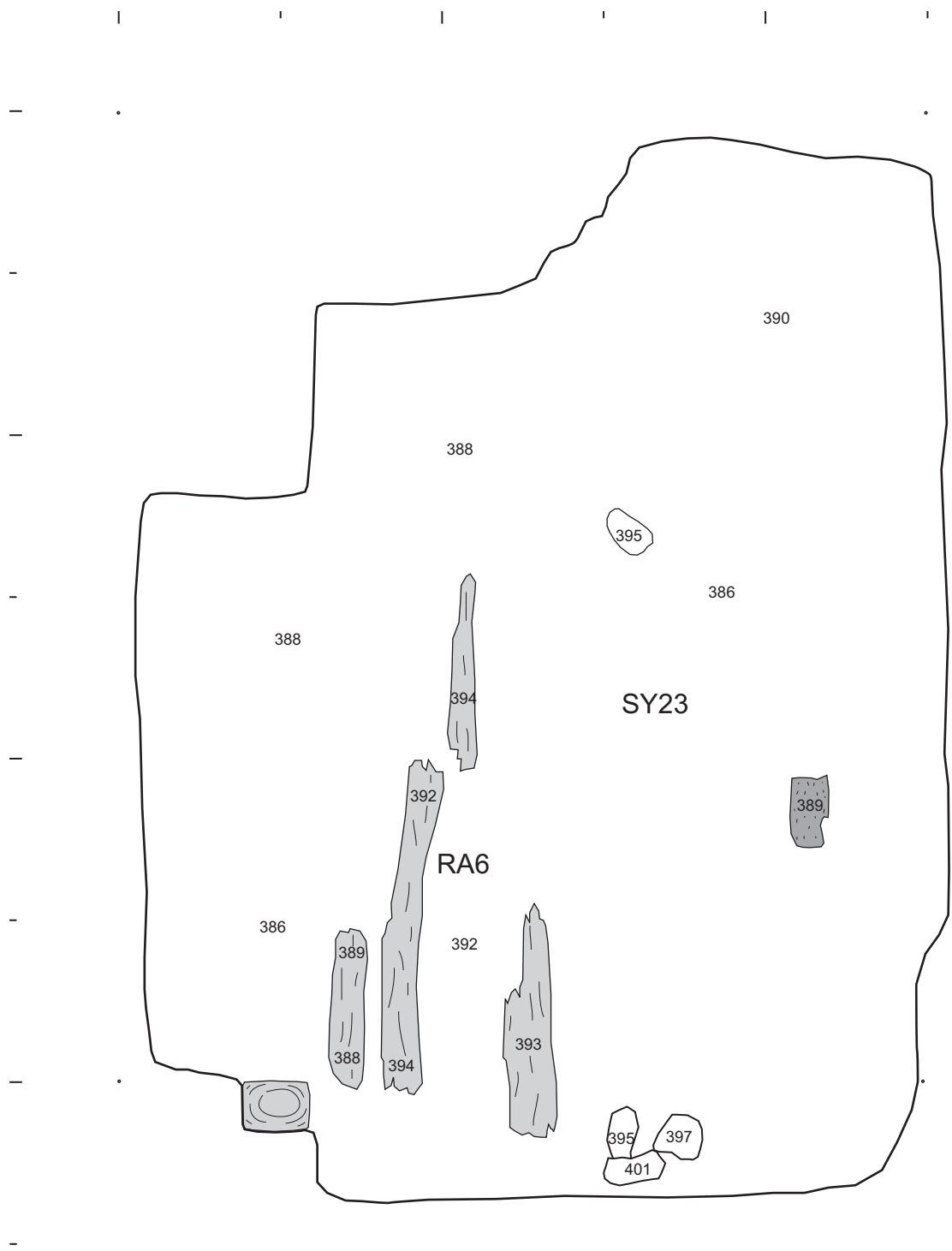
- pystypaalu
- tiili
- lauta
- kivi
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, R4, R6, R7, SY13, SY14 ja SY19 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 18.-19.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 30.11.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Kartta 5	

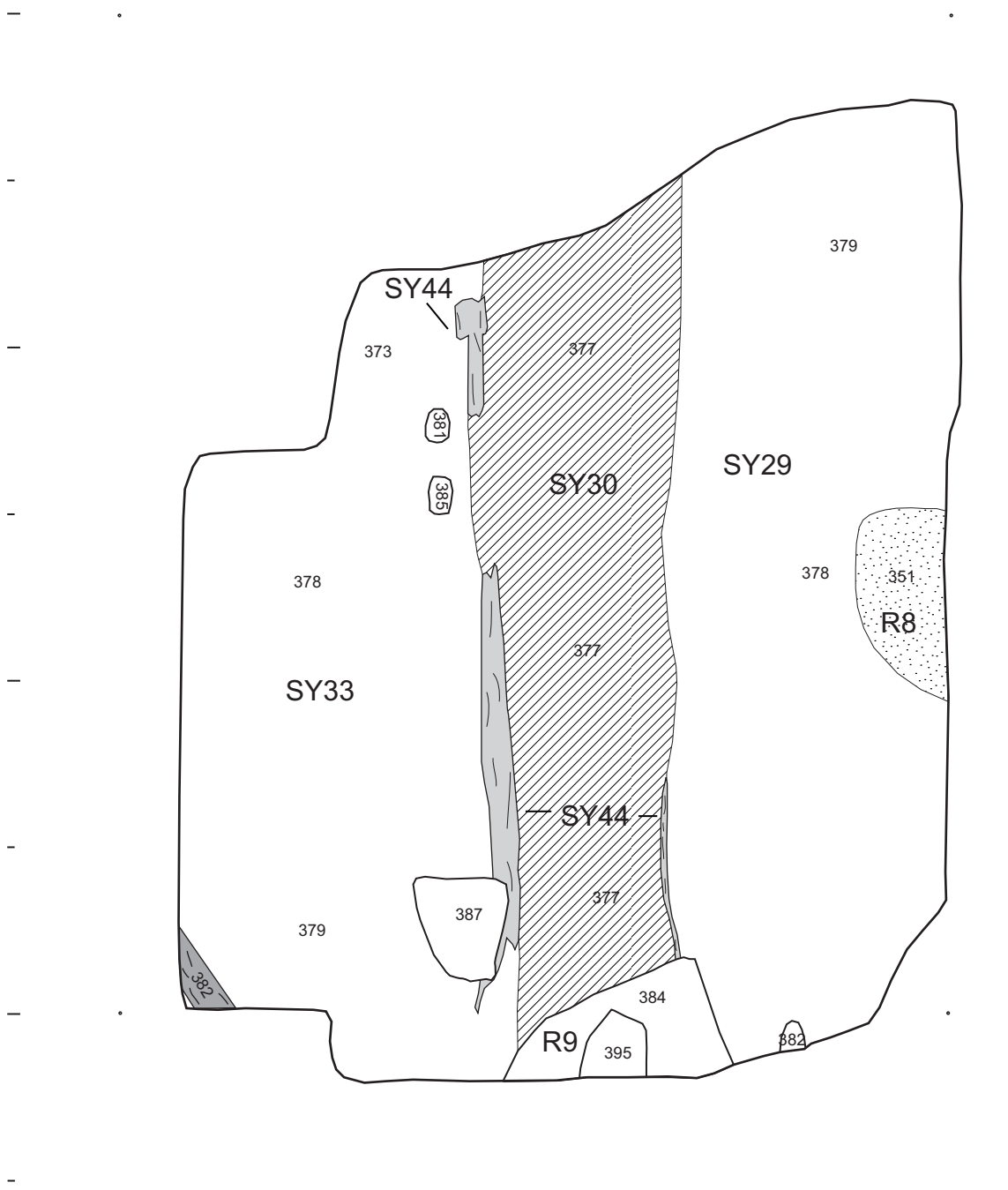
- hiili/noki alue
- pystypaalu
- lauta
- kivi
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, R6, R7, SY16, SY19 ja SY21 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 20.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 1.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 6

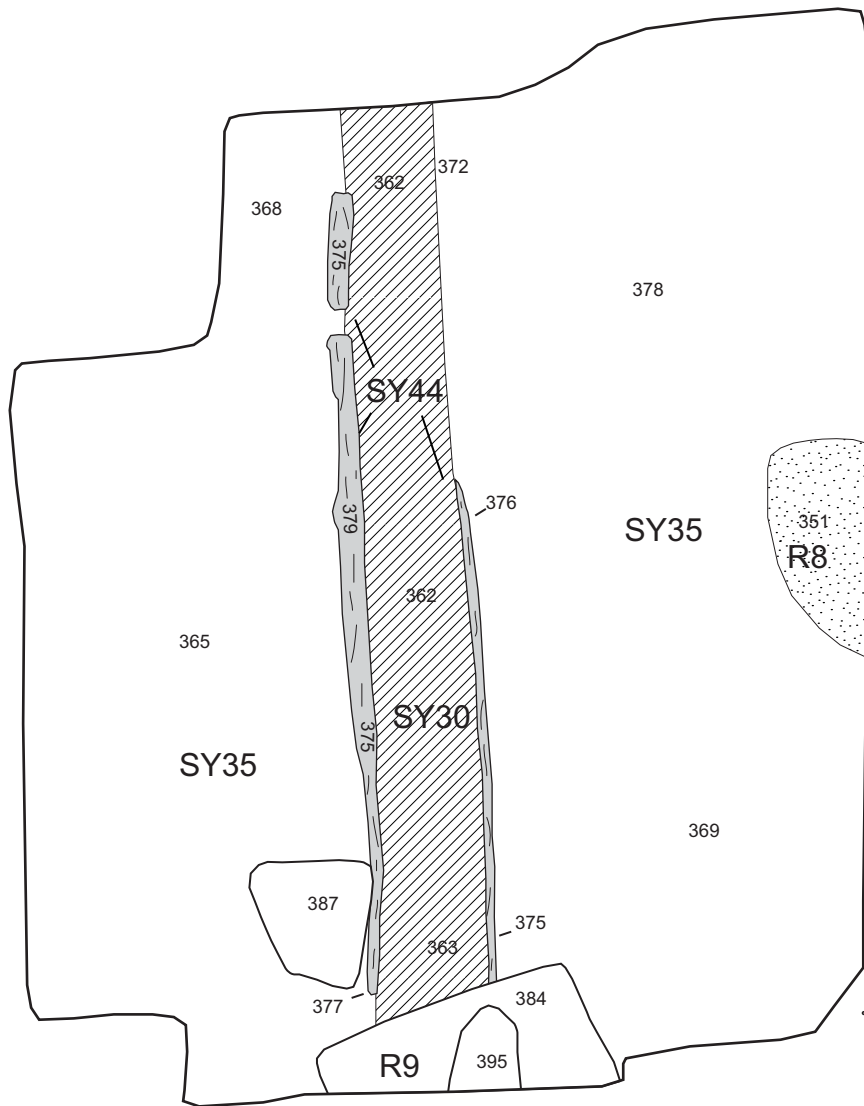
- tuolta
- pystypaalu
- lauta
- kivi
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, R6 ja SY23 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 21.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 1.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 7

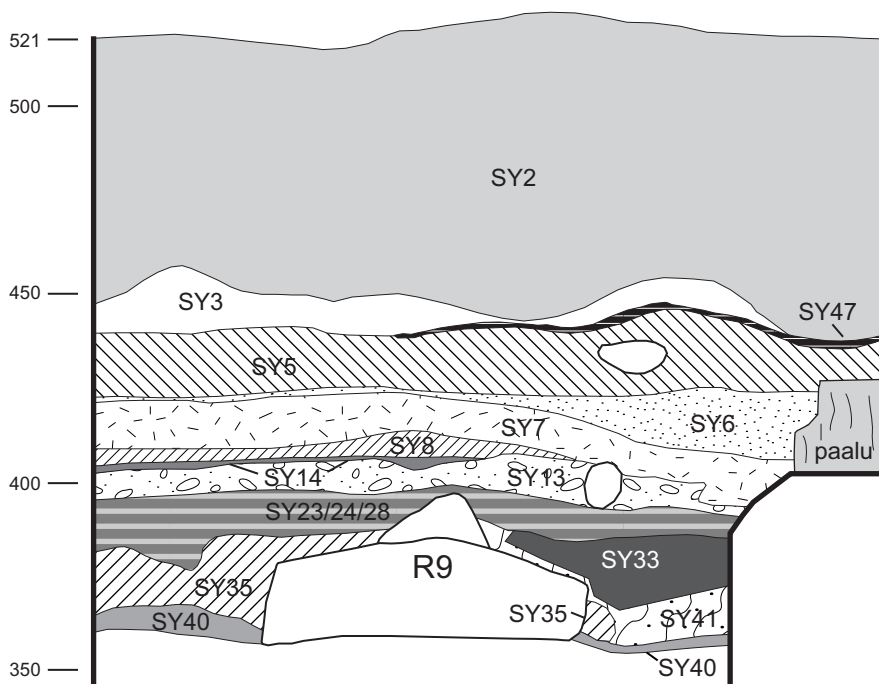
- hirsi
- lauta
- kivi
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, R8, R9, SY29, SY30, SY33 ja SY44 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 24.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 1.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 8

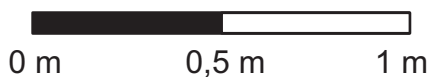

- lauta
- kivi
- kaivauspaalu

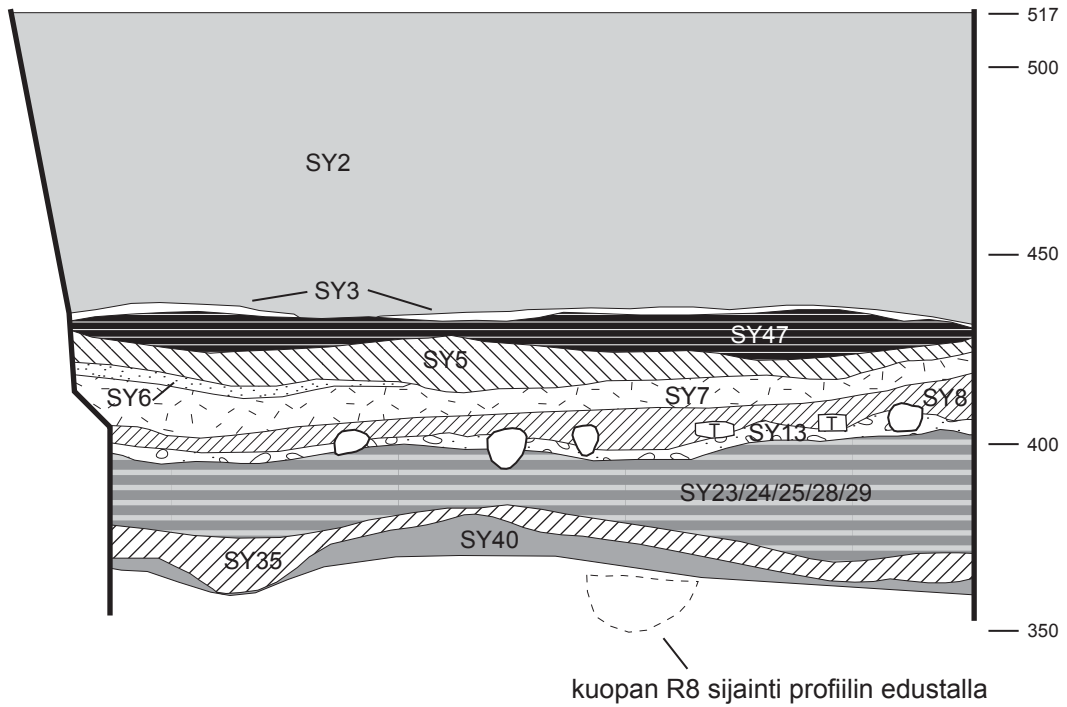
OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, R8, R9, SY30, SY35 ja SY44 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 26.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 1.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 9

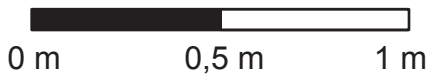
	SY2 pintakerrokset		SY13, karkea hiekka, puuroskaa, tiilenmuruja
	SY3, vaalea hiekka		SY23/24/28
	SY47, puuroska		SY33, ruosteenharmaa hiekkainen maa
	SY5, tummanruskea hieno hiekka		SY41, harmaa hiekka
	SY6, puhdas vaalea hiekka		SY35, puuroska jossa punaruskeaa hiekkaa
	SY7, ruskea hiekka		SY40, pohjahiekka
	SY8, tumma likainen savinen hiekka		kivi
	SY14, likainen savinen maa		

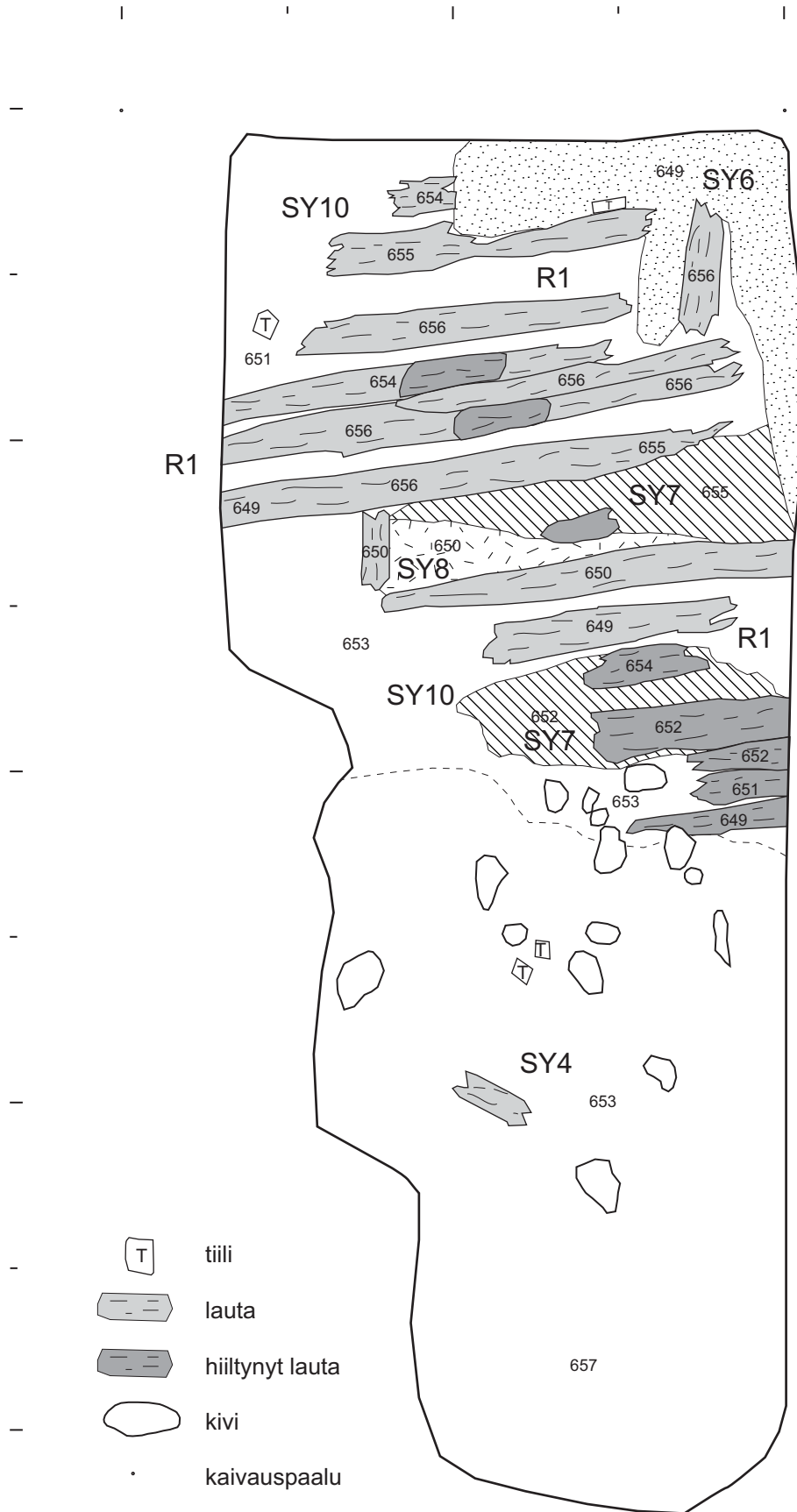
OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, länsiprofiili 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 27.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 7.12.2005	MUSEOVIKASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 10

	SY2 pintakerrokset		SY8, tumma likainen savinen hiekka
	SY3, vaalea hiekka		SY13, karkea hiekka, puuroskaa, tiilenmuruja
	SY47, puuroska		SY23/24/25/28/29
	SY5, tummanruskea hieno hiekka		SY35, puuroska jossa punaruskeaa hiekkaa
	SY6, puhdas vaalea hiekka		SY40, pohjahiekka
	SY7, ruskea hiekka		

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 1, eteläprofiili 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 28.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 7.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 11

OULU
Pakkahuoneenkatu
 S. Lipponen 2005

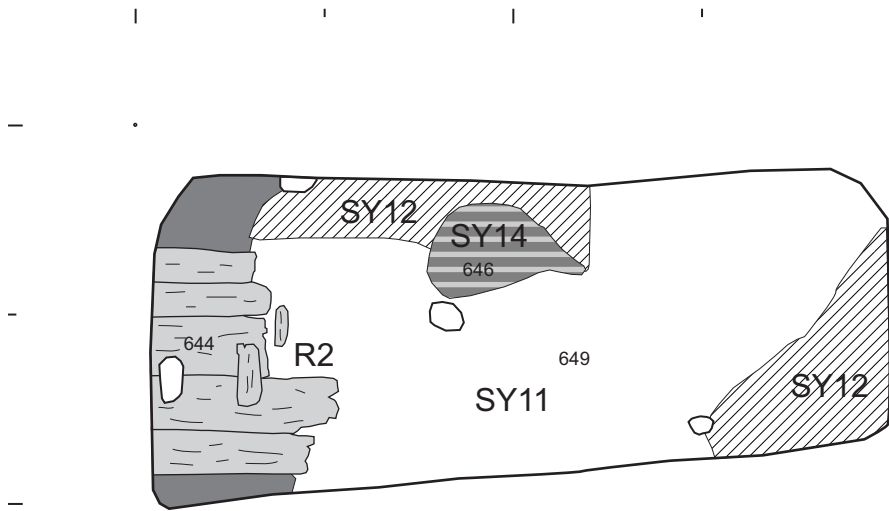
Alue 2A, R1, SY4, SY6,
 SY7, SY8 ja SY10
 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI
 Antti Krapu
 18.-19.10.2005
 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 2.12.2005

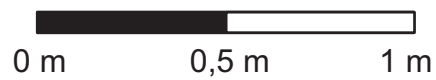
MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
 OSASTON ARKISTO, HELSINKI

Kartta 12

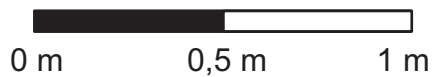
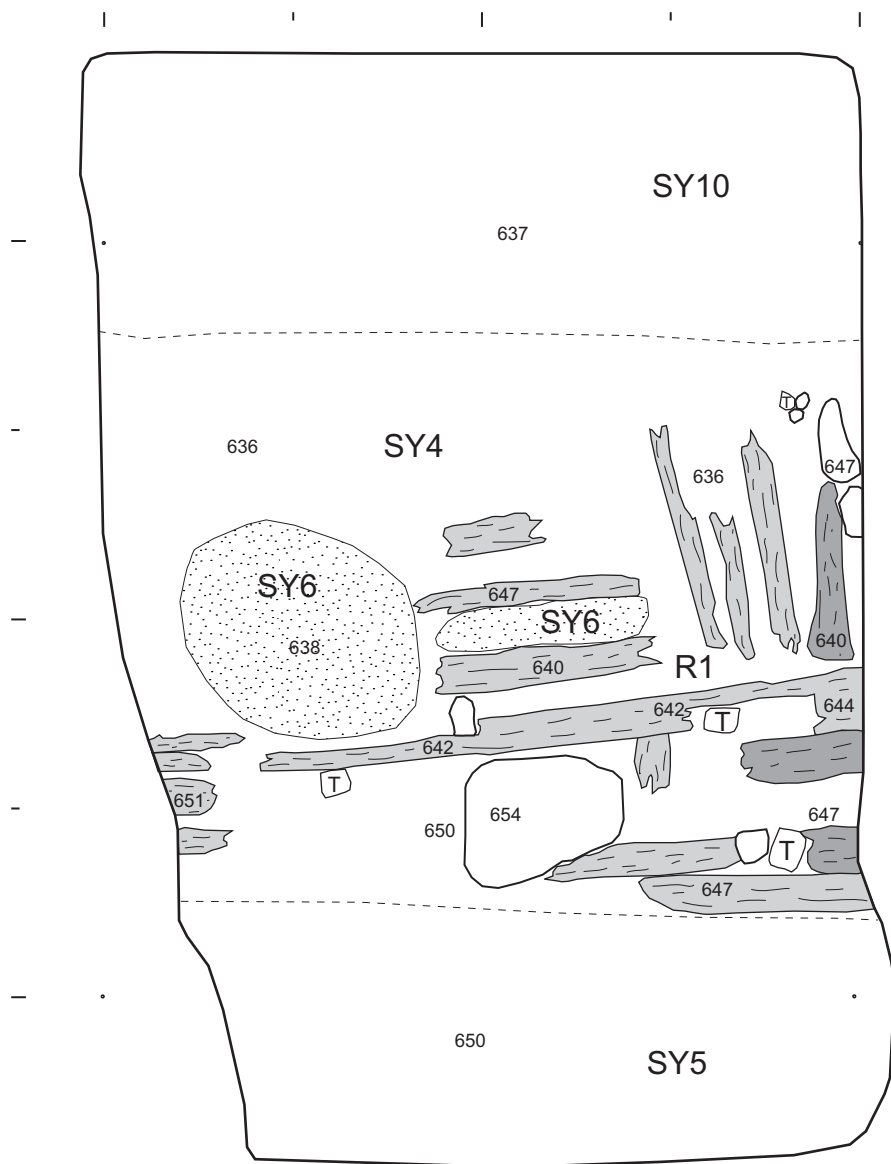

- kivi
- lautta
- huonokuntoista lautta
- kaivauspaalu

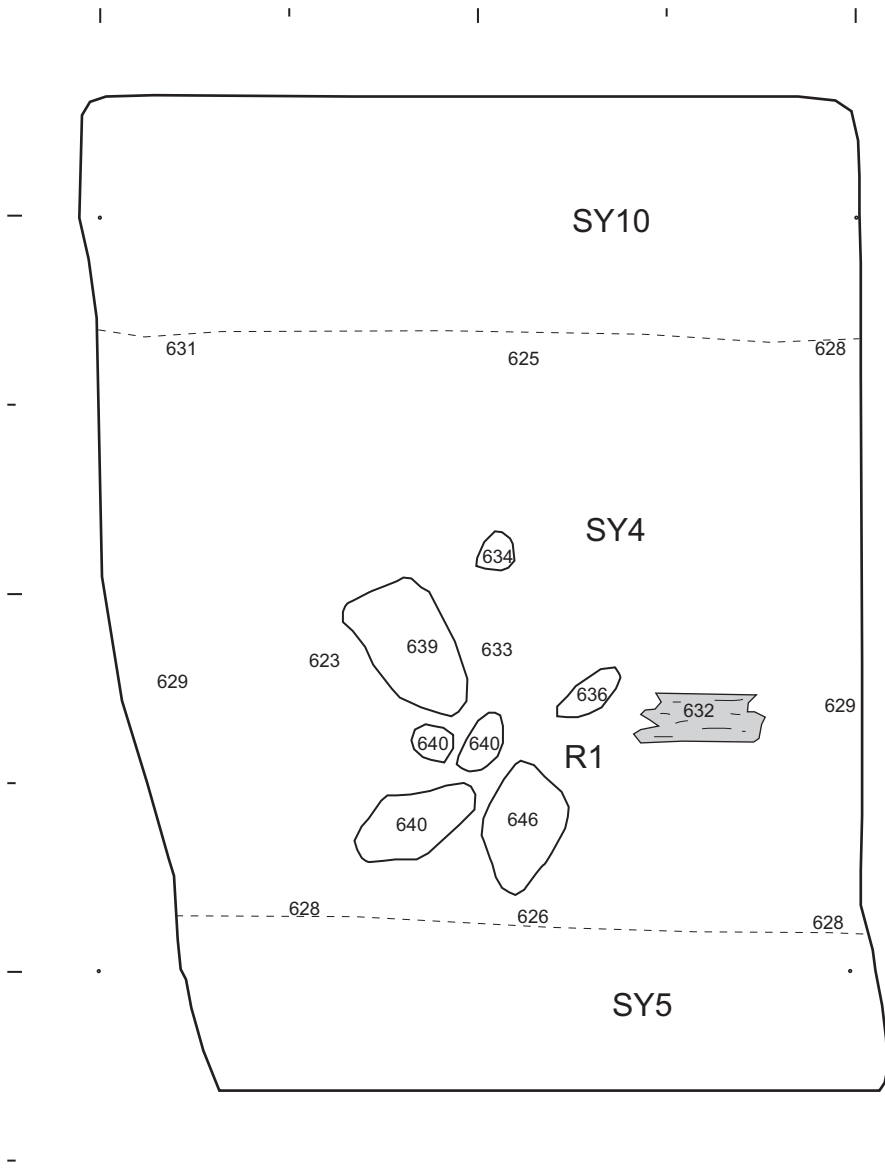

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 2A pohjoispääty, R2, SY11, SY12 ja SY14 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Sanna Hujanen 27.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 2.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Kartta 13	

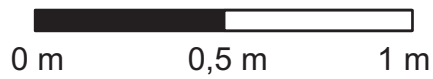
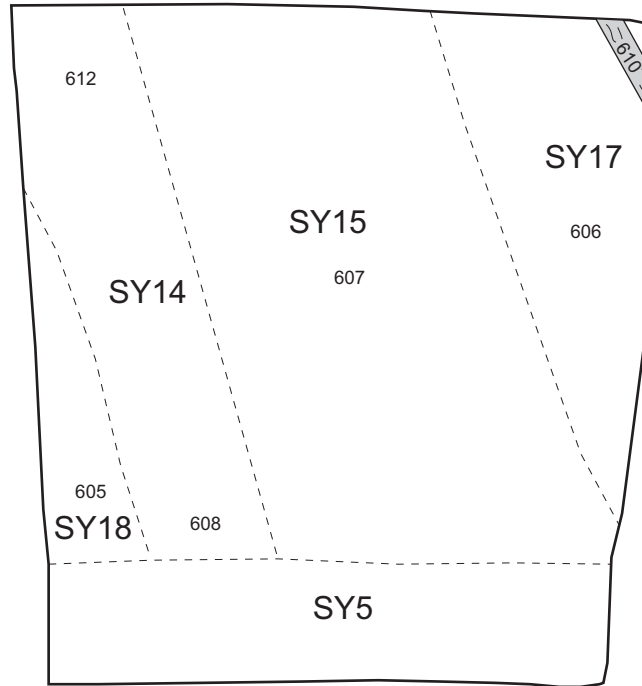
- kivi
- lauta
- hiiltynyt lauta
- tiili
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 2B, R1, SY4, SY5, SY6 ja SY10 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 19.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 5.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 14

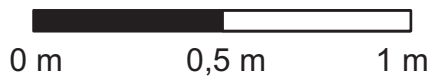
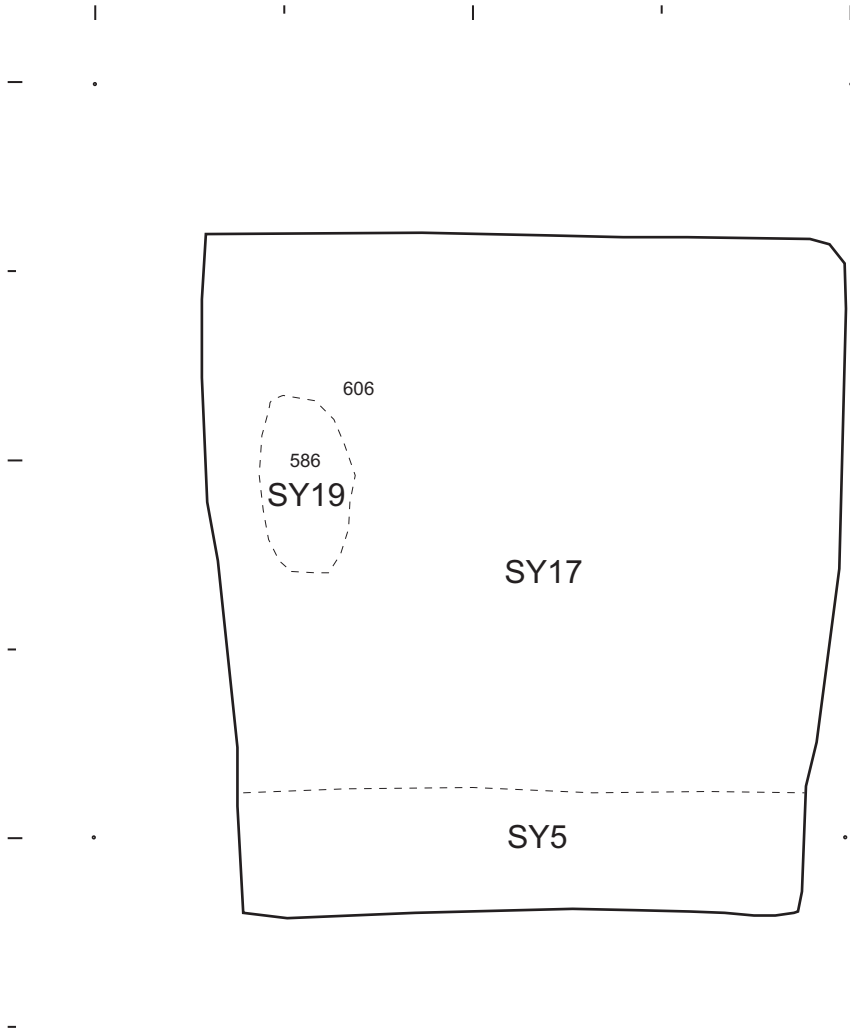
- kivi
- lauta
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 2B, R1, SY4, SY5 ja SY10 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Kirsi Jylkkä 24.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 5.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 15

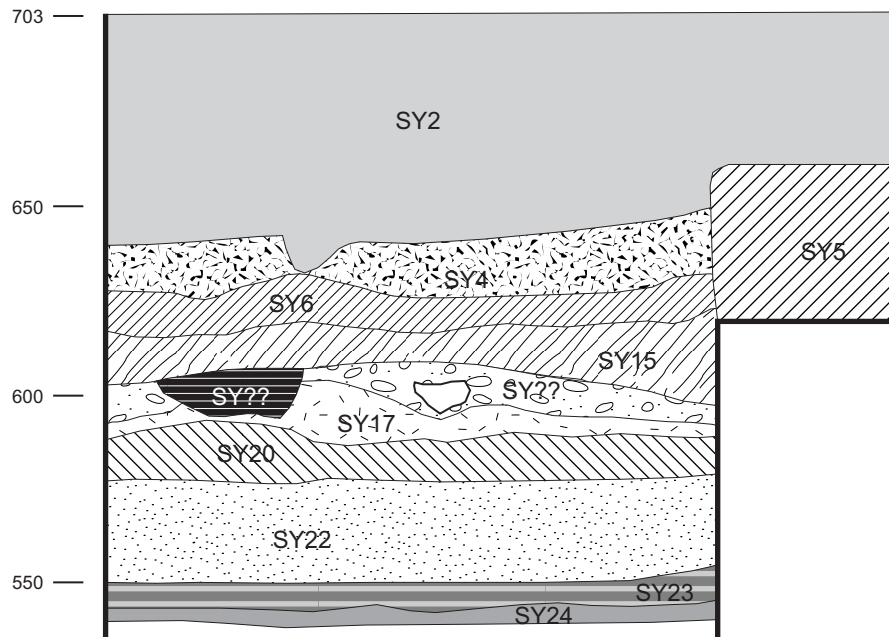
- lauta
- kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 2B, SY5, SY14, SY15, SY17 ja SY18 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 25.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 5.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 16

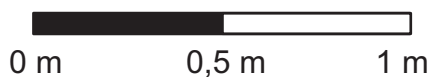

• kaivauspaalu

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 2B, SY5, SY17 ja SY19 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Antti Krapu 25.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 12.12.2005	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 17

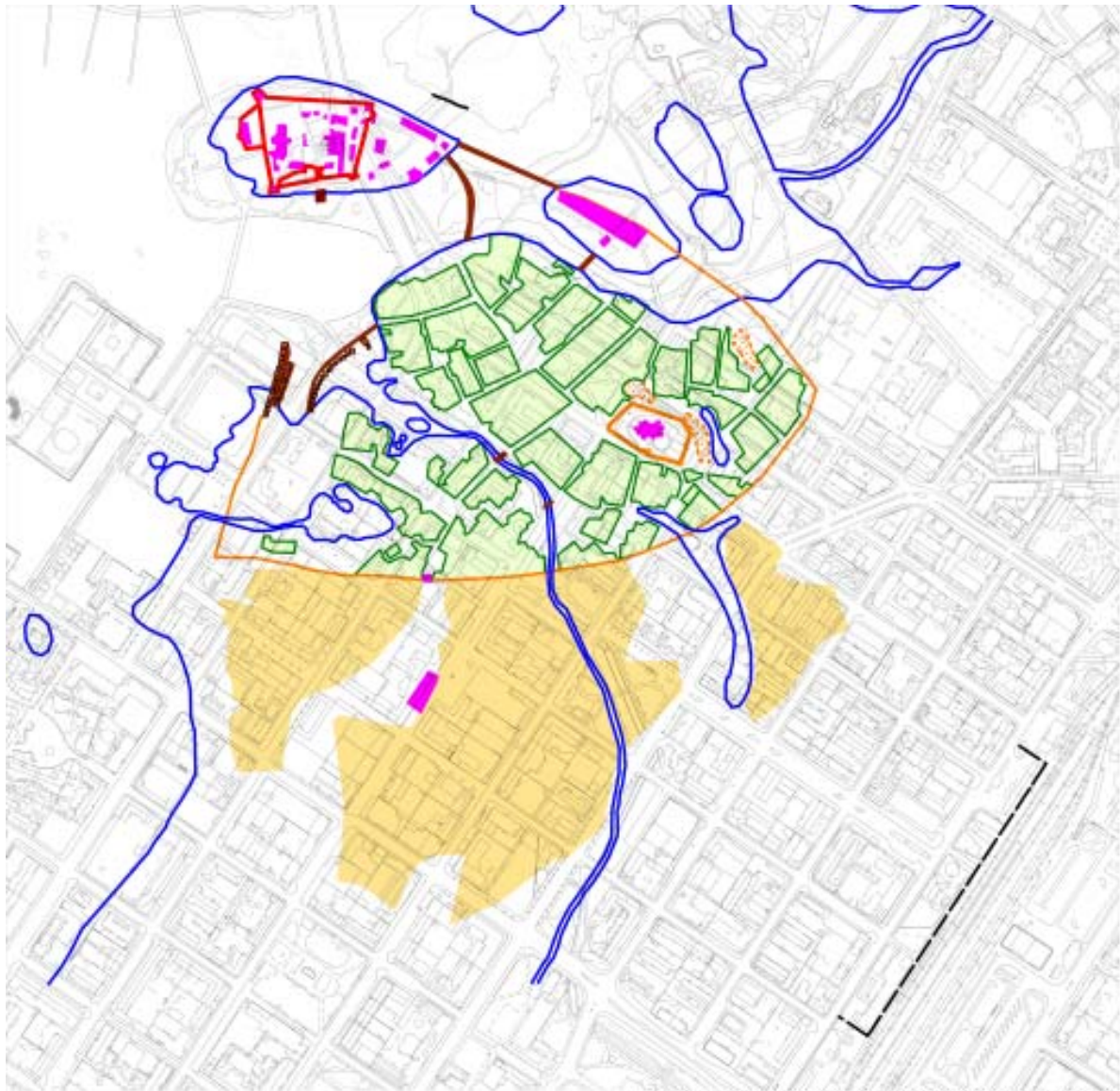
	SY2 pintakerrokset		SY??
	SY5, savi, tiilimurskaa		SY17, kellertävänharmaa savinen maa
	SY4, tumma hiekka		SY20, peltokerros?
	SY6, vaalea maa		SY22, puhdas hiekka
	SY15, harmaa savinen maa		SY23, hiilikerros
	SY??, puuta		SY24, pohjahiekka
- kivi

OULU Pakkahuoneenkatu S. Lipponen 2005	Alue 2B, itäprofiili 1:20
	MITTAUSDOKUMENTOINTI Kirsi Jylkkä 28.10.2005 Puhtaaksi piirto: Antti Krapu 5.12.2005
Kartta 18	

Kartta 19. Claes Claessonin tekemä Oulun kaupunki- ja peltomittaus vuodelta 1649, jossa on esitetty ensimmäinen suunnitelma kaupungin muuttamisesta ruutuasemakaavan mukaiseen asuun. (Oulun kaupunki).

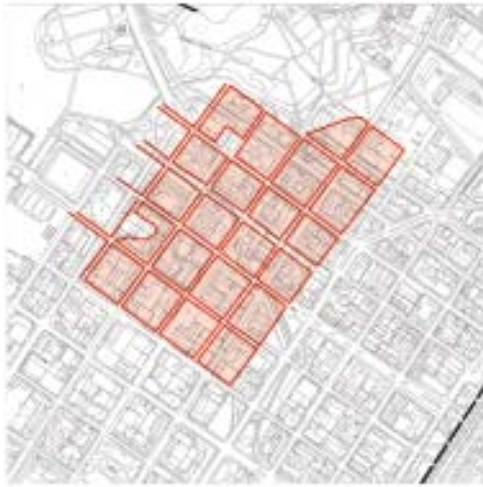

Karttakartta © Oulun kaupunki, Tekninen keskus, Kartastopalvelu 2002

Oulu
Claes Claessonin kartta vuodelta 1651
mk 1:7500

	= korttelit		= soistunut alue
	= pellot		= rantaviiva
	= rakennus		= linnan varustukset
	= ranta-aitta		= tulliaita
	= sillat ja laiturit		

Kartta 20. Claes Claessonin vuoden 1651 asemakaavasuunnitelman kuvaama kaupunkirakenne asemoituna nykykartalle. Kartta pohjautuu vuonna 1649 suoritettuun kaupunki- ja peltomittaukseen. (Asemointi ja Digitointi T. Mökkönen & T. Ikonen 2002).

- ▼ Regulointisuunnitelma 1649
- ▲ Regulointisuunnitelma 1651
- ◀ Toteutunut asemakaava
vuoden 1705 kartan mukaan

Kartta 21. Claes Claessonin suunnitelmat Oulun kaupunkirakenteen muuttamiseksi ruutukaavaan vuosilta 1649 ja 1651 sekä toteutunut korttelisto vuoden 1705 palon jälkeen. (Asemointi ja Digitointi T. Mökkönen & T. Ikonen 2002).

Kartta 22. Mårten Haxellin kartta vuodelta 1763 (Pohjois-Pohjanmaan museo).

Myllynkiven kappale R6 (SY15) päältä. Kiven paksuus 6 - 8 cm.

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125614	1	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	betonivalu	L	SH	17.10.	2005	dia	kino
125614	2	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	ensimmäinen puhdistettu taso	L	SH	17.10.	2005	dia	kino
125614	3	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	ensimmäinen puhdistettu taso	P	SH	17.10.	2005	dia	kino
125614	4	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, kaivuri	P	SH	17.10.	2005	dia	kino
125614	5	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne	P	SH	17.10.	2005	dia	kino
125614	6	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne	Lu	SH	17.10.	2005	dia	kino
125614	7	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	osa länsiprofiilia, SY2 - SY8	L	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	8	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne SY8:n päällä	P	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	9	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne SY8:n päällä	E	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	10	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne SY8:n päällä	L	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	11	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R3, kivirakenne	L	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	12	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R3, kivirakenne	Ka	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	13	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R3, kivirakenne	I	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	14	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	toinen puhdistettu taso	E	TK	18.10.	2005	dia	kino
125614	15	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	toinen puhdistettu taso	P	TK	18.10.	2005	dia	kino
125614	16	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	toinen puhdistettu taso, luoteiskulma	Lu	TK	18.10.	2005	dia	kino
125614	17	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	konekaivuun jälkeen	Ka	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	18	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	konekaivuun jälkeen	E	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	19	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	konekaivuun jälkeen	P	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	20	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	konekaivuun jälkeen	L	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	21	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	Ko	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	22	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	Ko	KJ	18.10.	2005	dia	kino
125614	23	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	kiveystä ja puurakennetta, R4 ja R6	P	KJ	19.10.	2005	dia	kino
125614	24	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	kiveystä ja puurakennette, R4 ja R7	L	KJ	19.10.	2005	dia	kino
125614	25	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1	P	SL	19.10.	2005	dia	kino
125614	26	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1	L	SL	19.10.	2005	dia	kino
125614	27	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	E	KJ	19.10.	2005	dia	kino
125614	28	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	I	KJ	19.10.	2005	dia	kino
125614	29	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	myllynkivi, osa R4:ää	alas	SL	20.10.	2005	dia	kino
125614	30	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	myllynkivi, osa R4:ää	alas	SL	20.10.	2005	dia	kino
125614	31	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	esinekuva	myllynkivi kokonaisena	alas	SL	20.10.	2005	dia	kino
125614	32	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	esinekuva	ed. toinen puoli	alas	SL	20.10.	2005	dia	kino
125614	33	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6 ja R7	P	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	34	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6 ja R8	P	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	35	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R2	L	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	36	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	paalu	L	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	37	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	lautarakenne R6:n länsiosa	P	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	38	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	lautarakenne R6:n itäosa	P	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	39	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R7, kivirakenne	L	SH	20.10.	2005	dia	kino
125614	40	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6, lautarakenne	P	SH	21.10.	2005	dia	kino

125614	41	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6, lautarakenne	L	SH	21.10.	2005	dia	kino
125614	42	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6, lautarakenne	P	SH	21.10.	2005	dia	kino
125614	43	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY23:n poistoa, SY24 ja SY25 näkyvissä	L	SL	21.10.	2005	dia	kino
125614	44	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY23:n poistoa, SY24 ja SY25 näkyvissä	P	SL	21.10.	2005	dia	kino
125614	45	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY24	P	SH	24.10.	2005	dia	kino
125614	46	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY24	L	SH	24.10.	2005	dia	kino
125614	47	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY28 ja SY29	P	SH	24.10.	2005	dia	kino
125614	48	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY28 ja SY29	L	SH	24.10.	2005	dia	kino
125614	49	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY29-33	L	KJ	24.10.	2005	dia	kino
125614	50	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY29-33	P	KJ	24.10.	2005	dia	kino
125614	51	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	kuoppa R8 ja ympärillä kerrosta SY31	E	KJ	24.10.	2005	dia	kino
125614	52	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1, rakenteen alemmat kivet	I	KJ	24.10.	2005	dia	kino
125614	53	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1, rakenteen alemmat kivet	Lu	KJ	24.10.	2005	dia	kino
125614	54	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	oja SY30, puuroska SY35 ja kivet R9	P	KJ	25.10.	2005	dia	kino
125614	55	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	oja SY30, puuroska SY35 ja kivet R9	L	KJ	25.10.	2005	dia	kino
125614	56	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY14, SY15, SY17 ja SY18	P	TK	25.10.	2005	dia	kino
125614	57	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	I	SH	26.10.	2005	dia	kino
125614	58	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	P	SH	26.10.	2005	dia	kino
125614	59	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, jäätyneen maan kaivamista	Ko	SL	26.10.	2005	dia	kino
125614	60	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY22 ja SY21	P	TK	26.10.	2005	dia	kino
125614	61	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY22 ja SY21	E	TK	26.10.	2005	dia	kino
125614	62	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY 38, SY 41	P	KJ	27.10.	2005	dia	kino
125614	63	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY 38, SY 41	P	TK	27.10.	2005	dia	kino
125614	64	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY 38, SY 41	P	TK	27.10.	2005	dia	kino
125614	65	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa, tarkastuskaivanto vasemmalla	L	KJ	27.10.	2005	dia	kino
125614	66	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	itäprofiili	I	TK	27.10.	2005	dia	kino
125614	67	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	länsiprofiili	L	KJ	27.10.	2005	dia	kino
125614	68	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R2 kaivausalueen pohjoispäässä	E	SH	27.10.	2005	dia	kino
125614	69	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R2 kaivausalueen pohjoispäässä	L	SH	27.10.	2005	dia	kino
125614	70	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	eteläprofiili	E	KJ	27.10.	2005	dia	kino
125614	71	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili, ojan kohta	I	KJ	27.10.	2005	dia	kino
125614	72	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	eteläprofiili	E	KJ	28.10.	2005	dia	kino
125614	73	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	länsiprofiilin eteläosa	L	KJ	28.10.	2005	dia	kino
125614	74	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjoisprofiili	P	KJ	28.10.	2005	dia	kino
125614	75	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjoisprofiilin länsiosa	Lu	KJ	28.10.	2005	dia	kino
125614	76	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri alittaa kaapelia taustalla	Ka	KJ	28.10.	2005	dia	kino
125614	77	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, profiilin piirto	Lu	KJ	28.10.	2005	dia	kino

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125613	1	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY14, SY15, SY17 ja SY18	I	SL	25.10.	2005	mv	kino
125613	2	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	I	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	3	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	P	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	4	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	keskellä oja SY30	I	KJ	26.10.	2005	mv	kino
125613	5	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	keskellä oja SY30	P	KJ	26.10.	2005	mv	kino
125613	6	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY21 ja SY22	P	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	7	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY21 ja SY22	L	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	8	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY 38, SY 41	P	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	9	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY 38, SY 41	P	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	10	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY 38, SY 41	L	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	11	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa, tarkastuskaivanto edessä	P	TK	27.10.	2005	mv	kino
125613	12	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa, tarkastuskaivanto vasemmalla	L	TK	27.10.	2005	mv	kino
125613	13	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	itäprofiili	I	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	14	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	itäprofiili	I	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	15	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	länsiäprofiili	L	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	16	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R2	E	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	17	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	eteläprofiili	E	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	18	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili	I	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	19	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	osa eteläprofiilista	E	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	20	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	osa länsiäprofiilista	L	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	21	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjoisprofiilin länsiosa	P	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	22	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjoisprofiilin keskiosa	P	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	23	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili ojan SY30 kohdalla	Ko	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	24	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili ojan SY30 kohdalla	Ko	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	25	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri alittaa kaapelia taustalla	Ka	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	26	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, profiilin piirtoa	Lu	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	27	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	kaivausalueen täyttää kaivurilla	E	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	28	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	Pakkahuoneenkatu 9 pihapiiriä	Lu	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	29	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	eteläprofiilin itäpäätä	E	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	30	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri ahtaassa tilassa taustalla	Ka	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	31	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri ahtaassa tilassa taustalla	Ko	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	32	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	tonttien keskiosaa	Ka	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	33	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, profiilin piirtoa	L	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	34	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	lähikuva paalusta	L	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	35	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	maisemointi loppuvaiheessa	I	KJ	28.10.	2005	mv	kino

KM_pää	KM_ala	Alue	Yksikkö	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino
2005072	1	1	2	keramiikka	posliini	astia/esine	valkoista, toinen sähköeristeestä	2		3,6 g
2005072	2	1	2	keramiikka	piiposliini	astia	1 reunapala, 1 vihertävä lautasen pohjapala	5		27,3 g
2005072	3	1	2	keramiikka	fajanssi	astia	valkoista	2		0,8 g
2005072	4	1	2	lasi	pullolasi	esine	tummanvihreää, yksi kuplainen pohjapala	2		31,9 g
2005072	5	1	2	lasi	ikkunalasi		vaaleanvihreää, osa iridisoitunutta, 1 reunapala, 1 nyrhitty pyöreän lasin pala	64		90,3 g
2005072	6	1	2	lasi	ikkunalasi		kirkasta	1		4,5 g
2005072	7	1	2	liitupiippu		esine	kopan pala, jossa osittainen sydän ja kruunu leima sekä varren katkelma, 1700-luku	2		5,1 g
2005072	8	1	3	keramiikka	punasavi	astia	toisessa lasitusta	2		33,1 g
2005072	9	1	3	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista	1		2,0 g
2005072	10	1	3	keramiikka	fajanssi	astia	sini- Valkokoristeltu	1		0,6 g
2005072	11	1	3	lasi	pullo-/esinelasi	esine	kirkasta	1		2,2 g
2005072	12	1	3	lasi	ikkunalasi		vaaleanvihreää, 1 reuna, 2 iridisoitunutta	11		11,7 g
2005072	13	1	3	lasi	ikkunalasi		kirkasta	1		1,9 g
2005072	14	1	3	liitupiippu		esine	varren katkelmia	4		5,4 g
2005072	15	1	3, 5	keramiikka	punasavi	astia	1 kahva, molemmissa lasitetta	2		20,8 g
2005072	16	1	3, 5	keramiikka	fajanssi	astia	sini- Valkokoristeltua	4		4,7 g
2005072	17	1	3, 5	lasi	esine-/pullolasi		kirkasta, iridisoitunutta	1		1,1 g
2005072	18	1	3, 5	lasi	ikkunalasi		vaaleanvihreää, iridisoitunutta	4		5,6 g
2005072	19	1	3, 5	liitupiippu		esine	varren katkelmia ja 1 kopan pala	6		10,7 g
2005072	20	1	5	keramiikka	piiposliini	astia	valkoinen reunapala	1		1,7 g
2005072	21	1	5	keramiikka	fajanssi	astia	sini- Valkokoristeltu	1		1,3 g
2005072	22	1	5	lasi	pullolasi	esine	tummanvihreää	1		1,8 g
2007072	23	1	5	lasi	ikkunalasi		vaaleanvihreää, osa iridisoitunutta, 1 timanttileikattu	13		20,6 g
2005072	24	1	5	liitupiippu		esine	varren katkelma	1		0,6 g
2005072	25	1	5	metalli	kuona			1		185,1 g
2005072	26	1	6	keramiikka	punasavi	astia	1 kahvan osa, 1 vihreälasitteinen, 1 molemmin puolin tummalasitteinen	3		15,4 g
2005072	27	1	6	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista, 2 yhteensopivaa lautasen palaa	4		27,6 g
2005072	28	1	6	lasi	pullo-/esinelasi	esine	kirkasta	1		8,0 g
2005072	29	1	6	lasi	pullolasi	esine	vaaleanvihreää, 1 iridisoitunut pala	3		15,4 g
2005072	30	1	6	lasi	ikkunalasi		vaalean- ja tummanvihreää, osa iridisoitunutta	9		11,7 g
2005072	31	1	6	liitupiippu		esine	1 varren katkelma, 2 pientä kopan palasta	3		5,5 g
2005072	32	1	8	keramiikka	punasavi	astia	1 maalattu, 2 maalattua ja lasitettua palasta samasta astiasta	3		8,7 g
2005072	33	1	8	keramiikka	posliini	astia	valkoista	1		2,4 g
2005072	34	1	8	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista, 1 astian pohjapala	3		15,0 g
2005072	35	1	8	lasi	pullolasi	esine	tummanvihreää	1		1,0 g
2005072	36	1	8	lasi	ikkunalasi		vihreää, 1 timanttileikattu, 1 iridisoitunut	4		15,4 g

2005072	37	1	8	lasi			sulanutta, sinertävää	1		1,0 g
2005072	38	1	8	metalli	kupariseos	esine	nappi	1		
2005072	39	1	8	metalli	kuona			1		12,0 g
2005072	40	1	8	pii			ruskeaa ja valkoista	2		2,3 g
2005072	41	1	12	liitupiippu		esine	varren katkelma	1		2,2 g
2005072	42	1	13	keramiikka	punasavi	astia	lasitettua ja maalattua, 1 vihreä lasitus, 1 reunasta kahvan kohdasta	7		77,0 g
2005072	43	1	13	keramiikka	fajanssi	astia	sini-valkokoristeltu	1		0,4 g
2005072	44	1	13	lasi	pullolasi		iridisoituneita	2		25 g
2005072	45	1	13	lasi	ikkunalasi		iridisoitunutta, 1 reunapala, 3 timanttileikattua, 2 nyrhittyä	17		5,6 g
2005072	46	1	13	pii			tummanruskeaa	2		35,6 g
2005072	47	1	13	liitupiippu		esine	5 varren katkelmaa, 2 pientä kopan palasta	7		12,0 g
2005072	48	1	14	keramiikka	punasavi	astia	1 vaalealasilteinen/toiselta puolelta tummanpun.	2		25,7 g
2005072	49	1	14	lasi	pullolasi	pullo	iridisoitunutta	2		14,0 g
2005072	50	1	14	lasi	ikkunalasi		kirkas	1		0,9 g
2005072	51	1	14	liitupiippu		esine	kopan pala	1		1,4 g
2005072	52	1	16	keramiikka	punasavi	astia	1 jälkiä sinisestä kuvioinnista, muut harmaanruskeaa ja lasitettua, aivan R6:n lähistöltä	8		45,3 g
2005072	53	1	16	lasi	ikkunalasi		vaaleanvihreää, iridisoitunutta, aivan R6:n lähistöltä	6		4,8 g
2005072	54	1	16	liitupiippu		esine	varren katkelmia, aivan R6:n lähistöltä	2		7,6 g
2005072	55	1	16	metalli	kuona		palanut, pinnastaan lasittunut, aivan R6:n lähistöltä	1		389,2 g
2005072	56	1	16	pii			ruskeanharmaata, aivan R6:n lähistöltä	1		2,0 g
2005072	57	1	16	keramiikka	punasavi	astia	1 vihreälasilteinen, 2 kelta-vihreälasilteista, 1 kahvan juuriosa	9		86,1 g
2005072	58	1	16	lasi	ikkunalasi		vihreää, iridisoitunutta, 1 reunapala	7		10,4 g
2005072	59	1	16		liitupiippu	esine	3 varren katkelmaa, joista 8cm pitkä 1700-luvulta	3		14,0 g
2005072	60	1	16	metalli	kuona		osa pinnasta punalasilteista	1		238,2 g
2005072	61	1	16	pii			palanutta	1		4,1 g
2005072	62	1	17	keramiikka	punasavi	astia	1 lasittamaton ja muotoiltu, 1 lasitettu, ehkä palaneita	2		10,6 g
2005072	63	1	17	keramiikka	fajanssi	astia	sini-valkokoristeltu	1		1,9 g
2005072	64	1	17	lasi	esinelasi	esine	kirkasta, ohutta lasia, reunapala	1	halk. 8 cm	0,7 g
2005072	65	1	17		liitupiippu	esine	varren katkelma	1		3,7 g
2005072	66	1	17	metalli	kuona			3		621,0 g
2005072	67	1	17	tekstiili			villaa, konservoinnissa	1		
2005072	68	1	19	keramiikka	valkosavi	astia	2 reunapalaa, vaaleanvihreä lasite	2		17,9 g
2005072	69	1	23	keramiikka	punasavi	astia	1 vihreälasilteinen, 1 vaalealasilteinen, molemmat reunoja	2		39,0 g
2005072	70	1	23	lasi	ikkunalasi		vaaleanvihreää, iridisoitunutta, 1 reunastaan sulanut kpl	6		7,6 g
2005072	71	1	23	lasi			sulanutta	1		1,3 g
2005072	72	1	23	pii			tummaa, ruskeanharmaata	2		16,7 g
2005072	73	1	23	hiili			ehkä työstetyn puun hiiltynyt kpl, jossa säännöllisiä uria	1		1,4 g
2005072	74	1	24,26,27	lasi	ikkunalasi		vihreää, iridisoitunutta	10		11,1 g

2005072	75	1	24,26,27	liitupiippu			kopan pala	1		0,5 g
2005072	76	1	27	lasi	ikkunalasi		vihreää, iridisoitunutta	2		2,1 g
2005072	77	1	30	keramiikka	punasavi	astia	toiselta puolelta keltalasetettu, koristeltu viivoilla ja aalloilla	1		11,0 g
2005072	78	1	30	lasi	ikkunalasi		toinen pala iridisoitunut	2		3,0 g
2005072	79	1	35	keramiikka	punasavi	astia	vaalea lasite ja viivakoristelu, toinen puoli punalase / vaalea lasite ja urat	2		11,2 g
2005072	80	1	35	lasi	ikkunalasi		vihreää, 2 palaa iridisoitunut	1		1,2 g
2005072	81	1	35	liitupiippu		esine	varren katkelmia	2		3,8 g
2005072	82	1	35	metalli	raha		Kristiinan 1/4 äyri, 1630-luku	1		
2005072	83	1	35	pii			harmaata	1		3,1 g
2005072	84	1	35	nahka			kengän pohjasta, R 10 pohjoispuolelta, SY 35 yläpinnasta	1		
2005072	85	1	41	keramiikka	punasavi	astia	1 kelta-vihreälasetteinen, 1 lasitettu ja viivakoristeltu	2		10,2 g
2005072	86	1	41	lasi	ikkunalasi		vihreää, iridisoitunutta	14		19,6 g
2005072	87	1	41	liitupiippu		esine	varren katkelma ja koppa, Hollanti 1620 - 1650. Leimassa neliterälehtinen ruusu. Varren liitosaukkoa hiottu suuremmaksi.	2		11,6 g
2005072	88	1	41	nahka			leikattua ja reitettyä nahkaa, todennäköisesti kengästä	1		
2005072	89	2a	4	keramiikka	punasavi	astia	toisessa toisella puolella vähän kelta-ruskeaa lasitusta jäljellä, toinen ei lasitettu	1		10,5 g
2005072	90	2a	4	lasi		esine	valkoinen, hieman sulanut, toiselta puolelta vaaleanpunainen	1		2,4 g
2005072	91	2a	4	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista	6		14,3 g
2005072	92	2a	4	lasi	pullolasi	esine	tumman- ja vaaleanvihreää	4		18,5 g
2005072	93	2a	4	lasi	pullolasi	esine	vihreänruskeaa	2		6,9 g
2005072	94	2a	4	lasi	pullo-/esinelasi	esine	vaaleanruskea /roosa, reuna	1		3,6 g
2005072	95	2a	4	lasi	pullo-/esinelasi	esine	kirkasta	11		19,2 g
2005072	96	2a	4	lasi	pullo-/esinelasi	esine	vihreää, valoa heikosti läpäisevää	2		11,2 g
2005072	97	2a	4	lasi	esinelasi	esine	2 iridisoitunutta reunapalaa	2		8,1 g
2005072	98	2a	4	lasi	ikkunalasi		vihreää, iridisoitunutta	18		18,5 g
2005072	99	2a	4	lasi	ikkunalasi		kirkasta	15		26,2 g
2005072	100	2a	4	liitupiippu		esine	varren katkelma	1		2,9 g
2005072	101	2a	5	keramiikka	punasavi	astia	lasitettua, viivakoristeltua	6		259,4 g
2005072	102	2a	5	keramiikka	posliini	astia	valkoinen reunapala, jossa kultausta viivoina	1		7 g
2005072	103	2a	5	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista, 1 lautasen pohjapala, 4 sini-valkokoristeltua	10		102,8 g
2005072	104	2a	5	lasi	pullolasi	esine	tummanvihreää, 1 osaksi sulanut pohjapala	7		196,4 g
2005072	105	2a	5	lasi	pullolasi	esine	tummanruskeaa	7		119,4 g
2005072	106	2a	5	lasi	pullolasi	esine	tummanvihreä pullonpohja	1	halk.9,5cm, kork.21cm	410,0 g
2005072	107	2a	5	lasi	pullolasi	esine	ruskeanvihreä pullonkaula	1	pituus 9 cm	81,0 g
2005072	108	2a	5	lasi	pullolasi	esine	kirkasta	1		9,8 g
2005072	109	2a	5	lasi	esinelasi	esine	sinistä, sulanutta	1		7,8 g
2005072	110	2a	5	lasi	esinelasi	esine	kirkasta, ohutta lasia, kadonnut?	1		1,4 g

2005072	111	2a	5	lasi	ikkunalasi	tumman- ja vaaleanvihreää	6		12,9 g
2005072	112	2a	5	lasi	ikkunalasi	kirkasta	4		16,1 g
2005072	113	2a	6	keramiikka	punasavi	astia toiselta puolelta viiva-, piste- ja aaltokoristeltu, toiselta puolen lasittamaton	1		8,1 g
2005072	114	2a	6	keramiikka	piiposliini	astia valkoista	1		0,7 g
2005072	115	2a	6	lasi	esinelasi	esine sisäpinta valkoinen, reuna	1		1,4 g
2005072	116	2a	6	lasi	pullolasi	esine vihreää, iridisoitunutta	1		3,6 g
2005072	117	2a	6	lasi	pullo-/esinelasi	esine kirkasta	1		3,4 g
2005072	118	2a	6	lasi	pullolasi	esine ruskeaa	2		7,1 g
2005072	119	2a	6	lasi	ikkunalasi	vihreää, toinen pala iridisoitunut	2		5,1 g
2005072	120	2a	6	lasi	ikkunalasi	kirkasta	2		4,1 g
2005072	121	2a	7	lasi	ikkunalasi	tummanvihreää	3		3,3 g
2005072	122	2a	7	lasi	pullo-/esinelasi	esine kirkasta, sulanutta	1		3,6 g
2005072	123	2a	7	lasi		sinistä, pisaroiksi sulanutta	2		1,8 g
2005072	124	2a	7, 10	keramiikka	punasavi	astia kohopinta, lasittamaton, toisessa vaalea lasite	2		6,4 g
2005072	125	2a	7, 10	keramiikka	posliini	astia valkoinen lautasen pohjapala	1		6,8 g
2005072	126	2a	7, 10	keramiikka	piiposliini	astia valkoista	1		2,1 g
2005072	127	2a	7, 10	lasi	pullo-/esinelasi	esine sinistä, palanutta	1		4,4 g
2005072	128	2a	7, 10	lasi	ikkunalasi	kirkasta, iridisoitunutta	2		1,5 g
2005072	129	2a	7, 10	lasi	ikkunalasi	tumman- ja vaaleanvihreää	5		8,0 g
2005072	130	2a	7, 10	liitupiippu		esine varren katkelma	1		1,3 g
2005072	131	2a	7, 10	pii		toinen kokonaan, toinen reunastaan palanutta	2		30,5 g
2005072	132	2a	10	keramiikka	punasavi	astia 1 palanut, 1 lasitettu ja koristeltu	3		31,5 g
2005072	133	2a	10	keramiikka	piiposliini	astia 1 reunapala	4		6,0 g
2005072	134	2a	10	lasi	pullolasi	esine tummanvihreää	3		7,8 g
2005072	135	2a	10	lasi	ikkunalasi	vihreää; 1 tummanvihreä reunapala, 1 sulanut, osa iridisoituneita	10		22,0 g
2005072	136	2a	10	liitupiippu		esine varren katkelmia	3	2,8-10 cm	13,8 g
2005072	137	2a	10	pii		valkoista	1		3,6 g
2005072	138	2a	11	keramiikka	punasavi	astia 1 lasitettu kahvan osa, 1 hiiltynyt ja lasittamaton pala	2		18,5 g
2005072	139	2a	11	lasi	ikkunalasi	vaalean- ja sammalenvihreää	2		4,2 g
2005072	140	2a	11	liitupiippu		esine varren katkelmia	2		2,2 g
2005072	141	2a	11	pii		1 palanut, 1 ruskeanharmaa kappale	2		20,0 g
2005072	142	2a	12	pii		palanut siru	1		0,4 g
2005072	143	2b	2	keramiikka	piiposliini	astia valkoista, 3 lautasen pohjapalaa, 1 sinivär. siirtokuvalla koristeltu pala	21		143,0 g
2005072	144	2b	2	keramiikka	piiposliini	astia palanutta, sinisenharmaaksi muuttunut lasitus	2		11,5 g
2005072	145	2b	2	keramiikka	fajanssi	astia valkoinen lasitus	1		1,4 g
2005072	146	2b	2	lasi	pullo-/esinelasi	esine sulanutta, sinistä	1		3,1 g
2005072	147	2b	2	lasi	pullolasi	esine vaaleansinistä, pohjapala	1		7,0 g

2005072	148	2b	2	lasi	pullolasi	esine	vihreää, 1 pohjan reunapala, 1 iridisoitunut pala	2		17,3 g
2005072	149	2b	2	lasi	pullolasi	esine	ruskeaa	7		43,8 g
2005072	150	2b	2	lasi	ikkunalasi		vihreää	2		3,4 g
2005072	151	2b	2	lasi	ikkunalasi		kirkasta	1		10,3 g
2005072	152	2b	2	liitupiippu		esine	koppa, Ruotsista, 1700-l. loppu. leimassa leijona tai griiffi	1		13,2 g
2005072	153	2b	2	pii			palanutta	1		20,5 g
2005072	154	2b	2	lasi	kuona		sulanut puuta vasten, rihlakuvio	1		4,3 g
2005072	155	2b	4	keramiikka	punasavi	astia	1 lasittamaton, uritettu reunapala, 1 vihreälasitteinen, 1 palanut kahvan juuriosa	3		65,9 g
2005072	156	2b	4	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista, 6 reunapalaa, 1 lautasen pohjapalassa sinivalkoista siirtokuvaa	36		76,8 g
2005072	157	2b	4	keramiikka	fajanssi	astia	sinertävä reunapala	1		2,1 g
2005072	158	2b	4	lasi	pullolasi	esine	tumman- ja vaaleanvihreää, 1 pohja	9	Ø 9,5 cm, kork. 9,5 cm	462,7 g
2005072	159	2b	4	lasi	pullolasi	esine	ruskeaa	16		146,8 g
2005072	160	2b	4	lasi	ikkunalasi		vihreää, 1 reunapala, osa iridisoitunutta	9		22,0 g
2005072	161	2b	4	liitupiippu	esine		varren katkelmia ja koppa, tyypillinen engl. 1700-l. alku; liimattu, pieni pala toisesta kopasta.	17		42,7 g
2005072	162	2b	4	pii			ruskeaa	1		56,1 g
2005072	163	2b	4	metalli	kuona			13		482,3 g
2005072	164	2b	5	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista	3		8,7 g
2005072	165	2b	5	lasi	pullolasi	esine	ruskeaa	2		44,5 g
2005072	166	2b	5	lasi	pullolasi	esine	vihreää	2		20,0 g
2005072	167	2b	5	lasi	ikkunalasi		vihreää, 1 iridisoitunut pala	3		6,4 g
2005072	168	2b	5	lasi	ikkunalasi		kirkasta	1		6,4 g
2005072	169	2b	5	liitupiippu		esine	varren katkelma	1		1,4 g
2005072	170	2b	5	pii			valkoista	5		21,4 g
2005072	171	2b	6	keramiikka	punasavi	astia	tummanruskea lasite	3		15,6 g
2005072	172	2b	6	keramiikka	piiposliini	astia	valkoista	3		11,2 g
2005072	173	2b	6	lasi	pullolasi	esine	ruskeaa	3		9,8 g
2005072	174	2b	6	lasi	pullolasi	esine	vihreää	3		14,7 g
2005072	175	2b	6	lasi	esinelasi	esine	kirkasta	1		2,6 g
2005072	176	2b	6	lasi	ikkunalasi		vihreää, iridisoitunutta	15		15,8 g
2005072	177	2b	6	liitupiippu		esine	varren katkelmia	3		6,7 g
2005072	178	2b	6	pii			palanutta	3		15,8 g
2005072	179	2b	6	metalli	kuona			4		159,3 g
2005072	180	2b	13	keramiikka	punasavi	kaakeli	reunapala, vaalea lasitus	1		30,5 g
2005072	181	2b	15	keramiikka	punasavi	astia	reunapala, jossa reikä mahd. korjaamista varten	1		16,1 g
2005072	182	2b	20	keramiikka	punasavi	astia	toisessa tummanruskea lasitus, toinen uritettu ja lasittamaton	2		11,9 g
2005072	183	2b	20	metalli	kuona			7		214,5 g

KM_pää	KM_ala	Alue	Yksikkö	Materiaali	Kuvaus	Kpl	Paino
2005072	184	1	2	luu	keskisuuren ja suuren ungulaatin, mm. yksi suuri putkiluu	8	240,5 g
2005072	185	1	3	luu	keskisuuren ungulaatin, mm. yksi putkiluu, 1 kpl palanutta	6	34,1 g
2005072	186	1	3,5	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. putkiluita	4	49,1 g
2005072	187	1	5	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. suuri nikama, keskisuuren ja pienen putkiluu, 1 kpl palanutta	6	36,4 g
2005072	188	1	6	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. hammas	4	82,3 g
2005072	189	1	8	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. kylkiluita, 2 kpl palanutta	11	27,1 g
2005072	190	1	13	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, 6 kpl palanutta	36	467,5 g
2005072	191	1	14	luu	keskikokoisen ungulaatin putkiluu, 1 kpl palanut	2	14,0 g
2005072	192	1	16	luu	suuren ungulaatin nikama ja hammas, pienen ungulaatin, 4 kpl palanutta	10	74,9 g
2005072	193	1	16	luu	keskikokoisen ja pienen ungulaatin, 2 kpl palanutta	17	82,0 g
2005072	194	1	17	luu	suuren ja keskikokoisen ungulaatin, mm. suuri hammas ja kylkiluu ja keskikokoinen putkiluu, 4 kpl palanutta	11	39,7 g
2005072	195	1	19	luu	pienen ungulaatin putkiluu	1	1,1 g
2005072	196	1	23	luu	suuren ja keskikokoisen ungulaatin, mm. suuri ristiluu, 3 kpl palanutta	28	326,9 g
2005072	197	1	24,26,27	luu	jalanluu	1	6,6 g
2005072	198	1	27	luu	suuren ungulaatin, 2 kpl palanutta pienen ungulaatin kylkiluuta	3	15,9 g
2005072	199	1	28	luu	suuren ja keskikokoisen ungulaatin	7	113,7 g
2005072	200	1	30	luu	keskikokoisen ja pienen ungulaatin, mm. nikama, 3 kpl palanutta	10	17,4 g
2005072	201	1	33	luu	keskikokoisen ungulaatin	2	13,4 g
2005072	202	1	35	luu	suuren ungulaatin, mm. kylkiluu, putkiluu, nikama	14	178,4 g
2005072	203	1	36	luu	suuren ungulaatin nikama	1	38,5 g
2005072	204	1	41	luu	suuren ungulaatin, mm. nikama, putkiluu, kylkiluu	8	142,0 g
2005072	205	2a	4	luu	suuren ja keskikokoisen ungulaatin, mm. suuri leuka	9	103,5 g
2005072	206	2a	5	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. suuri putkiluu	8	64,4 g
2005072	207	2a	6	luu	keskikokoisen ungulaatin	1	7,1 g
2005072	208	2a	7,10	luu	muotoiltu hammas?, suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. pieniä putki- ja kylkiluita, keskikokoisen leuka ja hammas	10	90,2 g
2005072	209	2a	10	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, 5 kpl palanutta	37	367,3 g
2005072	210	2a	11	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin	33	400,3 g
2005072	211	2b	2	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin	52	796,2 g
2005072	212	2b	4	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. 3 suurta leukaa, suuria kylki- ja kallon luita, keskikok. kylkiluita, nikamia, sarvi ja leuka, myös yhdestä kohdasta löydety sian takajalat	199	2098,2 g
2005072	213	2b	5	luu	suuren, keskisuuren ja pienen ungulaatin, mm. kylkil., putkiluita, nikama	10	151,4 g
2005072	214	2b	6	luu	suuren ja keskisuuren ungulaatin, mm. keskikokoisen, leuka, olkaluu, nikama, nilkanluu, kylkiluita, kallonluu, 2 hammasta	38	366,1 g
2005072	215	2b	13	luu	kylkiluita	3	12,3 g
2005072	216	2b	15	luu	kylkiluu, putkiluuta	3	36,4 g
2005072	217	2b	20	luu	2 suuren ungulaatin hammasta ja suuren ungulaatin putkiluita	8	61,7 g

Kuva 1. Alue 1 jäätyneiden maakerrosten sulattamista, kuvassa ovat K. Jylkkä ja A. Krapu. (26.10.2005, S. Lipponen)

Kuva 2. S. Hujanen sulattamassa ja kaivamassa alueella 2A. (28.10.2005, S. Lipponen)

Kuva 3. Kaivamista pimeään aikaan alueella 1, kuvassa ovat S. Hujanen, T. Kuokkanen ja A. Krapu. (19.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 4. Alue 1 Torikadun varrella, kuvassa ovat S. Lipponen, A. Krapu ja S. Hujanen. (18.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 5. A. Krapu toteaa kellarin seinän betoniksi (17.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 6. Alue 1, Rakenne 1. (17.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 7. Alue 1, Rakenne 4. (19.10.2005, k. Jylkkä)

Kuva 8. Hiekkakivinen myllynkiven osa, joka oli osa rakennetta 4. (20.10.2005, S. Lipponen)

Kuva 9. Alue 1, Rakenne 6. (20.10.2005, T. Kuokkanen)

Kuva 10. Alue 1, Rakennetta 10 peittävät kerrokset (SY 29, 30 ja 33), sitä reunustaneet laudat (SY 44), Rakenteen 9 kivet pilkottavat, myös rakenne 8 on näkyvissä. (24.10.2005, S. Hujanen)

Kuvat 11 ja 12. Alue 1, Rakenteet 9 ja 10 sekä SY 44. (25.10.2005, S. Hujanen)

Kuva 13. Alue 1, kohta itäprofiilista, jossa oja eli rakenne 10 katoaa profiiliin. (27.10.2005. K. Jylkkä)

Kuva 14. Alue 1, SY 38 näkyy kuvassa tumman ruskeana punertavana hiekkana, jonka alta kuultaa alemmaa puhdas pohjamaa (ruosteen värinen), oikealla, alueen pohjoisosassa näkyy SY 41 eli tumman harmaa hiekka, R9 kivistä pienempi on poistettu, R10 pohjoispuolella näkyy kohta, jossa kulttuurimaa painuu pienelle kuopalle. Maa on osittain jäässä, mikä aiheuttaa värien vaalentumisen. (27.10.2005, S. Hujanen)

Kuva 15. Alue 1, länsiprofiili, jossa näkyy rakenteen 9 suuri kivi sekä rakenne 2 eli paalu. (27.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 16. Alue 1, eteläprofiili, jonka alaosassa näkyy osittain rakenne 8 (27.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 17. Alue 1, pohjoisprofiili, jossa näkyy SY 25, 46 ja rakenteen 2 suuret pohjoiset kivet.

Kuva 18. Koneen pääsy tontin 2 kaivausalueille oli vaikeaa mm. pihan poikki roikkuneen omakotitalolle tulleen sähkökaapelin vuoksi. (28.10.2005, K. Jylkkä)

Kuva 19. S. Hujanen ja T. Kuokkanen kaivamassa alueella 2A. (19.10.2005, S. Lipponen)

Kuva 20. Alue 2A, rakenne 1. (19.10.2005, S. Lipponen)

Kuva 21. Alue 2A, rakenne 2. (27.10.2005, S. Hujanen)

Kuva 22. Alue 2B, rakenne 1. (19.10.2005, S. Lipponen)

Kuva 23. Alue 2B, itäprofiili. (27.10.2005, S. Lipponen)

Kuvat 24 ja 25. Hollantilainen liitupiipun koppa 1600-luvulta (KM 2005072:87) ja sen kannan kukkaleima. (17.11.2005, S. Lipponen)

Kuvat 26 ja 27. Lyijylasitettua valkosavikeramiikkaa 1700-luvulta (KM 2005072:68). (17.11.2005, S. Lipponen)

Kuvat 28 ja 29. Leijona- tai griifileimattu ruotsalaisen liitupiipun koppa 1700-luvulta (KM 2005072:152). (17.11.2005, S. Lipponen)

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125613	1	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY14, SY15, SY17 ja SY18	I	SL	25.10.	2005	mv	kino
125613	2	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	I	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	3	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	P	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	4	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	keskellä oja SY30	I	KJ	26.10.	2005	mv	kino
125613	5	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	keskellä oja SY30	P	KJ	26.10.	2005	mv	kino
125613	6	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY21 ja SY22	P	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	7	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY21 ja SY22	L	SH	26.10.	2005	mv	kino
125613	8	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa näkyvissä tutkimusten jälkeen	P	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	9	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa näkyvissä tutkimusten jälkeen	P	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	10	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa näkyvissä tutkimusten jälkeen	L	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	11	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa näkyvissä, tarkastuskaivanto edessä	P	TK	27.10.	2005	mv	kino
125613	12	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjamaa näkyvissä, tarkastuskaivanto vasemmalla	L	TK	27.10.	2005	mv	kino
125613	13	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	itäprofiili	I	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	14	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	itäprofiili	I	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	15	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	länsiprofiili	L	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	16	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R2	E	SH	27.10.	2005	mv	kino
125613	17	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	eteläprofiili	E	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	18	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili	I	KJ	27.10.	2005	mv	kino
125613	19	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	osa eteläprofiilista	E	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	20	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	osa länsiprofiilista	L	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	21	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjoisprofiilin länsiosa	P	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	22	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	pohjoisprofiilin keskiosa	P	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	23	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili ojan SY30 kohdalla	Ko	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	24	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	itäprofiili ojan SY30 kohdalla	Ko	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	25	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri alittaa kaapelia taustalla	Ka	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	26	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	tyokuva, profiilin piirtoa	Lu	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	27	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	kaivausalueen täyttöä kaivurilla	E	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	28	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	Pakkahuoneenkatu 7 pihapiiriä, Alue 1 taustalla	Lu	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	29	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	eteläprofiilin itäpäätä	E	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	30	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri ahtaassa tilassa taustalla	Ka	KJ	28.10.	2005	mv	kino

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125613	31	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	kaivuri ahtaassa tilassa taustalla	Ko	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	32	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	yleiskuva	tonttien keskiosaa	Ka	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	33	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	tyokuva, profiilin piirtoa	L	KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	34	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	lähikuva paalusta		KJ	28.10.	2005	mv	kino
125613	35	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	maisemointi loppuvaiheessaa	I	KJ	28.10.	2005	mv	kino

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125614	1	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	betonivalu	L	SH	17.10	2005	dia	kino
125614	2	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	ensimmäinen puhdistettu taso	L	SH	17.10	2005	dia	kino
125614	3	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	ensimmäinen puhdistettu taso	P	SH	17.10	2005	dia	kino
125614	4	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, kaivuri	P	SH	17.10	2005	dia	kino
125614	5	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne	P	SH	17.10	2005	dia	kino
125614	6	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne	Lu	SH	17.10	2005	dia	kino
125614	7	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	osa länsiprofiilia, SY2 - SY8	L	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	8	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne SY8:n päällä	P	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	9	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne SY8:n päällä	E	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	10	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R1, kivirakenne SY8:n päällä	L	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	11	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R3, kivirakenne	L	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	12	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R3, kivirakenne	Ka	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	13	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R3, kivirakenne	I	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	14	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	toinen puhdistettu taso	E	TK	18.10	2005	dia	kino
125614	15	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	toinen puhdistettu taso	P	TK	18.10	2005	dia	kino
125614	16	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	toinen puhdistettu taso, luoteiskulma	Lu	TK	18.10	2005	dia	kino
125614	17	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	konekaivuun jälkeen	Ka	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	18	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	konekaivuun jälkeen	E	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	19	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	konekaivuun jälkeen	P	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	20	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	konekaivuun jälkeen	L	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	21	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	Ko	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	22	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	Ko	KJ	18.10	2005	dia	kino
125614	23	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	kiveystä ja puurakennetta, R4 ja R6	P	KJ	19.10	2005	dia	kino
125614	24	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	kiveystä ja puurakennette, R4 ja R7	L	KJ	19.10	2005	dia	kino
125614	25	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1	P	SL	19.10	2005	dia	kino
125614	26	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1	L	SL	19.10	2005	dia	kino
125614	27	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	E	KJ	19.10	2005	dia	kino
125614	28	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2A	R1	I	KJ	19.10	2005	dia	kino
125614	29	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	myllynkivi, osa R4:ää	alas	SL	20.10	2005	dia	kino
125614	30	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	myllynkivi, osa R4:ää	alas	SL	20.10	2005	dia	kino

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125614	31	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	esinekuva	myllynkivi kokonaisena	alas	SL	20.10	2005	dia	kino
125614	32	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	esinekuva	ed. toinen puoli	alas	SL	20.10	2005	dia	kino
125614	33	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6 ja R7	P	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	34	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6 ja R8	P	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	35	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R2	L	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	36	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	paalu	L	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	37	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	lautarakenne R6:n länsiosa	P	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	38	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	lautarakenne R6:n itäosa	P	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	39	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R7, kivirakenne	L	SH	20.10	2005	dia	kino
125614	40	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6, lautarakenne	P	SH	21.10	2005	dia	kino
125614	41	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6, lautarakenne	L	SH	21.10	2005	dia	kino
125614	42	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	R6, lautarakenne	P	SH	21.10	2005	dia	kino
125614	43	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY23:n poistoa, SY24 ja SY25 näkyvissä	L	SL	21.10	2005	dia	kino
125614	44	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY23:n poistoa, SY24 ja SY25 näkyvissä	P	SL	21.10	2005	dia	kino
125614	45	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY24	P	SH	24.10	2005	dia	kino
125614	46	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY24	L	SH	24.10	2005	dia	kino
125614	47	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY28 ja SY29	P	SH	24.10	2005	dia	kino
125614	48	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY28 ja SY29	L	SH	24.10	2005	dia	kino
125614	49	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY29-33	L	KJ	24.10	2005	dia	kino
125614	50	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	SY29-33	P	KJ	24.10	2005	dia	kino
125614	51	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	kuoppa R8 ja ympärillä maakerrosta SY31	E	KJ	24.10	2005	dia	kino
125614	52	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1, rakenteen alemmat kivet	I	KJ	24.10	2005	dia	kino
125614	53	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	R1, rakenteen alemmat kivet	Lu	KJ	24.10	2005	dia	kino
125614	54	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	oja SY30, puuroska SY35 ja kivet R9	P	KJ	25.10	2005	dia	kino
125614	55	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	oja SY30, puuroska SY35 ja kivet R9	L	KJ	25.10	2005	dia	kino
125614	56	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY14, SY15, SY17 ja SY18	P	TK	25.10	2005	dia	kino
125614	57	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	I	SH	26.10	2005	dia	kino
125614	58	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	kuoppa SY19	P	SH	26.10	2005	dia	kino
125614	59	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 1	työkuva, jäätyneen maan kaivamista	Ko	SL	26.10	2005	dia	kino
125614	60	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9	Alue 2B	SY22 ja SY21	P	TK	26.10	2005	dia	kino

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125614	61	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 2B		SY22 ja SY21	E	TK	26.10	2005 dia	kino	
125614	62	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		pohjamaa näkyvissä tutkimusten jälkeen	P	KJ	27.10	2005 dia	kino	
125614	63	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		pohjamaa näkyvissä tutkimusten jälkeen	P	TK	27.10	2005 dia	kino	
125614	64	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		pohjamaa näkyvissä tutkimusten jälkeen	P	TK	27.10	2005 dia	kino	
125614	65	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		pohjamaa näkyvissä, tarkastuskaivanto vasemmall	L	KJ	27.10	2005 dia	kino	
125614	66	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 2B		itäprofiili	I	TK	27.10	2005 dia	kino	
125614	67	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		länsiprofiili	L	KJ	27.10	2005 dia	kino	
125614	68	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 2A		R2 kaivausalueen pohjoispäässä	E	SH	27.10	2005 dia	kino	
125614	69	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 2A		R2 kaivausalueen pohjoispäässä	L	SH	27.10	2005 dia	kino	
125614	70	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		eteläprofiili	E	KJ	27.10	2005 dia	kino	
125614	71	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		itäprofiili, ojan kohta	I	KJ	27.10	2005 dia	kino	
125614	72	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		eteläprofiili	E	KJ	28.10	2005 dia	kino	
125614	73	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		länsiprofiilin eteläosa	L	KJ	28.10	2005 dia	kino	
125614	74	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		pohjoisprofiili	P	KJ	28.10	2005 dia	kino	
125614	75	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		pohjoisprofiilin länsiosa	Lu	KJ	28.10	2005 dia	kino	
125614	76	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 yleiskuva		kaivuri alittaa kaapelia taustalla	Ka	KJ	28.10	2005 dia	kino	
125614	77	Oulu	Pakkahuoneenkatu 9 Alue 1		tyokuva, profiilin piirtoa	Lu	KJ	28.10	2005 dia	kino	

Oulu

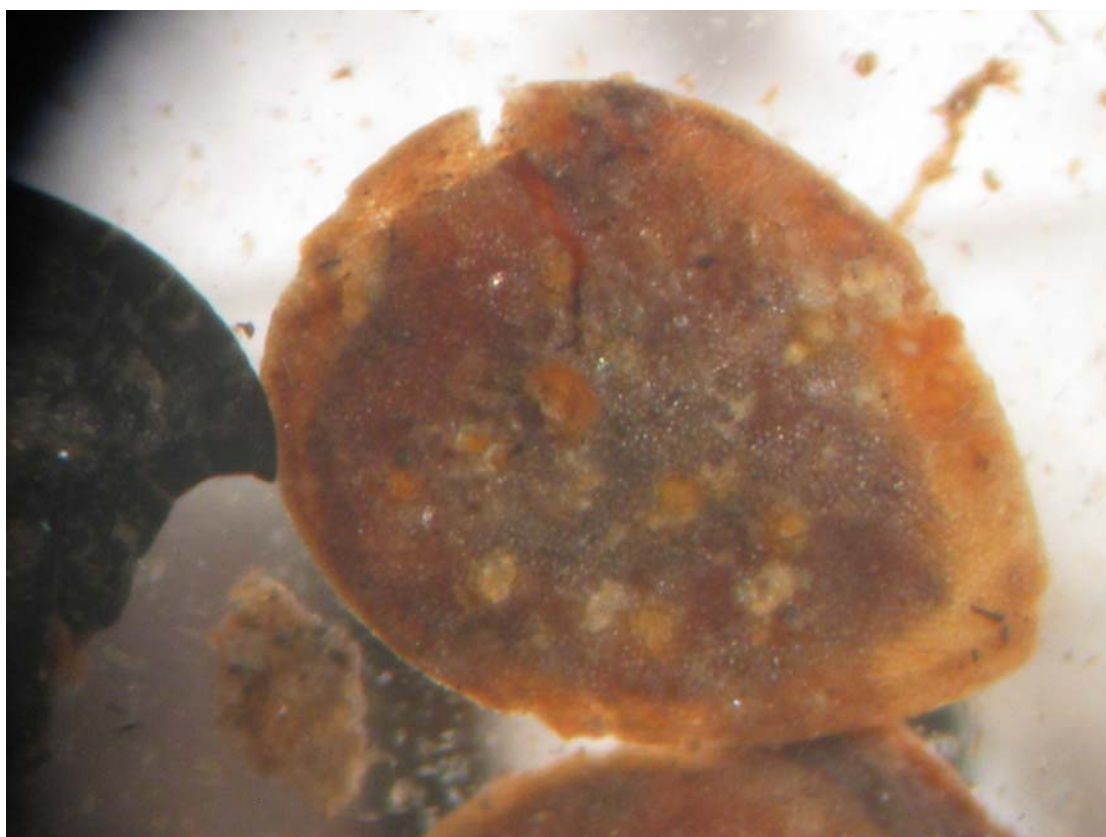
1. kaupunginosa, 15. kortteli (tontit 1 ja 2)

[Asunto Oy Oulun Länsikulma ja Asunto Oy Pakkahuoneenkatu 9]

Makrofossiilitutkimus 2005

Tutkimusraportti

Terttu Lempiäinen

**Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto
Turun yliopisto
20014 Turku**

2005

SISÄLLYSLUETTELO

S

1	JOHDANTO	3
2	TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT	4
3	MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET	4
	Viljat ja muut hyötykasvit	6
	Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit	7
	Metsä- ja kalliokasvillisuus	9
	Muut kasvijäänteet	9
	Muut jäänteet	9
4	YHTEENVETO	9
5	KIRJALLISUUS	10
	Liite 1.	12

Oheisessa raportissa esitetään Oulun ydinkeskustan, 1. kaupunginosan 15. korttelin tonttien 1 ja 2 (Liite 1.) vuoden 2005 arkeologisilta koekaivauksilta tehtyjen kasvijäänneanalyysien tulokset. Maanäytteet on otettu alustavasti 1600- ja 1700-luvuille ajoitetuista kulttuurikerroksista.

Oulun kaupunki perustettiin v. 1605. Tontti 1 (Asunto Oy Oulun Länsikulma) oli 1600-luvun alussa korttelialuetta, mihin viittaavat myös alimpien kulttuurikerrosten arkeologiset löydöt (Lipponen 2005). 1600-luvun näytteet on otettu pohjasaveen kaivetusta kuivatusojasta tai aivan sen läheisyydestä ja ovat alueen varhaisimpia kulttuurikerroksia. Koeojan pohjoispuolen kulttuurikerros oli vielä näitäkin vanhempaa. Ko. tontin 1700-luvun näytteet on otettu rakenteisiin liittyvistä kulttuurikerroksista (Lipponen 2005).

Tontin 2 maanäytteistä toinen on 1600-luvulta ja toinen 1700-luvulta. Varhaisempi näyte on todennäköisesti peltokerroksesta, maan värin, koostumuksen ja löytöjen vähäisyyden perusteella. Koeojan (2B) paikka on ollut 1600-luvun alussa korttelialueen reunamalla (Lipponen 2005), mutta 1700-luvulla sekin on kuulunut korttelialueeseen.

Tutkimuksista on vastannut Museoviraston rakennushistorian osasto ja vastaavana tutkijana on toiminut Sanna Lipponen, jonka toimesta myös maanäytteet makrofossiilitutkimuksiin on otettu. Kaivauksilta tutkittiin yhteensä 9 maanäytettä ja tulokset esitetään oheisessa raportissa. Oulun kaupungin ydinkeskustan alueelta ei ole tehty 1600-lukua varhaisempia makrofossiilitutkimuksia. Aikaisemmin on tutkittu Oulun tuomiokirkon, Virastotalon ja Byströmin talon kaivauksilta kerättyjä maanäytteitä, jotka on ajoitettu 1600-1700-luvuille (Lempiäinen 1996, 2004a, 2004b).

Makrofossiilitutkimuksissa oli mukana kesän 2005 arkeologisilta kaivauksilta yhteensä 9 maanäytettä. Maanäytteet on otettu kaivausjohtajana toimineen Sanna Lipposen toimesta seuraavista kohteista:

Tontti 1, koeoja 1:

Näyte	Yhteys	Näyte kg/l	Ajoitus	Näytteen sisältö
1	SY 16, R6 eteläpuoli	1.8/1.5	1700-l	Kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
2	SY 23	1.8/1.0	1700-l	Kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
3	SY 30, SY 34 pohja	1.15/1.0	1600-l	Mahdollisen rakenteeseen liittyvän kuivatusojan täytteenä Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
4	SY 30	1.8/1.8	1600-l	Kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
5	SY 35, SY 34:n eteläpuoli	1.5/1.5	1600-l	Puuroskainen kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
6	SY 35, SY 34:n pohja	1.25/1.0	1600-l	SY 30:n alta, puuroskainen kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
7	SY 35, SY 34:n pohjoispuoli	1.4/1.0	1600-l	Puuroskainen kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa

Tontti 2, koeoja 2B:

8	SY 6	>2.0/1.5	1700-l	Kulttuurikerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa
9	SY 20	1.47/1.0	1600-l	Todennäköinen peltokerros Likainen hiekasekainen kulttuurimaa

Maanäytteet kellutettiin kyllästetyssä suolaliuoksessa, kellutusjäte pestiin siivilällä (silmäkoko 0.125 mm) ja sen jälkeen jäänteet poimittiin kellutusjätteestä mikroskoopin (OLYMPUS SZX 9) avulla, 9-12x suurennoksella. Jäänteet säilytettiin lasipulloihin 50 % alkoholiin. Jäänteet on määritetty kirjallisuuden (Beijerink 1947) ja referenssikokoelman avulla. Kasvien nimistö on Hämet-Ahti et al. (1998). Jäänteet säilytetään Turun yliopiston kasvimuseon makrofossiilikokoelmassa.

Oulun As Oy Oulun Länsikulman ja As Oy Pakkahuoneenkatu 9:n kasvijäännetulokset on esitetty taulukossa 1. Hiiltyneet jäänteet on merkitty tähdellä (*). Jäänteet on ilmoitettu absoluuttisina lukumäärinä (kokonaisina siemeninä, hedelminä jne.) tutkituissa maanäytteissä.

Yhteensä jäänteitä määritettiin 912, joista kasvijäänteitä 875. Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 27. Lisäksi kaikista näytteistä löydettiin runsaasti määrittelemätöntä puu- ja kasviroskaa. Eläinten jäänteitä kuten hyönteisten kappaleita ja kastemadon kotelaita löytyi jonkin verran.

Kasvilajisto ryhmiteltiin seuraavasti:

- viljat
- kulttuuririkkaruohot
- kosteikko-, suo- ja rantakasvit
- puut ja pensaat
- muut kasvijäänteet
- muut jäänteet

Taulukko 1. Oulun 15. korttelin tonttien 1 ja 2 arkeologinen kaivaus. Makrofossiilitutkimustulokset.
*hiiltynyt, n = neulanen, + vähän, ++ kohtalaisesti, +++ runsaasti, ++++ hyvin runsaasti

Kasvilaji	Näyte No									Yht
	Tontti 1 Oja 1							Tontti 2 Oja 2B		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Viljat										
<i>Hordeum vulgare</i> , ohra	1*									1
<i>Hordeum vulgare</i> , ohra/tähkälapakon pala	1*									1
Kulttuuririkkaruohot										
<i>Alchemilla vulgaris</i> , poimulehti	1		1		1					3
<i>Chenopodium album</i> , jauhosavikka	3		80	65	27	19	25	62	1	282
<i>Galeopsis speciosa</i> , kirjopillike					1					1
<i>Poa annua</i> , niittyurmikka					1					1
Poaceae, heinäkasvit								1		1
<i>Polygonum aviculare</i> , pihatatar	1									1
<i>Ranunculus repens</i> , rönsyleinikki							1			1
<i>Rumex acetosella</i> , ahosuolaheinä						1				1
<i>Stellaria media</i> , pihatähtimö				8	4	6	1			19
<i>Thlaspi arvense</i> , peltotaskuruoho				1	1			1		3
<i>Trifolium repens</i> , valkoapila								1		1
<i>Urtica dioica</i> , nokkonen		1	4					16		22
<i>Urtica urens</i> , rautanokkonen			3	12				1		16

Kosteikko-, suo- ja rantakasvit										
<i>Carex nigra</i> , jokapaikansara					9					9
<i>Carex</i> sp.-2/sara		5								5
<i>Carex</i> sp.-3/sara							1	1		2
<i>Eleocharis palustris</i> , rantaluikka	13		3		7	3	22			48
<i>Juncus articulatus</i> , solmuvihvilä				10	11		5			26
<i>Juncus compressus/gerardii</i> , tanner-/suolavihvilä	>100	>100	15	30	10		30	10		>295
<i>Luzula pilosa</i> , kevätpiippo				1						1
<i>Luzula</i> sp., piippo	1									1
Puut ja pensaat										
<i>Juniperus communis</i> , kataja						1	1*n			2
<i>Picea abies</i> , kuusi/neulaset	3*	1*	4*	1*	103	5*	5*			122
<i>Rubus idaeus</i> , vadelma		1		2			2	5		10
Yht.	124	108	110	130	175	36	93	98	1	875
Muut kasvijäänteet										
Fungi/sklerotiot, rihmastopahkat		1			3					4
Hiiltymätön puu-/kasviroska	+++	++	+++					+++		-
Hiiltynyt puu									+++	-
Muut jäänteet										
Insecta/hyönteisten kappaleet	3				11	4	10	2		30
<i>Lumbricus terrestris</i> , kastemato/kotelopullot				3						3
Yht.	127	109	110	133	189	40	103	100	1	912

Lukumääräisesti suurin jäänneryhmä olivat kosteikko-, suo- ja rantakasvien jäänteet, joita oli koko aineistosta 42.4 % (> 387 kpl). Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien osuus oli tässä aineistossa 38.6 % (yht. 352 kpl). Kulttuuririkkaruohojen lajikohtaiset jäännemäärät jäivät pieniksi, vain jauhosavikan (*Chenopodium album*) siemeniä määritettiin yhteensä 282 kpl ja toiseksi eniten nokkosen (*Urtica dioica*) siemeniä, yhl. 22 kpl sekä pihatähtimön (*Stellaria media*) siemeniä, joita oli yhteensä 19 kpl. Mielenkiintoinen ja myös melko runsas jäännelöytö oli rautanokkonen (*Urtica urens*), jonka siemeniä löytyi tonteilta yhteensä 16 kpl.

Metsäkasveihin kuuluvien puiden ja pensaiden (muiden kuin vadelman) jäänteiden lajikohtainen osuus aineistossa oli 8.8 %, yhteensä jäänteitä määritettiin 134 kpl. Yleisimpiä olivat kuusen (*Picea abies*) neulaset. Muita lajeja olivat kataja (*Juniperus communis*) ja vadelma (*Rubus idaeus*). Muista jäänteistä suurimman löytöryhmän muodostivat hiiltymätön kasvi- ja puuroska ja puuhiili. Hyönteisten kappaleita ja kastemadon kotelaita löytyi muutamia.

Viljat ja muut hyötykasvit

Tontin 1 koeajan maanäytteestä 1 löytyi hyväkuntoinen hiiltynyt ohran (*Hordeum vulgare*) jyvä ja tähkälapakon palanen, myös hiiltynyt. Maanäyte oli otettu kulttuurikerroksesta, joka ajoittui

arkeologisen aineiston mukaan 1700-luvulle. Jyvä on todennäköisesti peräisin nelitahoisesta ohrasta, jota viljeltiin 1700-luvulla yleisesti Oulun seudulla (Kaukonen 1946).

Hyötykasveja ovat myös luonnosta kerätyt marjat, joista jäänteitä löytyi vain vadelmasta (*Rubus idaeus*) molempien tutkittujen tonttien näytteistä. Ne ovat peräisin todennäköisimmin ruoaksi käytetyistä marjoista. Vadelma on ollut yleisimpiä luonnonmarjojamme, jonka jäänteitä on löytynyt kivikaudelta saakka asuinpaikkojen läheisyydestä. Koska ko. aineisto on hiiltymätöntä, seassa voi olla myös nuorempia jäänteitä.

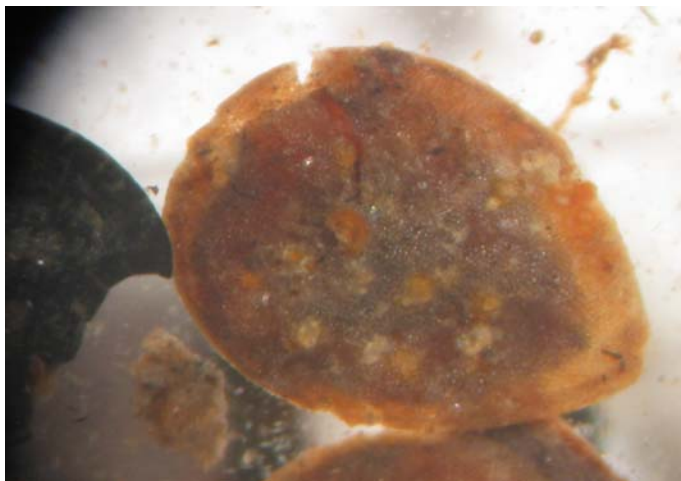

Kuva 1. Ohran (*Hordeum vulgare*) hiiltynyt jyvä tontin 1. maanäytteestä 1.

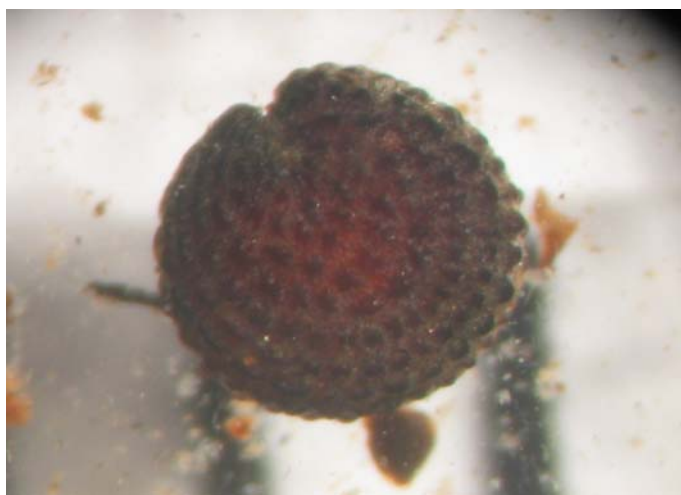
Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit

Ihmistoimintaa suosivan rikka- ja satunnaiskasvijäänteiden ja –lajiston osuus koko jäännearineistosta oli korkea, 38.6 %. Lajikohtaiset jäännemäärät vaihtelivat 1 – 80:een. Yleisimpiä jäännelajeja olivat nykyisinkin tavallisimmat kulttuuririkkaruohot, joita kasvaa eniten pihoidella, puutarhoissa, teiden varsilla ojien pientareilla ja jätekasoissa: jauhosavikka (*Chenopodium album*), pihatähtimö (*Stellaria media*), pihatatar (*Polygonum aviculare*), rönsyleinikki (*Ranunculus repens*), rautanokkonen (*Urtica urens*) ja nokkonen (*Urtica dioica*). Kaikki lajit suosivat typpipitoisia ja ihmistoiminnan muokkaamia maita ja voivat kasvaa, paitsi pihoidella ja joutomailla, myös viljelypelloilla, varsinkin jauhosavikka, pihatatar ja nokkonen (Hämet-Ahti et al. 1998). Vain muutamia jäänteitä löytyi seuraavista lajeista: kirjopillike, niittynurmikka, ahosuolaheinä, peltotaskuruoho, poimulehti ja valkoapila. Kaikkia mainittuja lajeja kasvaa sekä pihoidella että myös luonnon kasvupaikoilla asumusten tienoilla. Nykyisin harvinainen kulttuuririkkaruoho on

rautanokkonen, josta viimeiset kasvavat havainnot Oulun kaupungista ovat 1960-luvulta (Väre et al. 2005).

Kuva 2. Rautanokkosen (*Urtica urens*) siemen tontin 1. maanäytteestä 4.

Kuva 3. Pihatähtimön (*Stellaria media*) siemen tontin 1. maanäytteestä 4.

Metsä- ja kalliokasvillisuus

Puiden jäänteistä yleisimpiä olivat kuusen (*Picea abies*) neulaset, yhteensä 122 kpl, joista suurin osa oli hiiltymättömiä. Yksi katajan (*Juniperus communis*) siemen ja yksi hiiltyneen neulasen pala löytyi tontin 1 näytteistä 6 ja 7.

Muut kasvijäänteet

Puuhiiltä esiintyi näytteissä vaihtelevasti, mutta runsaimmin tontin 2 näytteessä no. 9.

Määrittelemätön kasvirooska sisälsi kasvien lehtien ja varsien kappaleita, silmuja ja puun kuoren kappaleita. Sienten rihmastopakkoja löytyi vain parista näytteestä yhteensä 4 kpl.

Muut jäänteet

Muut kuin kasvijäänteet määritettiin vain satunnaisesti. Näytteistä löytyi kastemadon kotelaita ja hyönteisten kappaleita.

4 YHTEENVETO

Oulun 1. kaupunginosan, 15. korttelin tonttien 1 ja 2 kasvijäännetutkimuksissa tutkittiin vuoden 2005 kaivauksilta otettuja maanäytteitä yhteensä 9 kpl, jotka olivat tilavuudeltaan n. 1.15 - 2.0 kg (=1.0 – 1.8 l) ja laadultaan enimmäkseen likaista hiekkaista kulttuurimaata. Laskettuja jäänteitä määritettiin yhteensä 912. Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 27. Jäännetutkimuksen tärkeimmät tulokset olivat seuraavat:

- 1 Tutkimusaineisto sisälsi vähän hyötykasvien jäänteitä. Yksi hiiltynyt nelitahoisen ohran jyvä ja pala tähkälapakkoa löytyi tontin 1 näytteestä, joka ajoittui 1700-luvulle. Ohra oli yleinen ja pääviljakasvi Oulun seudulla 1700-luvulla.
- 2 Luonnon hyötykasvien jäänteistä olivat runsaimpia vadelman siemenet. Vadelmaa on käytetty Suomessa ravintona jo kivikaudella, mutta on mahdollista, että 1700-luvun kaupunkitontilla kasvoi 'villi' vadelmapensas.
- 3 Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien jäännemäärä oli suuri, 38.6 % koko aineistosta. Lajisto on pääosin asutuksen piirissä tavattavaa lajistoa, kuten pihatähtimöä, jauhosavikkaa, pihatatarta, rönsyleinikkiä, nokkosta ja rautanokkosta. Lajikohtaiset

siemenmäärät olivat pieniä, useimmiten 1 - 8 siementä/näyte, mutta eniten jätteitä löydettiin tavallisimmista piharikkaruohoista, kuten jauhosavikka, pihatähtimö, nokkonen ja yllättäen myös rautanokkonen. Lajisto viittaa pitkäkestoiseen ja intensiiviseen paikalliseen asutukseen. Rautanokkonen näyttää nykyisin kadonneen kokonaan Oulun kaupungin alueelta.

- 4 Muu kasvijäänneaines sisälsi sienten rihmastopakkoja ja hiiltymätöntä ja hiiltynyttä puuainesta, jota ei ole tarkemmin määritetty. Runsas kuusen neulasten määrä viittaa kuusen puuainekseen.
- 5 Muu jäänneaines oli varsin tyypillistä ja muut kuin kasvijänteet määritettiin vain satunnaisesti. Näytteistä löytyi kastemadon kotelaita ja hyönteisten kappaleita.

5 KIRJALLISUUS

Lempiäinen, T., 1996: Oulun Tuomiokirkon arkeologinen kaivaus 1996.

Kasvijäännetutkimus. - Tutkimusraportti, Museovirasto, Rakennushistorian osasto. 12 s + 4 liitettä.

Beijerinck. W., 1947: Zadenatlas der Nederlandsche Flora. - Wageningen, 316 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S., 1986: Retkeilykasvio. - Helsinki, ss. 598.

Lempiäinen, T. 2004a: Oulu, virastotalo. Makrofossiilitutkimus. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto, Turun yliopisto. 10 s.

Lempiäinen, T. 2004b: Oulu, Byströmin talo. Makrofossiilitutkimus. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto, Turun yliopisto. 9 s.

Lipponen, S. 2005: Kaupunkiarkeologiset koekaivaukset. Makrofossiilinäytteet. – Raportti.

Soininen, A.M. 1974: Vanha maataloutemme. Maatalous ja maatalousväestö Suomessa perinnäisen maatalouden loppukaudella 1720-luvulta 1870-luvulle. Maataloustieteellinen aikakauskirja 46:1-459.

Väre, H., Ulvinen, T., Vilpa, E., Kalleinen, L., 2005: Oulun kasvit Piimäperältä Pilpasuolle. – Luonnontieteellinen Keskusmuseo/Norrlinia 11, Oulun kaupunki. 512 s.

Liite 1. Oulun arkeologinen koekaivausalue: 1. kaupunginosan, 15. kortteli. –
Kartta: Oulun kaupungin kartastopalvelut.

